

Program rozwoju sportu dla Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025



IB IPC sp. z o.o. we Wrocławiu

Mińsk Mazowiecki, sierpień 2018

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Diagnoza sfery sportu i rekreacji	4
2.1 Sytuacja społeczno-gospodarcza w Mińsku Mazowieckim	4
2.2 Infrastruktura sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim	9
2.3 Kluby sportowe oraz aktywność fizyczna mieszkańców Mińska Mazowieckiego	25
2.4 Organizacja sfery sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim	39
2.5 Finansowanie sportu w Mińsku Mazowieckim	48
2.6 Promocja sportu w Mińsku Mazowieckim	54
2.7 Podsumowanie diagnozy – analiza SWOT	58
4. Wyzwania strategiczne dla rozwoju sportu (analiza problemowa)	61
5. Misja i wizja sportu w Mińsku Mazowieckim	64
6. Działania do podjęcia w sferze sportu w Mińsku Mazowieckim	69
7. Prognoza finansowa Programu do 2025 roku	73
8. Wdrażanie Programu.....	77
9. Monitoring i ewaluacja Programu	79
10. Spis tabel i wykresów	81
11. Załączniki	83

1. Wstęp

Wizja rozwoju Mińska Mazowieckiego w 2025 roku, zdefiniowana w Strategii Rozwoju Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025, sprowadza się do krótkiego, ale bardzo istotnego stwierdzenia skupiającego aspiracje mieszkańców i władz lokalnych:

Mińsk Mazowiecki – Miasto w pełni...

- **...zaspokajające oczekiwania mieszkańców związane z jakością życia.** Mińsk Mazowiecki będzie w pełni wykształconym ośrodkiem miejskim, z rozbudowanymi funkcjami gospodarczymi (miejsca pracy) i społecznymi (miejsce zamieszkania), by w większym stopniu otworzyć możliwości realizowania ambicji zawodowych, edukacyjnych, kulturalnych i wypoczynkowych. Ważnym wskaźnikiem rozwoju Miasta będą rozwinięte usługi społeczne. W 2025 roku Mińsk Mazowiecki będzie należał do miast, które z sukcesem wdrożyły ideę „Smart City” – miasta inteligentnego, wprowadzającego nowoczesne rozwiązania technologiczne w procesach zarządzania i wszelkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego w celu poprawy jakości życia w mieście.
- **...wspierające postawy przedsiębiorcze i gospodarkę lokalną.** Mińsk Mazowiecki powinien w 2025 roku pełnić funkcję najbardziej atrakcyjnego ośrodka miejskiego w Obszarze Metropolitalnym Warszawy po wschodniej stronie Wisły. Oznacza to zarówno prowadzenie odpowiedniej polityki lokalnej wspierającej przedsiębiorczość (np. edukacja dostosowana do potrzeb przedsiębiorców, przygotowane tereny inwestycyjne), inicjowanie współpracy na linii biznes-administracja-instytucje otoczenia biznesu, a także aktywną promocję gospodarczą.
- **...wykorzystujące położenie w Obszarze Metropolitalnym Warszawy.** Bliskość Warszawy jest jednym z atutów Mińska Mazowieckiego, który jeszcze bardziej powinien przyczyniać się do wzrostu potencjału ludnościowego i ekonomicznego Miasta. Warszawa, jako stolica kraju, pełni funkcje administracyjne, edukacyjne, kulturalne, zdrowotne wyższego rzędu. Mińsk Mazowiecki będzie wykorzystywał tę bliskość w szczególności poprzez wspieranie i rozwój gospodarki w oparciu o innowacyjność firm należących do inteligentnych specjalizacji województwa mazowieckiego.
- **...współpracujące z najbliższym otoczeniem.** Mińsk Mazowiecki będzie powiększał swój potencjał ludnościowy i przyczyniał się do wzrostu wszystkich okolicznych gmin. Naturalnie najsilniejsze relacje występują obecnie z gminą wiejską Mińsk Mazowiecki, która staje się nie tylko obiektem zainteresowania jako miejsce zamieszkania i rekreacji, ale również posiada liczne tereny inwestycyjne. Postępujący proces suburbanizacji Mińska Mazowieckiego będzie determinował wspólne cele we współpracy międzygminnej.
- **...zintegrowane społecznie, gospodarczo i przestrzennie.** Integratorem społecznym powinna być wykształcona tożsamość lokalna. Tożsamość ta powinna wynikać z rozwoju imprez i wydarzeń kulturalnych połączonych z rozwojem edukacji oraz przedsiębiorczości. Gospodarka Mińska Mazowieckiego będzie zintegrowana w wymiarze zewnętrznym (silna pozycja i relacje krajowe oraz międzynarodowe) oraz wewnętrznym (lokalne sieci współpracy oparte na zaufaniu i rozwoju samorządu gospodarczego). Mińsk Mazowiecki będzie również miastem zintegrowanym przestrzennie, dzięki realizacji obwodnicy autostradowej Warszawy, modernizacji połączeń torowych ze stolicą, a także w zrealizowanym programie rewitalizacyjnym oraz dobrze funkcjonującej komunikacji miejskiej.

Z ww. obrazu miasta można „wyciągnąć” treści odnoszące się bezpośrednio do sfery sportu i rekreacji:

- Zaspokajanie oczekiwań mieszkańców związanych z jakością życia, rozbudowane funkcje społeczne, by w większym stopniu otworzyć możliwości realizacji ambicji zawodowych i rekreacyjnych,
- Bliskość Warszawy jest jednym z atutów Mińska Mazowieckiego, który jeszcze bardziej powinien przyczyniać się do wzrostu potencjału ludnościowego,
- Mińsk Mazowiecki będzie powiększał swój potencjał ludnościowy i przyczyniał się do wzrostu wszystkich okolicznych gmin,
- Integratorem społecznym powinna być wykształcona tożsamość lokalna. Tożsamość ta powinna wynikać z rozwoju imprez i wydarzeń kulturalnych połączonych z rozwojem edukacji oraz przedsiębiorczości.

Powyższe oznacza, że miasto będzie dążyć do zaspokajania oczekiwań mieszkańców dot. sfery sportu i rekreacji, zarówno w wymiarze profesjonalnym, jak również amatorskim, m. in. poprzez zwiększanie dostępu do infrastruktury. Zakłada się, że dalsze przemiany społeczne kreować będą dalszy popyt na ofertę sportu i rekreacji, a miasto będzie umiejętnie wykorzystywać ten potencjał poprzez wspomniane już rozwój dostępności do infrastruktury oraz wspieranie rozwoju dyscyplin sportu, w tym rozwijanie sportu zawodowego oraz amatorskiego. Sport oraz funkcja rekreacyjna miasta będzie miał istotne znaczenie dla kształtowania tożsamości lokalnej i integracji społecznej, m. in. dzięki działaniom promocyjnym i informacyjnym.

Program rozwoju sportu dla Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025 jest dokumentem o charakterze strategicznym, który wskazuje optymalny sposób działania ukierunkowany na osiągnięcie ww. stanu docelowego. Program bazuje na szczegółowej diagnozie sfery sportu i rekreacji, która opracowana została z wykorzystaniem szeregu narzędzi badawczych i diagnostycznych. Warto wspomnieć o tym, że oprócz badań typu desk-research oraz analiz porównawczych miasta Mińsk Mazowiecki z miastami z otoczenia Warszawy, przeprowadzono badania ankietowe z mieszkańcami oraz pogłębione wywiady z liderami „sfery sportu i rekreacji”. Istotnym momentem definiowania wyzwań strategicznych były spotkania konsultacyjne z przedstawicielami klubów sportowych. W ten sposób wypracowany został system realizacji, tj. misja, wizja oraz cele strategiczne rozwoju sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim do 2025 roku. W ramach Programu zdefiniowano również cele operacyjne oraz kierunki zadań, jak również system realizacji.

2. Diagnoza sfery sportu i rekreacji

2.1 Sytuacja społeczno-gospodarcza w Mińsku Mazowieckim

Mińsk Mazowiecki to ok. 40 tysięczne miasto położone we wschodniej Polsce, w województwie mazowieckim. Jest siedzibą powiatu mińskiego i gminy wiejskiej Mińsk Mazowiecki, stanowi lokalne centrum gospodarcze, edukacyjne i kulturalne. Oddalone ok. 40 km od centrum Warszawy jest zaliczane do aglomeracji warszawskiej.

W porównaniu do 2007 roku liczba mieszkańców Mińska Mazowieckiego zwiększyła się ogółem o 2 399 osób, tj. o 6,3%. Poniższy wykres pozwala zaobserwować wyraźny trend rosnący w zakresie liczby osób zamieszkujących w Mińsku Mazowieckim, przy czym dynamika tego procesu w ostatnich latach nieznacznie osłabła – tempo przyrostu liczby mieszkańców w latach 2014-2016 było niższe niż w latach wcześniejszych.

Wykres 1. Ludność miasta Mińsk Mazowiecki ogółem w latach 2007-2016



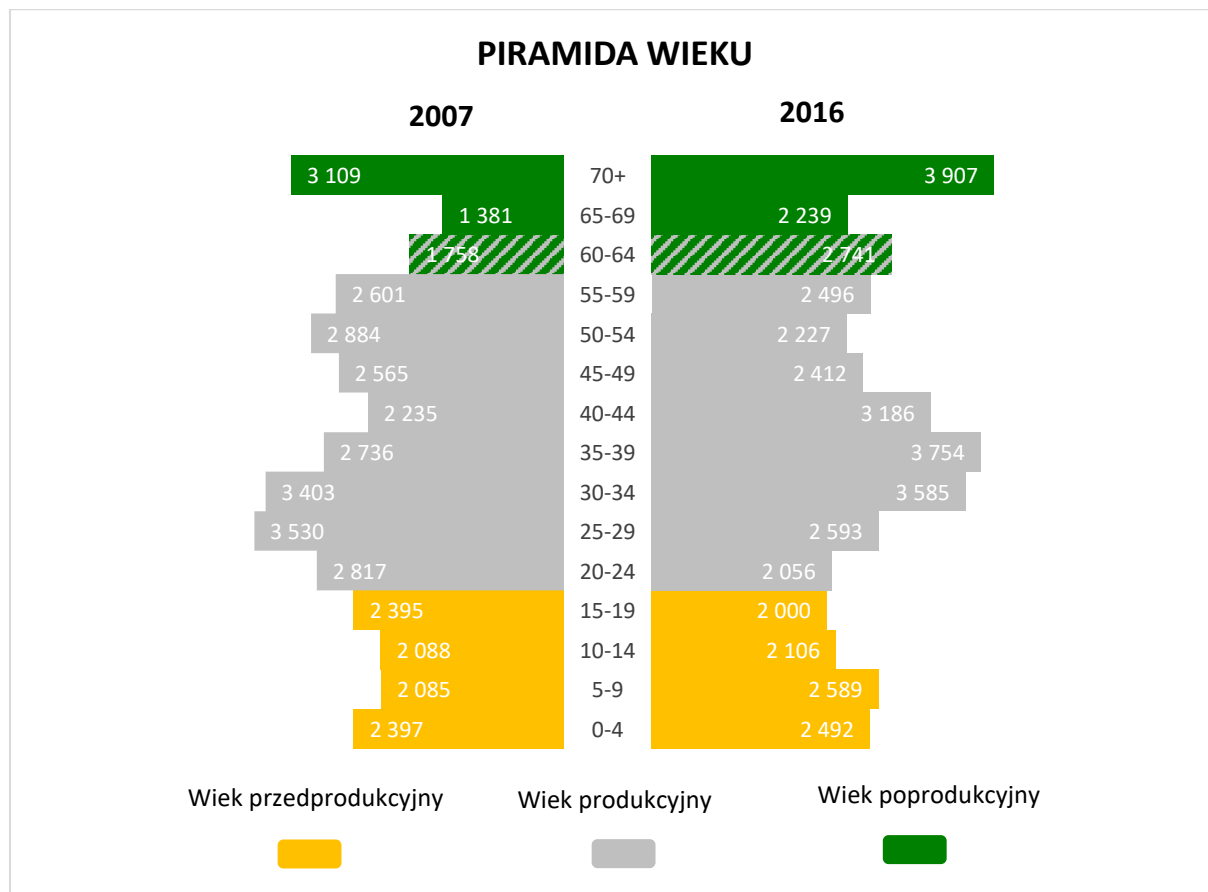
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Porównanie liczebności poszczególnych kategorii wiekowych w latach 2007 i 2016 pozwala z kolei zauważyć postępujące zmiany struktury wiekowej ludności.

Na podstawie poniższej piramidy wieku dla ludności Mińsk Mazowiecki można wnioskować, iż w 2016 roku (w porównaniu do 2007 roku) zmniejszyła się liczebność kategorii wiekowych obejmujących mieszkańców w wieku 15-29 lat oraz 45-59 lata. Spadek wahał się od -4% (w kategorii 55-59 lat) do -27% (w kategorii 20-24 lata). W pozostałych kategoriach wiekowych liczba mieszkańców wzrosła – proces ten dotyczył grup wiekowych 0-14 lat, 30-44 lata oraz 60 i więcej lat. Największe przyrosty odnotowano wśród mieszkańców mających 65-69 lat (o 858 osób, tj. o 62,1%) oraz 60-64 lata (o 983 osoby, tj. o 55,9%). Liczebność najstarszej kategorii wiekowej, 70 i więcej lat, wzrosła

w analizowanym okresie o ponad jedną czwartą (o 25,7%). Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast wzrost liczebności najmłodszych kategorii wiekowych – w 2016 roku liczba mieszkańców miasta w wieku 0-4 lata była o 4% wyższa niż w 2007 roku, zaś w wieku 5-9 lat – aż o 24,2% wyższa.

Wykres 2. Piramida wieku – Mińsk Mazowiecki, rok 2007 i 2016



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

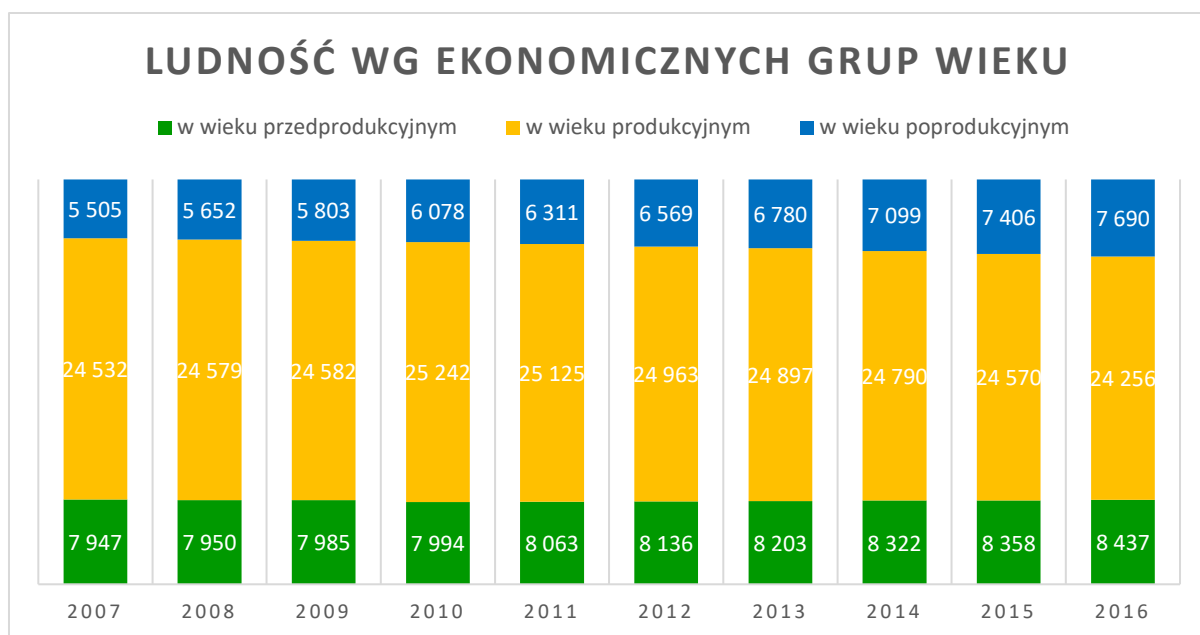
Zasygnalizowane powyżej zmiany struktury ludności Mińska Mazowieckiego pod względem wieku znajdują potwierdzenie w zmianach liczebności poszczególnych ekonomicznych grup wieku.

Dane dotyczące liczebności poszczególnych kategorii w latach 2007-2016 wskazują na spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. W 2007 roku do kategorii ludności w wieku przedprodukcyjnym zaliczano 7 947 osób, zaś w 2016 roku o 490 osób więcej. Tym samym tempo wzrostu liczebności tej grupy ludności w latach 2007-2016 w Mińsku Mazowieckim wyniosło 6,2%.

Nieznaczny spadek liczebności dotyczył z kolei kategorii ludności w wieku produkcyjnym. Liczba ta zmniejszyła się z 24,5 tys. osób w 2007 roku do 24,2 tys. osób w 2016 roku. Oznacza to spadek na poziomie -1,1%.

W analizowanym okresie wzrosła znacząco liczebność najstarszej ekonomicznej grupy wiekowej, tj. ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2007 roku w Mińsku Mazowieckim zamieszkiwało 5 505 osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w 2016 roku liczebność tej kategorii wzrosła do 7 690 osób. Dynamika wzrostu okazała się wysoka i wynosiła 39,7%.

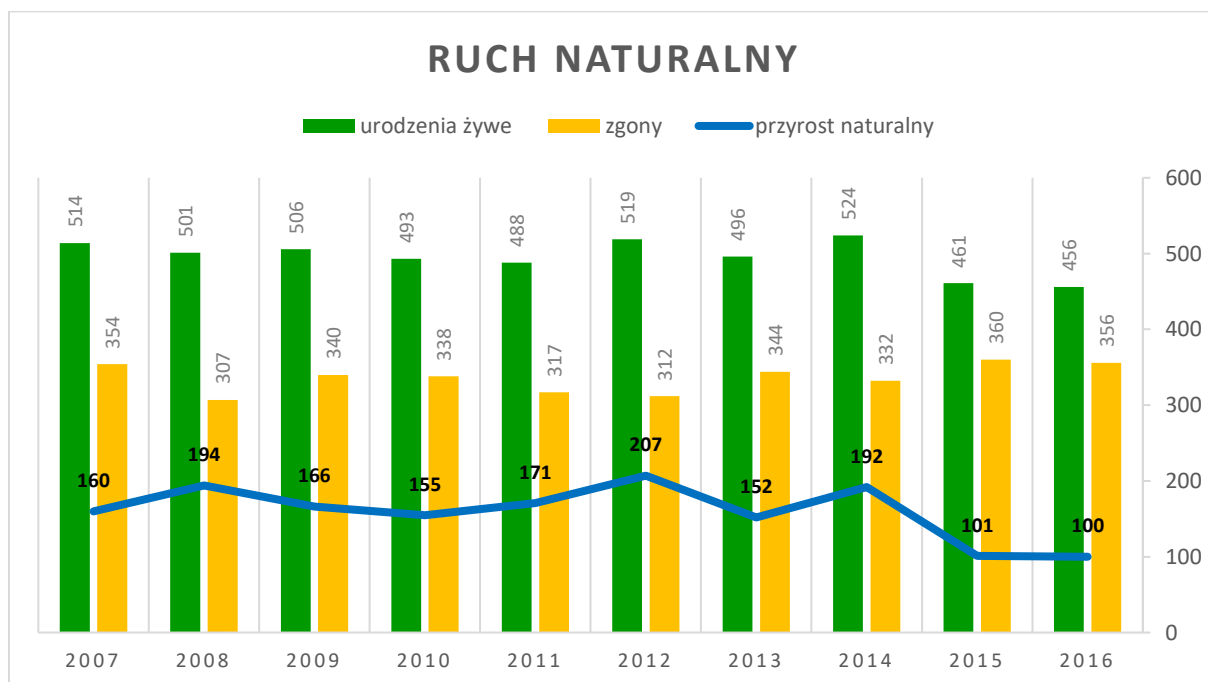
Wykres 3. Ludność miasta Mińsk Mazowiecki według ekonomicznych grup wieku w latach 2007-2016



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Relacja liczby urodzeń i liczby zgonów decyduje o wartości przyrostu naturalnego. W przypadku Mińska Mazowieckiego w latach 2007-2016 występowały jedynie wartości dodatnie, co oznacza, że liczba urodzeń żywych przewyższała liczbę zgonów, a miasto cechowało się dodatnim przyrostem naturalnym.

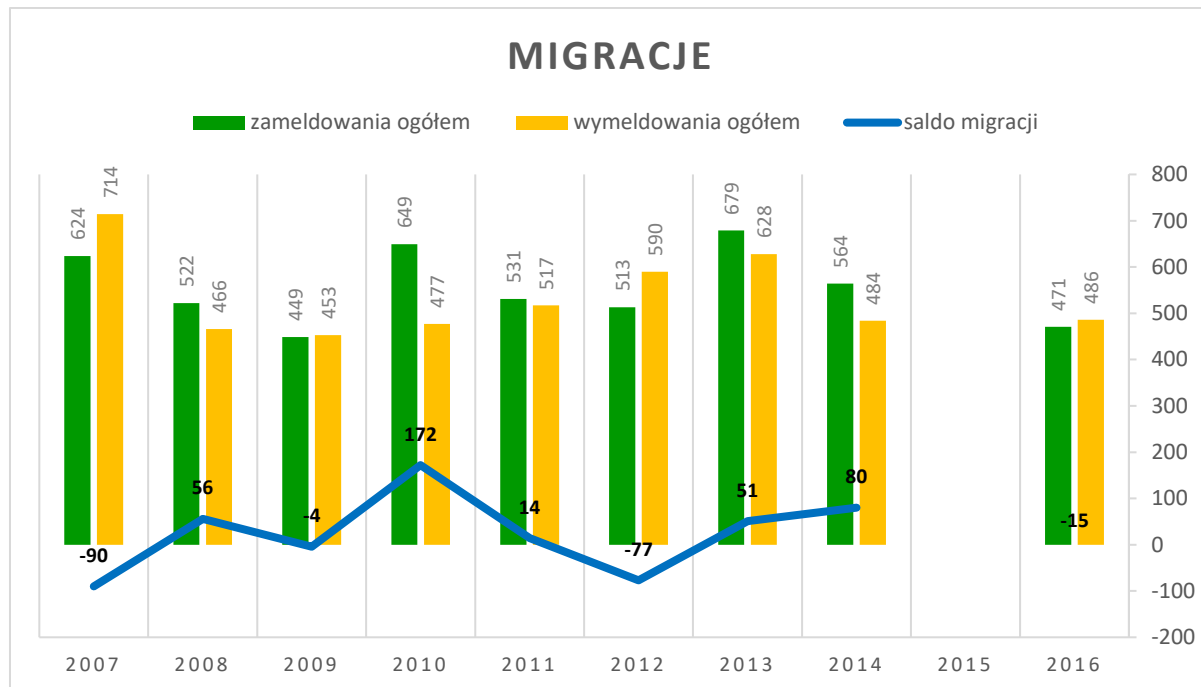
Wykres 4. Ruch naturalny w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wahania liczby wymeldowań i zameldowań skutkowało zmiennymi wartościami salda migracji, jakie obserwowano w Mińsku Mazowieckim. Ujemne saldo migracji wystąpiło w mieście w 2007 roku (-90), 2009 roku (-4), 2012 roku (-77) i 2016 roku (-15). W pozostałych latach miasto charakteryzowało się dodatnim saldem migracji, przy czym maksimum osiągnięto w 2010 roku (172).

Wykres 5. Migracje w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016



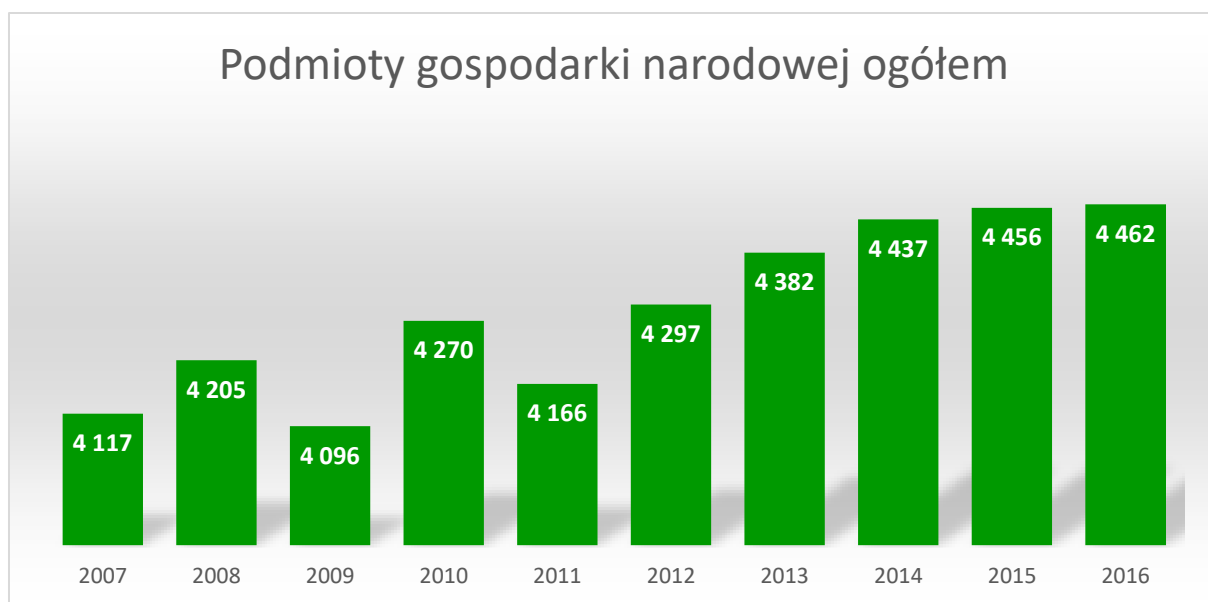
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (brak danych za 2015 rok)

Mińsk Mazowiecki jest lokalnym ośrodkiem gospodarczym. Wśród zarejestrowanych przedsiębiorstw przewagę mają firmy o profilu handlowym, usługowym oraz budowlanym.

W 2016 roku w rejestrze REGON znajdowały się 4 462 przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. Ich liczba wzrasta nieprzerwanie od 2011 roku, choć tempo przyrostu w ostatnich latach widocznie osłabło. Ogółem w latach 2007-2016 liczba podmiotów gospodarczych w Mińsku Mazowieckim zwiększyła się o 8,4%.

Wśród podmiotów gospodarczych w Mińsku Mazowieckim przeważają firmy mikro, zatrudniające nie więcej niż 9 osób. W 2016 roku ich liczba wynosiła 4 292, co stanowiło 96,2% ogółu przedsiębiorstw. Ponadto na terenie miasta zarejestrowanych było 135 małych podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników (o 4,3% mniej niż w 2007 roku), 29 średnich przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 pracowników (o 19,4% mniej niż w 2007 roku) oraz 6 zakładów pracy o liczbie pracowników powyżej 250 osób.

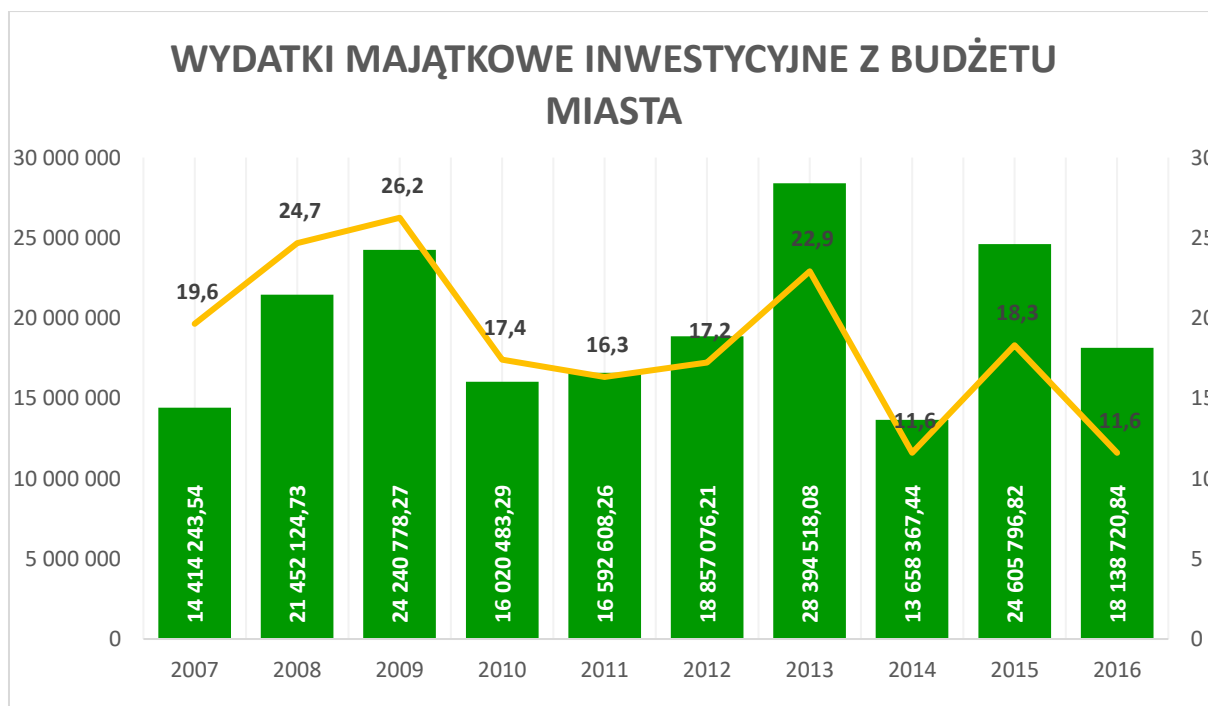
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Inwestycje są jednym z wyznaczników rozwoju. Na przestrzeni ostatnich 10 lat najwyższe wydatki inwestycyjne z budżetu miasta Mińska Mazowieckiego zostały poniesione w 2013 roku. Ich wysokość ukształtowała się na poziomie 28,3 mln zł, co stanowiło 22,9% udziału w wydatkach ogółem. Znaczący poziom wydatków inwestycyjnych w Mińsku Mazowieckim odnotowano także w 2015 roku (24,6 mln zł), 2009 roku (24,2 mln zł) oraz 2008 roku (21,4 mln zł). Natomiast udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wahał się od 11,6% (w 2014 roku) do 26,2% (2009 roku).

Wykres 7. Wydatki majątkowe inwestycyjne z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podsumowując diagnozę uwarunkowań społeczno-gospodarczych odnoszących się do sfery sportu i rekreacji można wskazać na następujące zagadnienia:

- Korzystna sytuacja demograficzna w mieście, rosnącą liczbą ludności, w tym osób młodych, co istotnie wpływa na popyt i podaż oferty sportu i rekreacji w mieście,
- Korzystna sytuacja gospodarcza, wpływająca na większą skłonność „finansowania” wydatków związanych z aktywnością fizyczną i sportem przez mieszkańców i przedsiębiorców.

2.2 Infrastruktura sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim

Obiekty sportowe w Mińsku Mazowieckim znajdują się w zarządzie różnych instytucji i podmiotów, przy czym obiekty miasta pozostają przede wszystkim w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Pozostałe obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej znajdują w zarządzie jednostek oświatowych, klubów sportowych, wojska lub stanowią własność prywatną.

Miejskie obiekty sportowe w Mińsku Mazowieckim cieszyły się zróżnicowanym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta w perspektywie ostatnich 5 lat. Zdecydowanie największą popularnością cieszą się baseny w Aquaparku Miejskim przy ul. Wyszyńskiego 56, które odwiedziło ponad 1,1 mln osób. Z kolejnych pod względem frekwencji obiektów sportowych skorzystało znacznie mniej mieszkańców miasta – ok. 342 tys. osób z wewnętrznych boisk do piłki siatkowej, ok. 190 tys. z lodowiska, ok. 180 tys. z boisk do piłki nożnej, a ok. 100 tys. z boisk do koszykówki. Kilkudziesięciotysięczną frekwencję odnotowano na Orlikach (80 tys. osób), siłowniach plenerowych (60 tys. osób), halach sportowych i salach gimnastycznych (50-70 tys. osób), halach widowiskowo-sportowych (45-60 tys. osób), stadionie lekkoatletycznym (42 tys. osób), kortach tenisowych (48,2 tys. osób), boiskach do piłki ręcznej (25 tys. osób) oraz stadionach piłkarskich (15-20 tys. osób). Frekwencja na poziomie kilku tysięcy osób wystąpiła na pozostałych obiektach sportowych: stołach do tenisa stołowego (10 tys. osób), skateparku (7,5 tys. osób) i parkour park (1 tys. osób).

Poniżej przedstawiono charakterystykę wybranych obiektów sportowych i rekreacyjnych, znajdujących się na terenie miasta Mińsk Mazowiecki.

STADIONY I BOISKA

Stadion Miejski, ul. Sportowa 1 (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Obiekt rekreacyjno-sportowy zajmujący łączną powierzchnię 2,2 ha, na który składają się:

- płyta piłkarska z nawierzchnią z trawy naturalnej doświetlona o wymiarach 96 m x 70 m,
- bieżnia lekkoatletyczna sześciotorowa o długości 400 m (o nawierzchni żuźlowej),
- kort tenisowy ziemny oświetlony,
- ogrodzone i oświetlone boisko do piłki nożnej z nawierzchnią syntetyczną o wymiarach 30 m x 60 m (boisko treningowe),
- dwa boiska do siatkówki plażowej z nawierzchnią z piasku naturalnego (z infrastrukturą towarzyszącą: oświetlenie, trybuna, słupki do naciągu siatki, siatka, piłkochwyty),
- trybuna z krzesłkami na 976 miejsc siedzących,

- budynek administracyjno-socjalny z szatniami i węzłem sanitarnym dla zawodników oraz pracowników Ośrodka,
- pomieszczenia gospodarcze,
- sala sportowa wielofunkcyjna o kubaturze 650 m³ i 148 m² powierzchni użytkowej.

W okresie wiosenno-jesiennym na obiekcie odbywają się treningi grup sportowych MOSiR, grupy rekreacyjnej MOSiR, zespołów MKS Mazovia oraz spotkania ligowe mińskich zespołów sportowych. W okresie zimowym obiekt przy ul. Sportowej 1 funkcjonuje głównie jako świetlica udostępniana stowarzyszeniom i klubowym sportowym oraz dzieciom i młodzieży, a na boiskach odbywają się treningi czy mecze sparingowe drużyn piłki nożnej. W ciągu roku z obiektów korzystają również dzieci i młodzież w ramach szkolnych zajęć wychowania fizycznego oraz organizowane są liczne imprezy o charakterze rekreacyjno-sportowym. Klienci indywidualni mogą korzystać z kortu tenisowego i boiska treningowego zgodnie z harmonogramem wykorzystania i cennikiem, zaś boiska do siatkówki plażowej udostępniane są nieodpłatnie.

Zdjęcie 1. Stadion Miejski przy ul. Sportowej 1 w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <http://mksmazovia.pl/menu,2,18,stadion.html?action=bramki> (13.03.2018)

Stadion Sportowy, ul. Budowlana 2a (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Nowoczesny obiekt oddany do użytku w marcu 2016 roku. Na obiekt położony na terenie o powierzchni 2,6 ha składa się:

- pełnowymiarowe boisko o wymiarach 105 m x 65 m umożliwiające grę w piłkę nożną i rugby (z nawierzchnią z trawy syntetycznej),

- obiekty lekkoatletyczne: bieżnia lekkoatletyczna dookólna czterotorowa z poszerzeniem z jednej strony na prostym odcinku 120 m do 6 torów (z nawierzchnią typu „sandwich”, bezspoinowa, poliuretanowo-gumowa), skocznia do skoku w dal i trójskoku, skocznia do skoku wzwyż i rzutnia do pchnięcia kulą,
- niezadaszona trybuna mieszcząca 316 osób,
- oświetlenie za pomocą lamp o dużej mocy świetlnej rozlokowane na 8 słupach,
- zaplecze szatniowo-kontenerowe.

Obiekt jest wykorzystywany do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przez pobliskie szkoły, prowadzenia treningów młodzieżowych grup piłkarskich MOSiR, rozgrywania meczy zainteresowanych klubów piłkarskich oraz przeprowadzania imprez własnych MOSiR oraz innych podmiotów działających w obszarze kultury fizycznej.

Obiekt przy ul. Budowlanej 2a spełnia wymagania IAAF i PZLA i został przez Polski Związek Lekkiej Atletyki zaliczony do stadionów kategorii VB, tj. stadionów, na których mogą być rozgrywane wszystkie konkurencje biegowe, chód sportowy, skok wzwyż, skok w dal i trójskok (do poziomu klasy I) oraz pchnięcie kulą (zawody rekreacyjne). Wyniki uzyskiwane w tych konkurencjach mogą być podstawą do przyznania zawodnikom określonej klasy sportowej po spełnieniu ogólnych wymagań dotyczących rangi zawodów.

Zdjęcie 2. Stadion Sportowy przy ul. Budowlanej 2a w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <http://mksmazovia.pl/menu,2,18,stadion.html?action=bramki> (13.03.2018)

Zespół boisk wielofunkcyjnych na lodowisku (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Znajduje się w otwartym w 2010 roku Centrum Sportowo-Rekreacyjnym AQUAPARK ze sztucznym lodowiskiem w Mińsku Mazowieckim, przy ul. Wyszyńskiego 56. W sezonie zimowym (XII-III) obiekt wykorzystywany jest jako zadaszone, pełnowymiarowe sztuczne lodowisko, zaś w pozostałym okresie – po zastosowaniu uniwersalnej wykładziny sportowej – jako zespół boisk wielofunkcyjnych o nawierzchni syntetycznej SPORT COURT Powergame. Zespół obejmuje:

- boisko do futsalu
- 3 boiska do siatkówki/3 korty tenisowe.

Zdjęcie 3. Zespół boisk wielofunkcyjnych w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <http://sportcourt.pl/news/12/34/SPORT-COURT-w-MOSiR-Minsk-Mazowiecki> (13.03.2018)

Zespół boisk wielofunkcyjnych na osiedlu „Targówka”, ul. Dąbrówki (obiekt administrowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Przełom”)

Boiska zostały wybudowane w 2001 roku we współpracy miasta i SM „Przełom”, zaś od 2003 roku zgodnie z umową użyczenia obiekt jest administrowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Przełom”. Obiekt zlokalizowany jest na osiedlu „Targówka” przy ul. Dąbrówki i obejmuje teren o powierzchni 3 144 m². W ogrodzonym kompleksie na ul. Dąbrówki znajdują się boiska wielofunkcyjne do piłki ręcznej, piłki nożnej, siatkówki, koszykówki i tenisa.

Obiekt jest wykorzystywany do rekreacyjnego i aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców oraz organizacji licznych imprez sportowych i rekreacyjnych. Obecnie wymaga remontu i renowacji ze względu na zły stan techniczny nawierzchni boisk i ogrodzenia.

Boiska w Parku Miejskim, ul. Ogrodowa

Kompleks boisk sportowo-rekreacyjnych znajdujący się za kanałem od strony ul. Ogrodowej w Parku Miejskim. Obejmuje on:

- boisko do koszykówki o nawierzchni akrylowej o wymiarach 30 m x 16 m,
- boisko wielofunkcyjne o nawierzchni asfaltowej o wymiarach 40 m x 20 m,
- boisko do piłki siatkowej plażowej o wymiarach 20 m x 10 m.

Ponadto w Parku Miejskim znajduje się skatepark oraz plac zabaw – Ogród im. dr. Jana Huberta.

Orliki

W Mińsku Mazowieckim funkcjonują cztery kompleksy sportowe „Orlik”:

- *Orlik ul. Małopolska 11* (przy Szkole Podstawowej nr 5) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.
- *Orlik ul. Sosnkowskiego 1* (przy Szkole Podstawowej Nr 6) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.
- *Orlik ul. Kazikowskiego 18* (przy Zespole Szkół Ekonomicznych) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.
- *Orlik ul. Budowlana 4* (przy Zespole Szkół Nr 1) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.

Boiska zewnętrzne przy placówkach edukacyjnych

Oprócz obiektów miejskich, boiska zewnętrzne zlokalizowane są przy mińskich placówkach edukacyjnych. Znajdują się one:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika, ul. Kopernika 9 – boisko wielofunkcyjne z bieżnią do biegów na 60 m ze skrzynią do skoku w dal. Boisko ma szerokość 23 m, w tym 1,5 m strefy bezpieczeństwa z obu stron oraz długość 45 m, w tym 2,5 m strefy bezpieczeństwa za każdą z linii bramkowych. Nawierzchnia boiska pokryta jest sztuczną trawą z wymalowanymi liniami boiska do gry w piłkę ręczną, mini piłkę nożną. Boisko jest ogrodzone i wyposażone w system oświetlenia. Bieżnia do biegów składa się z trzech torów o szerokości 1,17 m każdy i długości 73,15 m oraz z odcinka startowego o długości 2,05 m z możliwością pomiaru biegów na 30 m, 40 m, 50 m, 60 m i wybiegu za metą o długości 11 m. Nawierzchnię bieżni wykonano jako poliuretanową. Za wybiegiem umieszczono skrzynię do skoku w dal o wymiarach 7,0 m x 3,71 m wypełnioną piaskiem. Przed skrzynią na środkowym torze znajduje się belka do wybicia.
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Dąbrówki, ul. Dąbrówki 10 – boisko do piłki nożnej z nawierzchnią syntetyczną o wymiarach 30 m x 60 m, ogrodzone i oświetlone. Wokół boiska znajduje się

200 m bieżnia tartanowa oraz rozbieg do skoku w dal. Zaplecze sanitarno-szatniowe znajduje się w budynku szkoły.

- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Budowlana 3 – boiska o nawierzchni asfaltowej.
- Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Siennicka 17 – boisko o nawierzchni akrylowej, kort, skocznia w dal.
- Zespół Szkół nr 1, ul. Budowlana 4 – boisko o nawierzchni asfaltowej.
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2, ul. Sosnkowskiego 43 – boisko o nawierzchni akrylowej.
- Zespół Szkół, ul. 1-go PLM „Warszawa” 1 – boisko o nawierzchni asfaltowej i boisko o nawierzchni trawiastej.
- Zespół Szkół Ekonomicznych, ul. Kazikowskiego 18 – boisko o nawierzchni asfaltowej.
- PLO – boisko do piłki ręcznej o nawierzchni asfaltowej, 2 boiska do piłki koszykowej o nawierzchni asfaltowej, boisko trawiaste¹.

HALE SPORTOWE I SALE GIMNASTYCZNE

Sale sportowe przy placówkach edukacyjnych:

- Hala widowiskowo-sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 1 im. Mikołaja Kopernika, ul. Kopernika 9 – sala wielofunkcyjna o wymiarach boiska do piłki ręcznej 40 m x 20 m, z obejściem ok. 1,3 m wzdłuż boiska i ok. 2,4 m za bramkami. Na sali można prowadzić zajęcia z koszykówki (boisko 15,0 m x 28,0 m) oraz siatkówki (na 3 boiskach o wymiarach 9,0 m x 18 m równocześnie). Podłoga w sali sportowej została wykonana jako wentylowana, elastyczna, drewniana na ruszcie systemowym. W podłodze zamontowano gniazda dla słupków i bramek. Na ścianach pojawiły się dwa kosze składane elektrycznie do gry w koszykówkę. Na sali umieszczono drabinki gimnastyczne i udostępniono trybuny stałe mieszczące 290 osób. Jest też tablica wyników. Ściany i sufit sali zostały częściowo wyłożone płytami akustycznymi w celu poprawy akustyki. Zaplecze sali gimnastycznej zlokalizowano na parterze budynku w bezpośrednim sąsiedztwie sali gimnastycznej. Mieszczą się w nim w szczególności: dwa zespoły szatniowo-sanitarne, magazyny sprzętu sportowego, pomieszczenia dla nauczycieli.
- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. Dąbrówki, ul. Dąbrówki 10 – wielofunkcyjny obiekt obejmujący dwie sale do gier zespołowych: koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej oraz halowej piłki nożnej. Sale mają wymiary 30 m x 18 m i 9,7 m wysokości oraz 12 m x 18 m i 8,5 m wysokości.
- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 3 im. Jana Pawła II, ul. Budowlana 2 (dawniej Gimnazjum Miejskie Nr 2 im. Jana Pawła II) – sala gimnastyczna o wymiarach 21 m x 36 m z zapleczem szatniowo-sanitarnym, mieszcząca: boisko do siatkówki 9 m x 18 m, boisko do koszykówki 28 m x 15 m, boisko do tenisa ziemnego 10,97 m x 23,77 m oraz boisko do piłki

¹ Za: <https://www.minsk-maz.pl/stary/84,rekreacja.html> (13.03.2018)

ręcznej 15,60 m x 31 m. Sala dzielona jest kurtynami umożliwiającymi prowadzenie różnych zajęć równolegle. Salę wyposażono w kosze główne z napędem elektrycznym, kosze boczne, bramki, siatki, tablicę wyników, drabinki, drążki oraz liny. Na środku długości boku boiska znajduje się scena, a po jej przeciwnej stronie trybuny na 244 miejsca. Zaplecze sanitarne składa się z dwóch zespołów szatniowo-sanitarnych dostosowanych dla osób niepełnosprawnych, pokoju dla nauczycieli wychowania fizycznego. Na piętrze znajdują się sale pomocnicze: siłownia, sala rekreacyjna z zapleczem magazynowym.

- Hala sportowa w Szkole Podstawowej Nr 4 im. Powstańców Styczniowych, ul. Siennicka 17 – sala sportowa o wymiarach 45 m x 24 m i wysokości 6,5 m/7,20 m.
- Hala sportowa w Szkole Podstawowej Nr 5 im. Józefa Wybickiego, ul. Małopolska 11 – dwie sale sportowe o wymiarach 24 m x 12 m i 8 m wysokości (nowa sala) oraz 17 m x 15 m i 6,5 m wysokości.
- Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Nr 6 im. Henryka Sienkiewicza, ul. Sosnkowskiego 1 – sala gimnastyczna o wymiarach 21 m x 11 m i 10 m wysokości oraz salka do gimnastyki korekcyjnej.
- Hala sportowa w Liceum Ogólnokształcącym im. Polskiej Macierzy Szkolnej, ul. Piękna 7a – pełnowymiarowa hala sportowa o powierzchni 915 m² wyposażona w nowoczesne zaplecze socjalno-techniczne. Sala sportowa o wymiarach 48,4 m x 24,28 m i 9,80 m wysokości znajduje się w budynku parterowym, zaś 3-kondygnacyjne zaplecze mieści: na parterze salę gimnastyczną z szatniami, łazienkami i pokojem nauczycielskim, na pierwszym piętrze – pomieszczenia techniczne, na drugim piętrze – salę ćwiczeń z przeznaczeniem na siłownię i zajęcia kół zainteresowań dla uczniów z węzłem sanitarnym.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół Nr 1 im. Kazimierza Wielkiego, ul. Budowlana 4 – sala o wymiarach 26 m x 15 m i wysokości 7 m.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Warszawy, ul. Sosnkowskiego 43 – sala o wymiarach 26,7 m x 14,5 m i wysokości 9,7 m.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół Ekonomicznych w Mińsku Mazowieckim, ul. Kazikowskiego 18 – sala gimnastyczna o wymiarach 24 m x 12 m i wysokości 5 m.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. 1-go PLM „Warszawa” 1 – sala gimnastyczna o wymiarach 25 m x 20 m i wysokości 9 m.
- Sala gimnastyczna w Szkołach Salezjańskich w Mińsku Mazowieckim: Publiczna Salezjańska Szkoła Podstawowa im. św. Dominika Savio oraz Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące im. ks. Augusta Czarotoryskiego, ul. Kościuszki 27 – sala gimnastyczna o wymiarach 30 m x 16 m i wysokości 7,5 m/8,25 m.

Pozostałe obiekty:

- **Sala sportowa dobudowana do budynku MOSiR, ul. Sportowa 1** (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim) – wielofunkcyjna sala sportowa o kubaturze 650 m³ i 148 m² powierzchni użytkowej.
- **Sala treningowa przy ul. Dąbrówki 28/1** – klubowa sala treningowa (do-jang) oddana do użytku w 2005 roku i użytkowana przez Miński Klub Sportowy „TAEKWON-DO”. Nowoczesna sala posiada bogate zaplecze sprzętowe (tarcze proste oraz profilowane do uderzeń, packi do kopnięć, ochraniacze, kaski, rękawice, maszyny do kopnięć, pałki soft-stick oraz maty treningowe, manekiny zapaśnicze i atrapy broni – do praktycznych ćwiczeń walki/samoobrony), a także pełną infrastrukturę towarzyszącą (szatnie wraz z węzłem sanitarnym – natryski i toalety)².
- **Sale treningowe przy ul. Mireckiego 11** (Galeria Armada) – 3 sale treningowe użytkowane przez Klub Sportowy „Champion”, wyposażone w profesjonalny sprzęt sportowy.
- **Sala klubu sportowego Walhalla Fight Club, ul. Warszawska 178.**
- **Hala sportowa Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim, ul. Warszawska 267³.**

PŁYWALNIE I KĄPIELISKA

Aquapark Miejski, ul. Wyszyńskiego 56 (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Miejski Aquapark jest jedynym tego rodzaju obiektem w Mińsku Mazowieckim. Cały kompleks sportowo-rekreacyjny posadowiony jest na działce o powierzchni ponad 1 ha, a łączna powierzchnia zabudowy wynosi 5 465,5 m², w tym 5 113,2 m² powierzchni użytkowej. Oddany do użytku w 2010 roku kompleks obejmuje:

- Część basenową:
 - basen pływacki sportowy o powierzchni 400 m², 6-torowy o wymiarach 25 m x 16 m i głębokości 1,2-1,8 m,
 - basen rekreacyjny o nieregularnym kształcie, którego częścią jest brodzik o głębokości 0,75 m oraz basen do nauki pływania 3-torowy o głębokości 0,9-1,2 m z urządzeniami do odnowy biologicznej (gejzery podwodne, sztuczna rzeka, masa karku i pleców),
 - 73 m zjeżdżalnia ślimakowa zewnętrzna z wanną hamowną,
 - odprężająca wanna do hydromasażu,
 - zespół saun (dwie sauny suche i jedna sauna parowa),
- Zadaszone lodowisko sztuczne o wymiarach 30 m x 60 m które w okresie letnim, po zastosowaniu uniwersalnej wykładziny sportowej, funkcjonuje jako zespół boisk sportowych.

² Za: <http://mks-taekwondo.com/taekwon-do/klub.html> (13.03.2018)

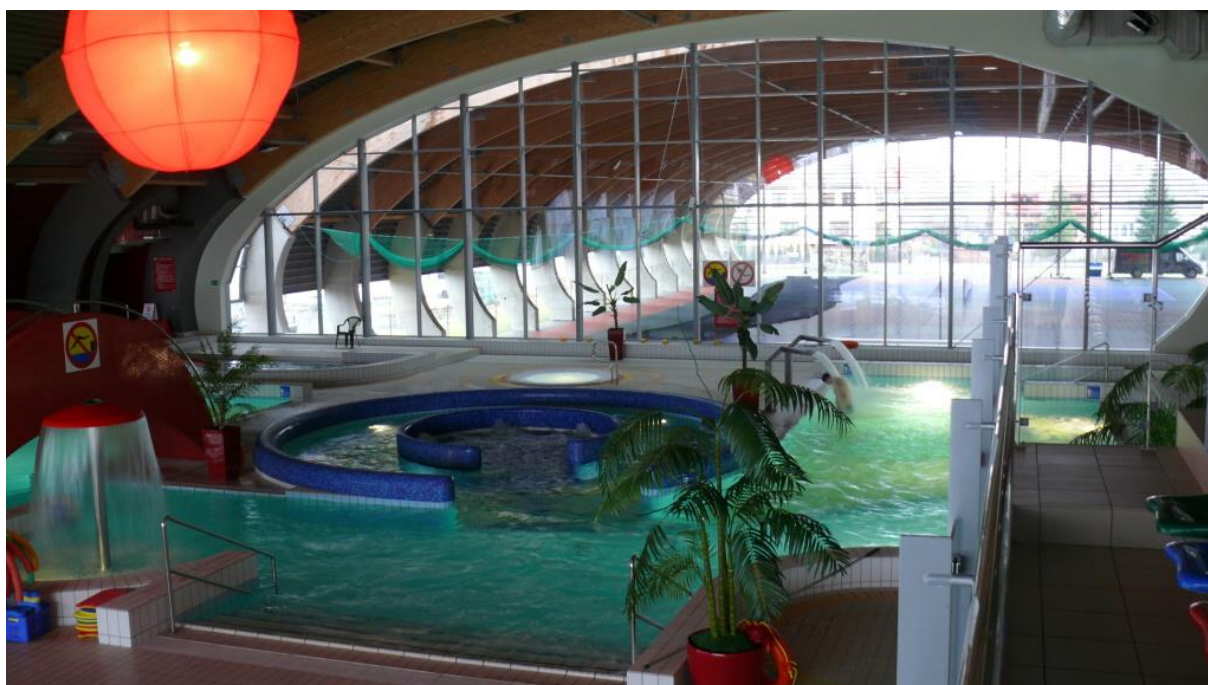
³ Za: <http://zw.wp.mil.pl/pl/270.html> (13.03.2018)

Zdjęcie 4. Basen sportowy w Aquaparku w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <http://mosir.org.pl/aquapark/basen> (13.03.2018)

Zdjęcie 5. Basen rekreacyjny w Aquaparku w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <http://mosir.org.pl/aquapark/basen> (13.03.2018)

Do dyspozycji odwiedzających Aquapark jest również widownia dla 200 osób, parking i zaplecze techniczne. Ponadto w pomieszczeniach znajdujących się w obiekcie MOSiR (na zasadach najmu)

prowadzona jest działalność gospodarcza z zakresu: gastronomii, siłowni i zajęć fitness, sprzedaży artykułów sportowych, masażu oraz rehabilitacji i odnowy biologicznej.

LODOWISKO

W mieście Mińsk Mazowiecki dostępne jest jedno lodowisko:

- **Lodowisko w Centrum Sportowo-Rekreacyjnym AQUAPARK przy ul. Wyszyńskiego 56** jest obiektem sezonowym, funkcjonującym od grudnia do końca marca przez cały tydzień, zarządzanym przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim. Lodowisko jest zadaszone i pełnowymiarowe, jednorazowo może przebywać na nim do 220 osób. Funkcjonuje również wypożyczalnia łyżew, dysponująca łyżwami oraz kaskami. Istnieje możliwość korzystania z lodowiska indywidualnie, jak i w grupach zorganizowanych (maksymalnie 50 osób). W okresie wiosennym, letnim i jesiennym lodowisko funkcjonuje jako zespół boisk sportowych.

Zdjęcie 6. Lodowisko w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <http://sportcourt.pl/news/12/34/SPORT-COURT-w-MOSiR-Minsk-Mazowiecki> (13.03.2018)

KORTY TENISOWE

Na terenie Mińska Mazowieckiego znajdują się następujące korty tenisowe:

- kort ceglasty przy ul. Sportowej 1 (zarządzane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)
- 3 korty na boisku wielofunkcyjnym (w sezonie XII-III pełniącym rolę sztucznego lodowiska) przy ul. Wyszyńskiego 56 (zarządzane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)
- 2 korty tenisowe ziemne przy ul. Wyszyńskiego 30a (zarządzane przez Mińskomazowieckie Towarzystwo Tenisowe).

SIŁOWNIE OUTDOOR

Na terenie miasta Mińsk Mazowiecki znajduje się obecnie 5 siłowni plenerowych. Do dyspozycji mieszkańców są obiekty zlokalizowane w następujących miejscach:

- ul. Wyszyńskiego 56 (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, wyciąg górny/wyciskanie siedząc, prasę nożną/wioślarza, tablicę informacyjną).
- ul. Kościuszki (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, wyciąg górny/wyciskanie siedząc, prasę nożną/wioślarza, tablicę informacyjną).
- ul. Sportowa 1 (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, wyciąg górny/wyciskanie siedząc, prasę nożną/wioślarza, tablicę informacyjną).
- ul. Warszawska 173 (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, tablicę informacyjną).
- ul. Budowlana (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, tablicę informacyjną).

SIŁOWNIE I FITNESS

Ofertą z zakresu zajęć fitness i siłowni dla mieszkańców Mińska Mazowieckiego dysponują głównie podmioty prywatne:

- „Exo Fitness” Mińsk Mazowiecki, ul. Targowa 1/3
- „FIT&JOY”, ul. 11 Listopada 10
- Akademia Próżności „La notre” & SPA, ul. Kopernika 4 (fitness)
- Fabryka Sylwetki „First Class”, ul. Kościuszki
- Fitness Club „OLYMP”, ul. Kopernika 2
- Klub „Pas a pas”, ul. Nadrzeczna 2
- Klub Fitness i Siłownia „FIT Lady”, ul. Piłsudskiego 21
- Klub Walki i Fitness „Grappler”, ul. Piłsudskiego 11a
- Siłownia „Atlas”, ul. Wyszyńskiego 56
- Siłownia „SAMIR”, ul. Warszawska 239
- Siłownia&Fitness „IMPERIUM”, ul. Piłsudskiego 43
- Siłownia w Klubie Sportowym „Champion”, ul. Mireckiego 11
- Studio Sportowe „Kwadrat”, ul. Dąbrówki 52
- Zajęcia fitness w Mińskim Klubie Sportowym „TAEKWON-DO”, ul. Dąbrówki 28/1.

Siłownie znajduje się ponadto w niektórych placówkach oświatowych (m.in. Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II, ul. Budowlana 2; Zespół Szkół nr 1 im. Kazimierza Wielkiego, ul. Budowlana 4) oraz w Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim, ul. Warszawska 267.

SKATEPARKI I PARKOUR

W Mińsku Mazowieckim znajduje się jeden skatepark i jeden obiekt street workout:

- Miński skatepark to niewielki obiekt o nawierzchni betonowej zlokalizowany w parku przy ul. Ogrodowej. W skateparku znajdują się: dwa quartery, dwa riversy, 3 podjazdy o różnych rozmiarach oraz schodki, murek do grindu, 1 rampa oraz niski BOX.
- Street Workout Park z elementami Parkour to nowy obiekt sportowo-rekreacyjny zlokalizowany w parku przy ul. Budowlanej 2a oddany do użytku we wrześniu 2017 roku. Jest przeznaczony do trenowania parkour, street workout oraz jako ciekawa alternatywa uzupełniająca inne aktywności fizycznej. Park składa się z następujących elementów: drabinka pozioma z rur stalowych, drabinka pionowa z rur stalowych, poręcze równoległe wysokie z rur stalowych, poręcze równoległe niskie z rur stalowych, murki do pokonywania przeszkód betonowe (12 szt.), bariery do pokonywania przeszkód z rur stalowych (6 szt.), ławka z oparciem o konstrukcji stalowej, siedzisko i oparcie drewniane malowane lakierobejcą (2 szt.), kosz na śmieci stalowy (2 szt.), tablica z regulaminem o konstrukcji stalowej, zabetonowana w gruncie, nawierzchnia bezpieczna z gumowych mat przerostowych ułożona na gruncie – 46,5 m².

Zdjęcie 7. Skatepark w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/stary/84,rekreacja.html> (13.03.2018)

Zdjęcie 8. Street Workout Park w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/230,inwestycje-miejskie> (13.03.2018)

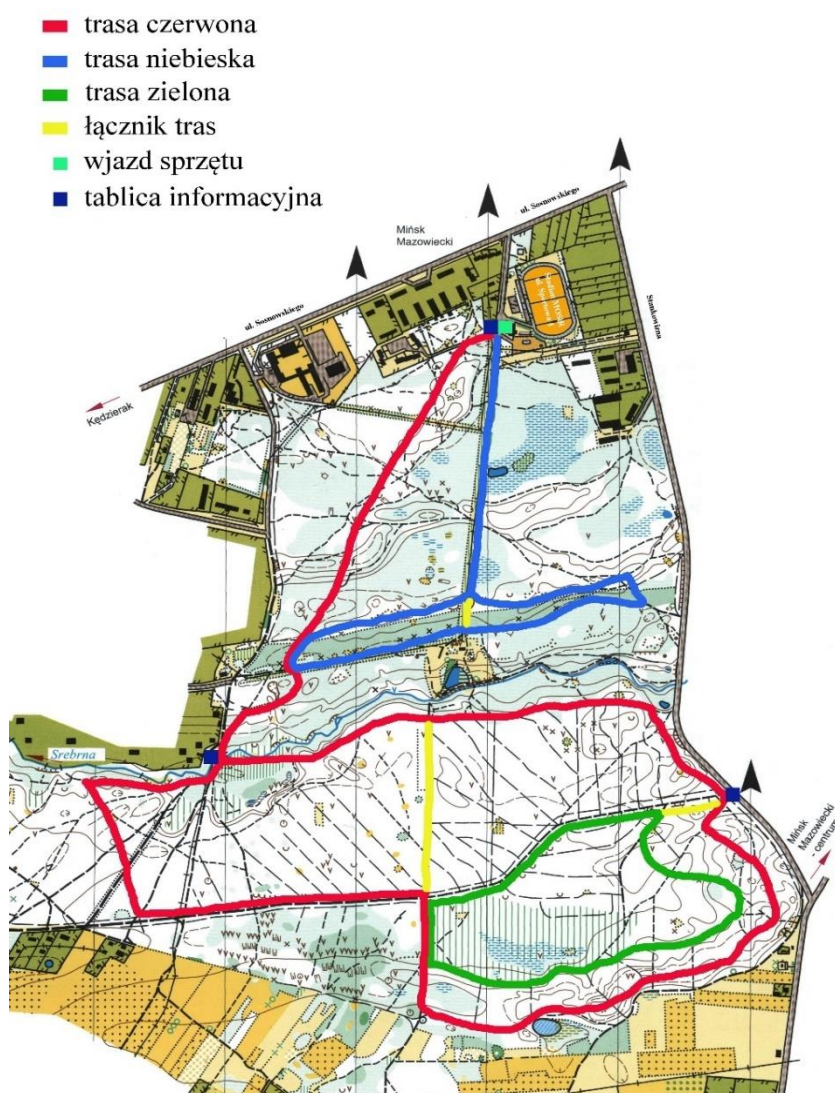
Trasa do uprawiania narciarstwa biegowego

Trasy do uprawiania klasycznego narciarstwa biegowego zostały wyznaczone w 2012 roku w lesie mińskim otaczającym siedzibę MOSiR przy ul. Sportowej. Pod wyznaczone trasy przeznaczono tereny leśne o zróżnicowanym drzewostanie iglasto-liściastym oraz różnorodnym ukształtowaniu powierzchni, co pozwoliło na wytyczenie tras o różnej długości i różnej trudności. Wstępnie ustalono przebieg 3 tras:

- Trasa CZERWONA o długości około 5,700 km – najdłuższa i o najwyższym stopniu trudności,
- Trasa NIEBIESKA o długości około 2,550 km – najkrótsza o łagodnie zróżnicowanym terenie,
- Trasa ZIELONA o długości około 2,500 km + odległość dotarcia do trasy z punktu startowego – mała pętla wewnątrz trasy CZERWONEJ.

Trasy do narciarstwa biegowego są czynne od poniedziałku do niedzieli, od godz. 9:00 do zmierzchu i są udostępniane nieodpłatnie.

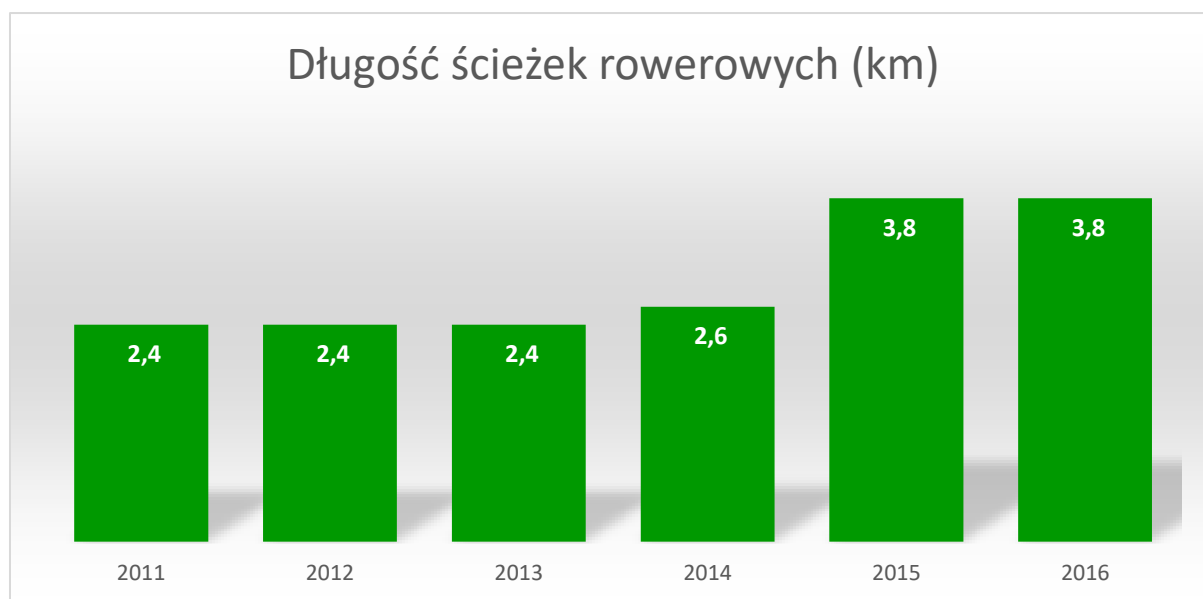
Zdjęcie 9. Trasy do uprawiania narciarstwa biegowego w Mińsku Mazowieckim



Źródło: <http://mosir.org.pl/stadion-miejski/trasa-do-uprawiania-narciarstwa-biegowego> (13.03.2018)

Aktywności fizycznej mieszkańców miasta, zarówno sportowej, jak i powiązanej z nią rekreacji, sprzyjają **ścieżki rowerowe**. Rosnącemu zapotrzebowaniu starają się sprostać władze miasta, budując przy nowych i remontowanych szlakach komunikacyjnych także drogi dla rowerów, ale potencjał w tym zakresie jest jeszcze w mieście bardzo duży. W 2016 roku Mińsk Mazowiecki dysponował 3,8 km ścieżek rowerowych, w tym 3,1 km pozostających pod zarządem gminy i 0,7 km ścieżek będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego⁴. W porównaniu do 2011 roku długość ścieżek rowerowych w mieście zwiększyła się o 1,4 km, co oznacza przyrost na poziomie 58,3%.

Wykres 8. Długość ścieżek rowerowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2011-2016



Źródło: dane BDL GUS

TERENY ZIELONE

Ważne funkcje rekreacyjne w mieście pełnią również **tereny zielone**. Głównym terenem zielonym w Mińsku Mazowieckim i jednocześnie ważnym obszarem rekreacji mieszkańców jest centralnie położony **Park Dernałowiczów**.

Park Miejski im. Dernałowiczów jest jednym z największych na terenie wschodniego Mazowsza. Został założony prawdopodobnie na początku XVII wieku jako ogród włoski, a na początku XIX wieku przekształcono go w stylu neoromantycznym z wykorzystaniem systemu wodnego. Po 1867 roku park został znacznie rozszerzony przez kolejnego właściciela dóbr ziemskich Mińsk – Seweryna Dorię-Dernałowicza. W 1944 roku, na mocy reformy rolnej, park przestał być własnością prywatną i wraz z pałacem zyskał nowego właściciela – Skarb Państwa. W 1957 roku park miejski został wpisany do rejestru zabytków⁵.

⁴ Ujęto ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (przypis GUS BDL).

⁵ Cyt. za: <http://www.stara.strefaminsk.pl/pozostale/strefa-cos-dla-ducha/373-park-miejski-im-dernalowiczow.html> (22.03.2018)

PODSUMOWANIE

Oceniając stan infrastruktury sportu i rekreacji można stwierdzić, że Mińsk Mazowiecki to miasto, które wspiera osoby chcące prowadzić aktywny tryb życia i uprawiać sport. W mieście rośnie liczba obiektów o dobrym standardzie, które są dostępne dla zainteresowanych mieszkańców. Obiekty dostępne dla sportowców w Mińsku Mazowieckim są w większości nowe i w bardzo dobrym stanie.

Należy jednak podkreślić, iż „zainteresowanie sportem i aktywnym trybem życia” w Mińsku Mazowieckim dynamicznie rośnie. Jest to efekt zarówno zmian demograficznych (miasto przyciąga nowych mieszkańców, rośnie również liczebność dzieci), jak również przemian społecznych. Zwiększa się aktywność szeregu grup społecznych, np. seniorów oraz rośnie „zainteresowanie” sportem wśród dzieci. Zjawiska te powiązane są z poprawiającą się sytuacją materialną mieszkańców miasta, o czym świadczą wskaźniki gospodarcze, m. in. bardzo niskie bezrobocie oraz rosnące wynagrodzenia. Tym samym rodzice są skłonni do inwestowania w dzieci, m. in. w rozwój fizyczny i aktywność sportową.

Miasto w ciągu ostatnich lat dynamicznie rozwijało infrastrukturę sportu i rekreacji. Można jednak pokusić się o stwierdzenie, że popyt na infrastrukturę sportu i rekreacji wciąż przewyższa podaż. Zwraca uwagę przede wszystkim jej zbyt niską dostępność. Problem dotyczy szczególnie hal i sal sportowych, które w sezonie zimowym przeżywają prawdziwe obłożenie i są praktycznie niedostępne dla grup niezrzeszonych w poszczególnych klubach sportowych. Problem dostępności do infrastruktury dotyczy także części „dyscyplin sportowych” (np. sporty waliki, tenis stołowy, brak dłuższej trasy dedykowanej do rolek).

Pomimo widocznej w ostatnich latach poprawy w zakresie infrastruktury sportowej w mieście nadal brakuje rozmaitych obiektów. Na liście obiektów, których w Mińsku Mazowieckim nadal brakuje, na pierwszym miejscu wymienić należy sale sportowe oraz boiska w tzw. balonach, pozwalające na uprawianie wielu dyscyplin w okresie zimowym.

Wspomniany „balon” mógłby również rozwiązać m. in. problem dotyczący osób, które w Mińsku Mazowieckim uprawiają tenis ziemny; w okresie zimowym nie mają możliwości kontynuowania treningów ze względu na brak zadaszonych kortów.

Generalnie sezon zimowy wydaje się być najtrudniejszy dla osób chcących w mieście aktywnie spędzać czas wolny: warunki atmosferyczne sprawiają, że niewykorzystywana w pełni latem infrastruktura sportowa staje się bardzo oblegana.

Także basen miejski wydaje się zbyt ciasny, by pomieścić wszystkich zainteresowanych – a rozwiązaniem mogłaby być rozbudowa istniejącego obiektu lub stworzenie drugiego, przyszkolnego. Podobnie rysuje się sytuacja dotycząca lodowiska – tu również chętnych bywa więcej niż dostępnej przestrzeni.

Miejska infrastruktura mogłaby również zostać poszerzona o pawilon do uprawiania tenisa stołowego, korty do gry w squasha, ściankę wspinaczkową oraz park trampolin.

Odrębną kwestię stanowią te dyscypliny sportu, które uprawiane są przede wszystkim na zewnątrz. Tutaj widoczna jest potrzeba budowy drugiego kompleksu sportowego ze stadionem lekkoatletycznym, gdyż istniejący nie wystarcza, by zaspokoić potrzeby wszystkich chętnych.

Infrastruktura outdoorowa w Mińsku Mazowieckim wymaga rozszerzenia o sieć ścieżek rowerowych w mieście i poza nim, jak również siłowni plenerowych i otwartych oraz osiedlowych boisk do koszykówki. Dobrym rozwiązaniem byłaby również trasa do narciarstwa biegowego. Jak pokazują badania z mieszkańcami to właśnie jazda na rowerze oraz bieganie są jednymi z najpopularniejszych sposobów aktywnego spędzania wolnego czasu. Ukłonem w stronę najmłodszych mogłaby być budowa placów zabaw o charakterze sprawnościowym dla najmłodszych.

W mieście brak jest jednocześnie odpowiedniej hali, w której mogłyby być organizowane imprezy sportowe o charakterze masowym. Ciekawym pomysłem wydaje się być również stworzenie w Mińsku Mazowieckim ośrodka olimpijskiego, łączącego obiekty sportowe z bazą noclegową.

Kolejny obiekt, który mógłby powstać w Mińsku Mazowieckim, to otwarty akwenz infrastruktura kąpielową i plażową oraz terenami rekreacyjnymi, służącymi do swego rodzaju biernego wypoczynku na świeżym powietrzu, jak pikniki czy grillowanie.

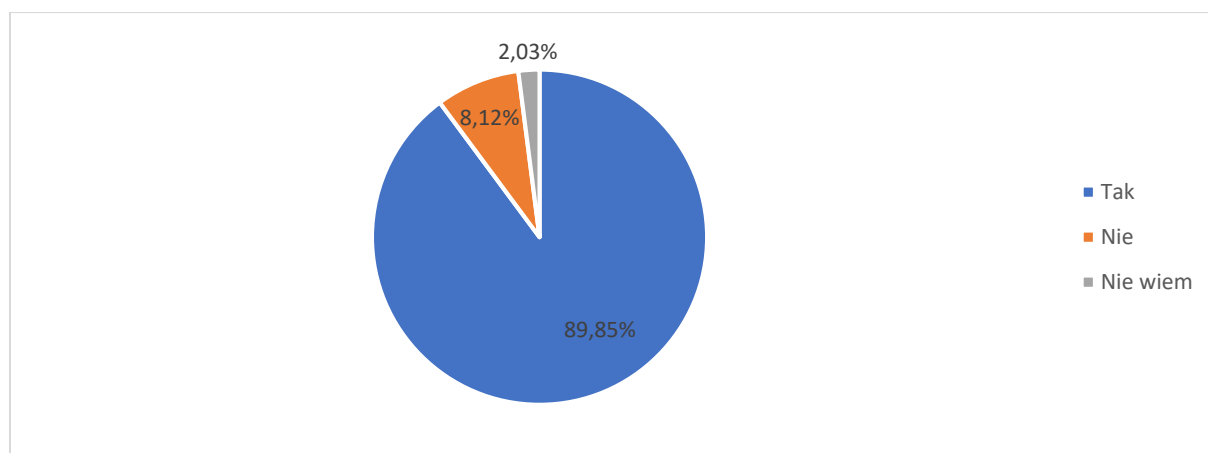
W odniesieniu do istniejącej infrastruktury sportu i rekreacji w mieście, obiekt, który wymaga interwencji to miński skate park. Obecnie zamiast pełnić funkcję sportowo-rekreacyjną, jest zaniedbanym miejscem alkoholowych spotkań.

Obiektem, który wymaga modernizacji jest również Stadion Miejski MOSiR przy ul. Sportowej (m. in. ze względu na stan nawierzchni boisk, kortów tenisowych oraz bieżni). Pewnych nakładów wymagać mogą również trybuny dla publiczności.

Inne obiekty wymagające modernizacji to osiedlowe boiska, czy – mówiąc szerzej – miejsca przeznaczone do amatorskiego, „niezrzeszonego” uprawiania sportów zespołowych. Inwestycji wymagają również korty tenisowe.

Podsumowaniem stanu infrastruktury sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim są opinie jego mieszkańców, wyrażone w trakcie badania ilościowego. Około 90% ankietowanych, uprawiających sport mieszkańców miasta deklaruje, że na terenie Mińska Mazowieckiego znajduje się infrastruktura niezbędna do uprawianych przez nich sportu (89,85%), a tylko 8,12% badanych jest przeciwnego zdania.

Wykres 9. „Czy na terenie Mińska Mazowieckiego ma P. niezbędną infrastrukturę, zaplecze do uprawiania wskazanych aktywności sportowej?”. N=197



Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

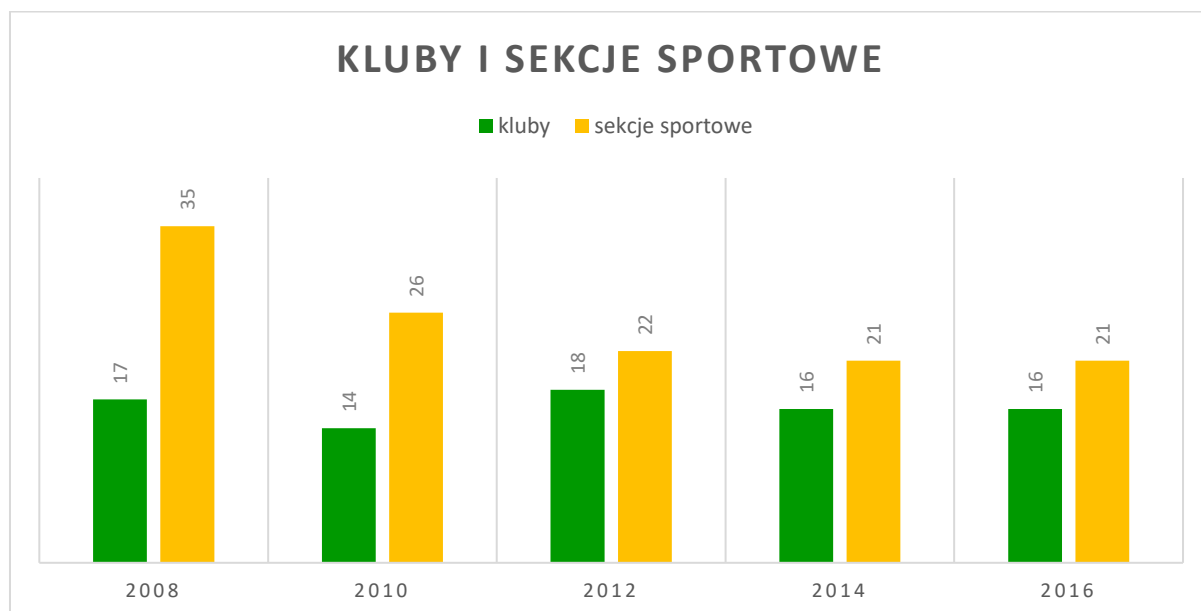
Podsumowując diagnozę stanu infrastruktury sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim można wskazać na następujące zagadnienia:

- Dobrze rozwinięta ogólna baza sportowa,
- Dobrze rozwiniętą infrastrukturą rekreacyjną,
- Braki w zakresie specjalistycznej infrastruktury sportowej, potrzebnej do rozwijania „wybranych” dyscyplin sportu (np. Judo, sporty walki),
- Konieczność „wzmocnienia” infrastruktury treningowej,
- Bardzo duża konkurencja „o istniejącą infrastrukturę sportową”, spowodowana m. in. rosnącym popytem na ofertę sportu i rekreacji (przeciążenie istniejącej infrastruktury i konieczność jej modernizacji lub rozbudowy).

2.3 Kluby sportowe oraz aktywność fizyczna mieszkańców Mińska Mazowieckiego

Badania GUS dotyczące działalności sportowej realizowane są w cyklu dwuletnim i obejmują kluby sportowe wraz z wyznaniowymi i UKS. Na ich podstawie można stwierdzić, iż w 2016 roku w Mińsku Mazowieckim funkcjonowało 16 klubów sportowych, w których prowadzono 21 sekcji sportowych. Na przestrzeni lat liczba klubów w mieście podlegała niewielkim wahaniom, od minimalnie 14 w 2010 roku do maksymalnie 18 w 2012 roku. Znacznie większym zmianom podlegała liczba sekcji sportowych. w 2008 roku w Mińsku Mazowieckim istniało 35 sekcji sportowych, w 2010 roku ich liczba zmniejszyła się do 26, w 2012 roku – do 22, zaś od 2014 roku utrzymuje się na poziomie 21 sekcji. Porównując jednak skrajne lata widoczne jest, że w 2016 roku działalność w mieście prowadził o 1 klub sportowy mniej niż w 2008 roku, zaś liczba sekcji sportowych okazała się mniejsza o 14.

Wykres 10. Kluby i sekcje sportowe w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016

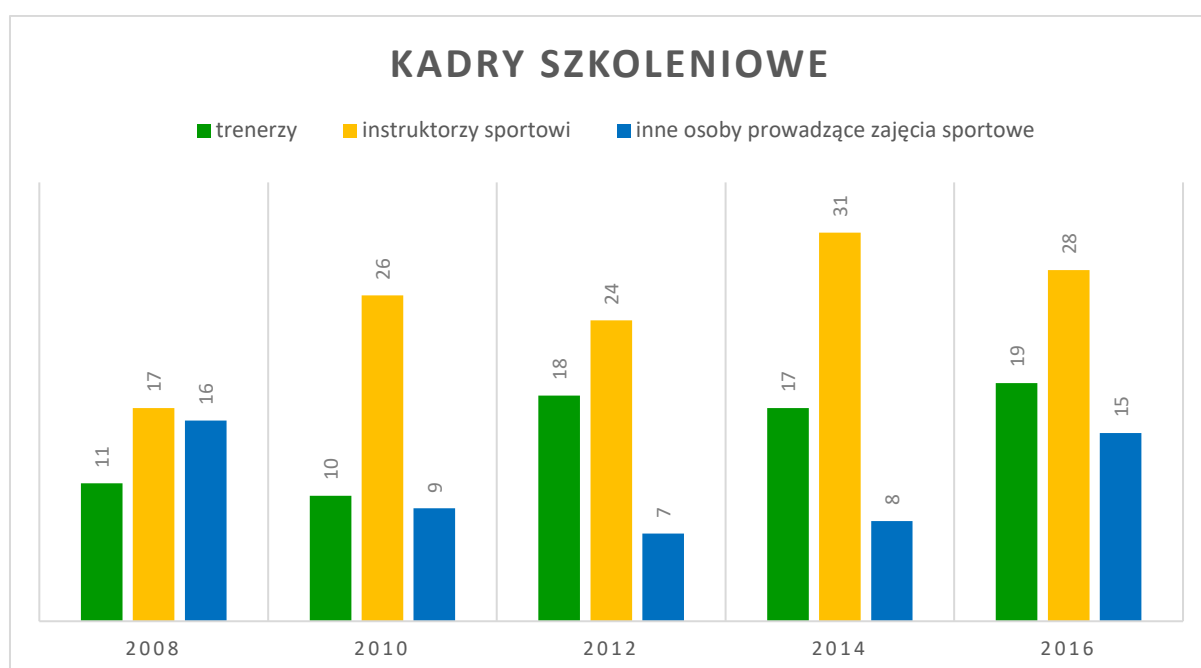


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pozytywne zmiany można zaobserwować w zakresie zasobów kadry szkoleniowej w mińskich klubach sportowych. W 2016 roku pracowało w nich łącznie 19 trenerów, 28 instruktorów sportowych

i 15 innych osób prowadzących zajęcia sportowe. W porównaniu do 2008 roku zasoby kadrowe klubów wzrosły ogółem o 40,9%, przy czym najszybciej przybywało trenerów, co świadczy również o postępującym procesie profesjonalizacji kadry szkoleniowej. Na przestrzeni lat 2008-2016 liczba osób pracujących w charakterze trenera w mińskich klubach sportowych zwiększyła się bowiem o 8 osób, tj. o 72,7%. Fluktuacje dotyczyły liczby zatrudnionych instruktorów sportowych – o ile ich liczba w 2016 roku była o 64,7% wyższa niż w 2008 roku, to jednak ukształtowała się na poziomie niższym niż w 2014 roku, gdy w klubach sportowych w Mińsku Mazowieckim zatrudnionych było 31 instruktorów sportowych. Fluktuacjom podlegała również liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe – w 2008 roku było ich 16, w kolejnych latach liczba znacząco się zmniejszała, do minimalnych 7 osób w 2010 roku, a w 2016 roku ponownie wzrosła, niemal do poziomu z 2008 roku i wynosiła 15.

Wykres 11. Trenerzy, instruktorzy sportowi i inne osoby prowadzące zajęcia sportowe w klubach sportowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Historia sportu jako odrębnej aktywności mieszkańców Mińska Mazowieckiego sięga przełomu XIX i XX wieku – miśszczanie początkowo zafascynowali się jazdą na rowerze, lekkoatletyką, a w dalszej kolejności grami zespołowymi. Początki aktywności sportowej mieszkańców miasta są związane z działalnością cyklistów, podlegających pierwotnie pod Mazowieckie Towarzystwo Kolarskie. Pierwszym miejskim stowarzyszeniem propagującym sport było Mińskie Towarzystwo Cyklistów, a pierwszym obiektem sportowym – służący za tor kolarski welodrom przy ul. Tadeusza Kościuszki.

Rywalizacja na poziomie seniorskim podejmowana jest przez zawodników reprezentujących poszczególne kluby sportowe w Mińsku Mazowieckim. Znaczące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej osiągają startujący w kategoriach seniorskich zawodnicy Klubu Walki Grappler, Wallhala Fight Club czy Akademii Sztuk Walki, którzy wielokrotnie zajmowali wysokie miejsce na różnych imprezach rangi ogólnopolskiej w różnych dyscyplinach sztuk walki (grappling, jiu-jitsu, MMA, kick-boxing).

Mińsk Mazowiecki może poszczycić się również licznymi sukcesami seniorów w brydżu sportowym, warcabach, szachach, tenisie stołowym, taekwon-do czy kolarstwie. W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze sukcesy mińskich zawodników w sporcie seniorskim, w zależności od dyscypliny sportowej.

Oprócz współzawodnictwa dzieci i młodzieży oraz rozgrywek klubowych, w Mińsku Mazowieckim organizowane są liczne zawody, imprezy i wydarzenia o charakterze sportowym. Są one przeznaczone zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dorosłych, klubów sportowych i nieformalnych organizacji. Imprezy i wydarzenia tego typu przyczyniają się do rozpowszechniania w społeczeństwie dobrych nawyków sportowych, promują ruch i aktywność fizyczną jako elementy zdrowego stylu życia oraz wpływają na poprawę kondycji mieszkańców.

Tabela 1. Informacje nt. dyscyplin sportowych w Mińsku Mazowieckim

Dyscyplina	Najważniejsze informacje
Piłka nożna	Miejski Klub Sportowy „Mazovia” Mińsk Mazowiecki jest jednym z najbardziej znanych mińskich klubów sportowych, a jego działalność jest silnie związana z historią sportu w mieście. Sekcja piłki nożnej jest najstarszą sekcją klubu Mazovia. Aktualnie w klubie funkcjonują dwie drużyny piłki nożnej: - I drużyna – Mazovia Mińsk Mazowiecki uczestniczy w rozgrywkach IV ligi, grupa mazowiecka (północ). Boiskiem meczowym I drużyny jest Stadion MOSiR przy ul. Sportowej 1, a boiskiem treningowym – Boisko MOSiR przy ul. Budowlanej 2a; - II drużyna – Mazovia II Mińsk Mazowiecki uczestniczy w rozgrywkach ligi okręgowej, grupa: Siedlce. Boiskiem meczowym II drużyny jest Boisko MOSiR przy ul. Budowlanej 2a⁶. Rocznie obydwie drużyny piłki nożnej biorą udział w 60 zawodach mistrzowskich oraz około 10 zawodach pucharowych. Aktualna liczba członków sekcji piłka nożna wynosi 45 zawodników oraz 12 działaczy. Liczba ta waha się na przestrzeni lat, jednak z uwagi na liczbę drużyn piłki nożnej, które niezmiennie są dwie, oscyluje w zakresie 40-60 zawodników i 5-15 działaczy. W mieście dostępna jest szeroka oferta zajęć <i>piłki nożnej dla dzieci i młodzieży</i>. Ich trzon stanowią chłopięce szkółki piłkarskie zgromadzone wokół uczniowskich klubów sportowych, klas sportowych oraz MOSiR w Mińsku Mazowieckim.
Siatkówka	Sekcje piłki siatkowej istniały w mińskich klubach od lat 50. Współcześnie tradycje siatkarskie w Mińsku Mazowieckim kontynuują: Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski – klub piłki siatkowej męskiej założony w 2004 roku. Klub uczestniczy w rozgrywkach IV ligi piłki siatkowej (seniorzy)⁷. Oprócz szkolenia w grupie seniorów, w 2012 roku utworzono grupy w kategorii kinder, młodzik, kadet i junior. Największymi sukcesami klubu na przestrzeni lat 2013-2017 klub było stworzenie grup młodzieżowych, które uczestniczyły w rozgrywkach

⁶ Za: <http://mksmazovia.pl/> (22.03.2018)

⁷ Za: <https://www.facebook.com/MinskoMazowieckiKlubSportowy/> (22.03.2018)

	Mazowiecko-Warszawskiego Związku Piłki Siatkowej. Obecnie w klubie zrzeszonych jest ok. 50 osób, ale liczba członków systematycznie wzrasta. - Klub Sportowy „Fabos” – klub piłki siatkowej męskiej założony w 1994 roku. W latach 1994-2000 uczestnik 3 ligi makroregionu siatkówki, obecnie uczestniczący w rozgrywkach Powiatowej Ligi Siatkówki. Siedmiokrotny Mistrz Powiatowej Ligi Siatkówki: 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2013, 2014⁸. - Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP” – uczniowski klub sportowy, z siedzibą w Zespole Szkół Miejskich Nr 1 w Mińsku Mazowieckim przy ul. Kopernika 9 (<i>obecnie Szkoła Podstawowa Nr 1</i>). Celem Klubu jest szkolenie utalentowanej młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych. MKS „OLIMP” prowadzi następujące grupy treningowe piłki siatkowej żeńskiej: Siatkarskie Przedszkole, IV Klasy, V Klasy, VI Klasy, Młodziczki II, Młodziczki I, Kadetki II, Kadetki I, Seniorki⁹. Liczba członków klubu nie jest stabilna, szczególnie w grupach młodszych, ze względu na naturalną selekcję, ale z roku na rok jest coraz większa. W 2012 roku klub liczył 54 członków, w 2014 – 65 osób, w 2016 – 112 osób, a obecnie w treningach uczestniczy około 180 dziewcząt. Liczba ta wynika z faktu posiadania przez klub zorganizowanych grup, począwszy od klasy pierwszej szkoły podstawowej.
Koszykówka	Sekcje koszykarskie istniały w mińskich klubach sportowych już w latach 50. Obecnie tradycje koszykarskie w Mińsku Mazowieckim kontynuowane są w ramach kształcenia sportowego dzieci i młodzieży: Uczniowski Klub Sportowy „Probasket” – klub koszykówki męskiej założony w 2009 roku i skupiający chłopców ze szkół podstawowych z Mińska Mazowieckiego i okolic. W klubie prowadzone są dwie grupy treningowe: Roczniak 2002/03 oraz Roczniak 2004/05¹⁰. Prezesem klubu jest Sylwester Oszako.
Piłka ręczna	Historia piłki ręcznej w Mińsku Mazowieckim związana jest zarówno z drużyną wojskową, jak i klubem Mazovia. Tradycje szczypiorniaka w Mińsku Mazowieckim kontynuuje współcześnie jeden klub sportowy: Klub Sportowy „Leliwa” Mińsk Mazowiecki – jedyny w powiecie mińskim klub piłki ręcznej chłopców i dziewcząt.
Rugby	Tradycje rugby w Mińsku Mazowieckim sięgają lat 60. XX wieku. Współcześnie tradycje rugby w Mińsku Mazowieckim kontynuuje jeden klub: Klub Sportowy RC Mazovia – klub odwołujący się do tradycji sekcji rugby w Mazovii Mińsk Mazowiecki, założony w 2015 roku¹¹. W latach 2015-2016 klub uczestniczył w rozgrywkach rugby 7, a także w innych programach rozgrywek, m.in. rugby na plaży w Łodzi, Warszawie i Siedlcach. W sezonie 2016/2017 RC Mazovia wystartowała w rozgrywkach II ligi Polskiego Związku Rugby. W rundzie zasadniczej klub rozegrał

⁸ Za: <https://www.facebook.com/Fabos-Mińsk-Mazowiecki-1611807232217696/> (22.03.2018)

⁹ Za: <http://www.mksolimp.pl/index.html> (22.03.2018)

¹⁰ Za: <http://www.ukspobasket.pl/>, <https://www.facebook.com/ukspobasket.minskamaz/> (22.03.2018)

¹¹ Za: <https://www.facebook.com/RC-Mazovia-Mińsk-Mazowiecki-1418738928419840/> (22.03.2018)

	sześć meczów, a na jesieni wziął udział w tzw. rundzie playoff i rozegrał cztery mecze, ostatecznie zajmując 12 miejsce. W 2018 roku RC Mazovia ponownie przystąpiła do rozgrywek o mistrzostwo II ligi. Obecnie w klubie trenuje ok. 30-35 osób, głównie pełnoletnich, a ich liczba stale wzrasta. Prowadzone są także szkolenia z dziećmi w szkołach (tzw. rugby TAG) oraz szkolenia dla nauczycieli wychowania fizycznego w tym kierunku.
Sporty walki	Sporty walki w Mińsku Mazowieckim zaznaczyły swoją obecność już w latach 50. XX wieku. W 1953 roku przy zakładach FUD – Zrzeszenie Sportowe „Stal” (dawna „Mazovia”) założono sekcję zapasów. Sporty walki są współcześnie licznie reprezentowane wśród mińskich klubów sportowych. Prowadzą one jednak inne konkurencje sportów walki niż zapasy: • Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO – jeden z najprężniej działających mińskich klubów sportowych, założony w 1994 roku. W 1995 roku został jednym ze współzałożycieli Okręgowego Warszawsko-Mazowieckiego Związku Taekwon-Do ITF. Zajęcia w klubie prowadzone są w trzech grupach w zależności od stopnia zaawansowania. Wśród zawodników trenujących w klubie znajduje się już 24 posiadaczy stopni mistrzowskich, w tym 10 reprezentantów Polski. Zawodnicy mogą pochwalić się licznymi sukcesami na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Oprócz regularnych treningów w klubie prowadzone są zajęcia dla dzieci 4-7 lat (TKD Tiger), zajęcia odchudzające, kondycyjne i sprawnościowe (step, zumba, aerobic, joga, aqua Aerobic, gimnastyka kręgosłupa i inne), a także zajęcia na basenie¹². Liczba członków MKS „TAEKWON-DO” wynosi ponad sto osób i wzrasta na przestrzeni lat. Klub w ciągu roku bierze udział w dziesięciu turniejach krajowych, w tym Mistrzostwach Polski w różnych kategoriach wiekowych czy Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików, jak również w zawodach międzynarodowych: Mistrzostwach Europy i Świata oraz Pucharze Europy i Świata. Prezesem klubu jest Marta Łuniewska. • Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushinkai – klub Karate Kyokusin w Mińsku Mazowieckim działa od ponad trzydziestu lat, od 1991 roku jest zrzeszony w Polskim Związku Karate, a jako aktywny członek Okręgowego Związku Karate bierze udział w Mazowieckiej Lidze Karate. Założycielem klubu i prezesem jest Maciej Wójcicki, a pierwszy trening odbył się pod egidą TKKF „Albatros” w roku 1981. Obecnie klub prowadzi profesjonalne treningi karate i samoobrony. Zajęcia przeznaczone są dla dzieci od 6 lat, młodzieży i dorosłych, a prowadzą je doświadczeni instruktorzy¹³. • Miński Klub Sportowy MMA TEAM – stowarzyszenie kultury fizycznej założone w 2012 roku. W klubie odbywają się treningi MMA, brazylijskiego jiu-jitsu oraz kick-boxingu¹⁴. Rocznie klub bierze udział w ok. 35 zawodach i turniejach w Polsce i za granicą. Do największych osiągnięć seniorów w latach 2013-2017 należą: wygrane walki na zawodowych galach MMA w całym kraju, w tym na jednej z największych federacji MMA w Polsce FEN, zdobycie Pasa Międzynarodowego Mistrza Krajów Nadbałtyckich BMAF, zdobycie medali na Mistrzostwach Europy w Grapplingu na Łotwie, zdobycie medali na Mistrzostwach Polski w Brazylijskim Jiu

¹² Za: <http://www.mks-taekwondo.com/> (22.03.2018)

¹³ Za: <http://mkkk.pl/> (22.03.2018)

¹⁴ Za: <https://www.facebook.com/Minski-Klub-Sportowy-MMA-Team-1378857732374177/> (22.03.2018)

	Jistu, zdobycie medali na Pucharze Polski w Jiu Jitsu, zdobycie medali na Mistrzostwach Polski Amatorskiego MMA czy zdobycie Pasa Mistrzowskiego na Międzynarodowych Mistrzostwach w Grapplingu. Natomiast sukcesy w grupie juniorów i dzieci obejmują: medale zdobyte na Mistrzostwach Polski w brazylijskim jiu jitsu, medale zdobyte na Mistrzostwach Polski w grapplingu, medale zdobyte na ogólnopolskich zawodach w brazylijskim jiu jitsu oraz medale zdobyte na ogólnopolskich zawodach w grapplingu. Od roku 2013 liczba osób trenujących w klubie systematycznie się zwiększa, zwłaszcza w grupach dzieci i młodzieży. Obecnie jest to ok. 50 osób (dzieci i młodzieży) i ok. 20 seniorów. • Klub Sztuk Walk-Walhalla Fight Club – klub działający od 2009 roku, prowadzący sporty walki, ale również zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Główną dyscypliną jest kick-boxing, ale w ofercie klubu są także cross trening, boks, taekwon-do, gimnastyka. Klub jest organizatorem m.in. Otwartych Mistrzostw Polski Sztuk Walk – Federacji WKS¹⁵. Liczba członków klubu wynosi obecnie ok. 60 osób, ale stale wzrasta. • Klub Walki i Fitness „Grappler” – klub uczący sztuk walki (grappling, MMA, BJJ), ale prowadzący także zajęcia fitness. Klub jest organizatorem Grappler NIGHT – Mińskiej Gali Mieszanych Sztuk Walk¹⁶. • Klub Sportowy „Champion” (dawniej UKS „Ring”) – klub prowadzący zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, na różnym poziomie zaawansowania. Oferta klubu obejmuje zajęcia sztuk walki (boks, defendo, krav maga), ale również siłownię i zajęcia fitness, aerobic czy jogi¹⁷. • Uczniowski Klub Sportowy Judo „Kontra” – prowadzi zajęcia judo dla dzieci i młodzieży. Klub należy do Polskiego Związku Judo¹⁸, a jego prezesem jest Zdzisław Wiązek. W 2013 roku klub brał udział w 40 zawodach rangi krajowej i międzynarodowej, w 2014 roku uczestniczył w 32 zawodach, w 2015 roku – w 37 zawodach, w 2016 roku – w 33 zawodach, a w 2017 roku – w 28 zawodach. W klubie trenuje średnio w roku 45-60 osób. Liczba uczestników jest raczej stała, ale wzrasta liczba zawodników wyszkolonych i startujących w zawodach międzywojewódzkich i ogólnopolskich.
Lekka atletyka	Historia lekkiej atletyki w Mińsku Mazowieckim sięga początków lat 20. XX wieku. Już w 1924 roku zorganizowano pierwsze zawody lekkoatletyczne. Obecnie w Mińsku Mazowieckim lekką atletykę reprezentują przede wszystkim kluby, w których uprawiane są konkurencje biegowe: • Miński Klub Biegacza „Dreptak” – początki stowarzyszenia sięgają 2004 roku, choć oficjalnie zostało założone w 2005 roku. Obecnie klub skupia ponad 70 zawodniczek i zawodników, jest także organizatorem i współorganizatorem licznych imprez

¹⁵ Za: <https://www.facebook.com/WalhallaFightClub/> (22.03.2018)

¹⁶ Za: <http://www.klub-grappler.pl/> (22.03.2018)

¹⁷ Za: <https://www.facebook.com/championminskmaz/> (22.03.2018)

¹⁸ Za: <https://www.facebook.com/JudoKontra/> (22.03.2018)

	biegowych (m.in. Dreptak „Czelendź”, Jesienne Grand Prix Mińska Mazowieckiego w Biegach Przełajowych)¹⁹. • Klub Sportowy „KS Zielono-Czarni” – stowarzyszenie kultury fizycznej założone w 2013 roku. Klub liczy kilkudziesięciu zawodników, uczestników wielu imprez biegowych. KS Zielono-Czarni jest organizatorem imprez sportowych: Bieg po Choinkę, Bieg Pamięci Poległych Żołnierzy Żandarmerii Wojskowej im. sierż. Marcina Pastusiaka i kpr. Grzegorza Bukowskiego oraz Błękitny Bieg. W październiku 2017 roku uruchomiono sekcję lekkoatletyczną, która ma na celu wspieranie szkolenia młodych sportowców. Treningi odbywają się na Stadionie przy ul. Budowlanej i są prowadzone przez profesjonalnych trenerów i instruktorów²⁰.
Sporty Motorowe	Historia sportów motorowych w Mińsku Mazowieckim sięga okresu powojennego. Po II wojnie światowej wyścigi motocyklowe na żużlu stały się popularną dyscypliną sportową w Polsce, także w Mińsku Mazowieckim. Sekcja żużla w Mazovii zakończyła swoją działalność na początku lat 50. Do tradycji sportów motorowych w Mińsku Mazowieckim odwołuje się jeden klub sportowy: • Klub Dawnych Motocykli „Magnet” – stowarzyszenie skupiające miłośników dawnej motoryzacji jednośladowej, zarówno posiadaczy, jak i sympatyków dawnych motocykli: kolekcjonerów, pasjonatów i restauratorów zabytkowych pojazdów. Początek działalności klubu sięga lat 1994/95, a w 1997 roku nastąpiła rejestracja stowarzyszenia. Klub jest organizatorem ogólnopolskich imprez weterańskich – Mazowieckiego Rajdu Weteranów Szos MAGNET i Mińskiego Złotu Pojazdów Zabytkowych WARKOT²¹.
Kolarstwo	Kolarstwo ma silne tradycje w Mińsku Mazowieckim. Z działalnością mińskich cyklistów związane są początki aktywności sportowej w mieście w okresie międzywojennym. Powołali pierwsze w mieście stowarzyszenie sportowe, aktywnie użytkowali również welodrom przy ul. Kościuszki służący za tor kolarski. Współcześnie tradycje kolarskie w Mińsku Mazowieckim kontynuują następujące kluby sportowe: • Klub Kolarski V-Max Mińsk Mazowiecki – stowarzyszenie powstałe w 2012 roku, skupiające zawodników reprezentujących ziemię mińską. Mecenat sportowy nad formacją kolarską sprawuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji Mińsk Mazowiecki. W latach 2013-2018 liczba członków Klubu oscylowała wokół 40-50 zawodników w wieku od 12 do 50 lat i wykazuje tendencję rosnącą. • Mińska Grupa Rowerowa – stowarzyszenie założone w 2016 roku. Skupia zawodników różnych rowerowych dyscyplin oraz rowerzystów z terenu powiatu mińskiego, chcących działać na rzecz rowerowej społeczności²².
Gry planszowe	Tradycje sportowe w konkurencjach gier planszowych w mińskich klubach sięgają kilkunastu lat wstecz. Mimo dość krótkiej historii zawodnicy miejskich klubów sportowych osiągają liczne sukcesy zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. Do klubów i stowarzyszeń sportowych prowadzących na terenie miasta zajęcia i treningi szachowe i warcabowe należą:

¹⁹ Za: <http://www.mkbdreptak.pl/> (22.03.2018)

²⁰ Za: <https://www.zielonoczarni.pl/> (22.03.2018)

²¹ Za: <http://www.kdm-magnet.pl/> (22.03.2018)

²² Za: <http://minskagruparowerowa.pl/> (22.03.2018)

	• MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki – sekcja warcaby – istnieje od 2004 roku. Sekcja dysponuje 43 zawodnikami zarejestrowanymi w Polskim Związku Warcabowym, z czego ok. 15 osób trenuje regularnie. Na co dzień treningi obejmują ok. 15-20 zawodników, którzy są kandydatami do sekcji, ale jeszcze nie są jej zawodnikami. Liczba ta utrzymuje się na mniej więcej podobnym poziomie od kilku lat. Zawodnicy sekcji warcabowej biorą udział w około 20 turniejach rangi Mistrzostw Polski, w 3-5 Pucharach Świata i Mistrzostwach Świata oraz w 4-6 turniejach Grand Prix Mazowsza, a także w wielu lokalnych turniejach. W latach 2013-2017 zawodnicy sekcji zdobyli wiele medali Mistrzostw Polski, a także medale Mistrzostw Europy i Świata. • Mińskie Towarzystwo Szachowe – stowarzyszenie kultury fizycznej założone w 2005 roku. MTSz prowadzi drużynę seniorów i drużynę juniorów, organizuje turnieje szachowe, a także prowadzi szkołkę szachową (w Klubie Osiedlowym „Przełom”)²³. Liczba zawodników MTSz wynosi około 100, z czego około połowa aktywnie uczestniczy w turniejach. Od momentu wprowadzenia szachów do szkół liczba nieznacznie rośnie. W treningach organizowanych przez MTSz uczestniczy około 40 zawodników. Ponadto zawodnicy Towarzystwa biorą udział w szkoleniach szachowych organizowanych na terenie miasta (warsztaty w Miejskim Domu Kultury, zajęcia w Szkole Salezjańskiej, zajęcia w Szkole Podstawowej nr 2, zajęcia w przedszkolu Funny Kids). Treningi trwają 2-4 godziny w tygodniu. Średniorocznie zawodnicy Mińskiego Towarzystwa Szachowego stracają w około 150 turniejach oraz zdobywają około 2 medali rocznie na imprezach rangi mistrzostw Polski • Gminny Klub Sportowy „Diagram” – klub należący do Polskiego Związku Warcabowego. W GKS „Diagram” Mińsk Mazowiecki zrzeszonych jest 34 osób posiadających licencje zawodników.
Brydź sportowy	Pierwsza drużyna brydża sportowego na terenie Mińska Mazowieckiego pojawiła się w 1966 roku. W 2017 roku nastąpił historyczny moment dla klubu, gdy po 50 latach od zarejestrowania sekcji, brydżyści „Mazovii” awansowali do ekstraklasy, najwyższego szczebla rozgrywek ligowych, w których uczestniczy 16 najlepszych drużyn spośród 547 zarejestrowanych w Polsce. Sukcesom drużynowym przez cały okres towarzyszyły indywidualne osiągnięcia zawodników klubowych, zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. W ostatnich latach liczba zarejestrowanych w PZBS zawodników jest stała i wynosi 14 brydżystów. Aktualnie w „Mazovii” występuje 5 arcymistrzów, 6 mistrzów międzynarodowych oraz 3 mistrzów krajowych. 7 zawodników posiada I Klasę Sportową, 4 Złotą Odznakę PZBS, 2 – Srebrną Odznakę, 1 zawodnik – Brązową. We wszystkich turniejach brydżyści „Mazovii” występują na własny koszt, a ogólna liczba imprez brydżowych, w których biorą udział zawodnicy, wynosi około 80 turniejów w roku.
Tenis stołowy	Historia tenisa stołowego w Mińsku Mazowieckim sięga 1948 roku, gdy grupa entuzjastów związana z największymi wówczas zakładami pracy, Fabryką Urządzeń Dźwigowych i Zakładami Naprawczymi Taboru Kolejowego, utworzyła koło pingpongowe. Na początku XX wieku silny nacisk został położony na szkolenie młodzieży. Liczba członków sekcji tenisa stołowego z licencjami zawodniczymi wynosi 15 i ze względu na koszty jest stała.

²³ Za: <http://www.mtsz.org.pl/> (22.03.208)

	Natomiast liczba trenujących amatorów uczestniczących w turniejach ogólnodostępnych wynosi około 40 osób i stale wzrasta.
Tenis ziemny	Dyscyplinę tenisa ziemnego w Mińsku Mazowieckim reprezentuje jeden klub sportowy: • Mińsko-Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe – towarzystwo skupiające pasjonatów tenisa ziemnego w Mińsku Mazowieckim. MMTT jest organizatorem i współorganizatorem lokalnych zawodów, turniejów czy imprez tenisowych²⁴.
Hokej, łyżwiarstwo i rolkarstwo	Mieszkańcy miasta mogą uczyć się jazdy na łyżwach czy rolkach w jednym z dwóch podmiotów: • Hokejowy Klub Sportowy Mińsk Mazowiecki – stowarzyszenie kultury fizycznej powstałe w 2011 roku. Misją HKS jest nauka jazdy na rolkach, ćwiczenia korekcyjne, sport. Zajęcia są prowadzone przez prezesa klubu, Kamila Ołdaka, instruktora łyżwiarstwa oraz wrotkarstwa²⁵. • Stowarzyszenie Figurowy Mińsk Mazowiecki – stowarzyszenie założone w 2017 roku przez pasjonatów łyżwiarstwa figurowego i tańca na lodzie. Zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych (grupy podstawowe i zaawansowane) prowadzone są przez instruktorów łyżwiarstwa figurowego, byłych zawodników i trenerów z doświadczeniem, a odbywają się na mińskim lodowisku²⁶.
Sporty siłowe	Na terenie Mińska Mazowieckiego działalność prowadzi kilkanaście siłowni oraz kluby sportowe, które umożliwiają mieszkańcom uprawianie sportów siłowych: • Miński Klub Sportowy „Kwadrat” – w klubowej siłowni prowadzone są zajęcia z zakresu kulturystyki i fitness, ale również zajęcia odchudzające i ćwiczenia siłowe – ogólnowzmacniające²⁷. • Klub Sportowy „Atletic” – klub prowadzi szereg zajęć sportowych i rekreacyjnych, w tym sekcję podnoszenia ciężarów. Zajęcia przeznaczone jest dla dzieci i młodzieży od 9 roku życia, a na treningach wykonywane są głównie ćwiczenia ogólnorozwojowe poprawiające cechy motoryczne u dzieci²⁸.
Pływanie	Powstanie mińskiego aquaparku przyczyniło się do rozwoju sportów wodnych w mieście. Na basenach przy ul. Wyszyńskiego odbywają się zajęcia i treningi prowadzone przez kluby: • Klub Sportowy „Barakuda” – klub, którego prezesem jest Tomasz Radomiński, prowadzi profesjonalne treningi pływackie dla dzieci i młodzieży (w sezonie 2016/2017 funkcjonowały 4 grupy treningowe), a jego zawodnicy z sukcesami startują w zawodach pływackich. Klub prowadzi ponadto zajęcia w ramach bezpłatnej nauki pływania dla dzieci. W klubie, oprócz sekcji pływackiej, uruchomiono sekcję triathlonu²⁹. Klub w ciągu roku bierze udział w ok. 40 zawodach pływackich, triathlonowych, biegowych i kolarskich. Jedną z zawodniczek klubu, Wiktoria Wróbel, otrzymała powołanie do Kadry Narodowej Młodzików w Triathlonie na 2018 rok.

²⁴ Za: <https://www.facebook.com/towarzystwotenisowe/> (22.03.2018)

²⁵ Za: <https://www.facebook.com/rolkowyminsk/> (22.03.2018)

²⁶ Za: <https://www.facebook.com/FigurowyMM/> (22.03.2018)

²⁷ Za: <https://www.facebook.com/KwadratStudioSportowe/> (22.03.2018)

²⁸ Za: <https://www.facebook.com/KSATletic/> (22.03.2018)

²⁹ Za: <http://anakonda.net.pl/barakuda/> (22.03.2018)

	W klubie trenuje ok. 60 zawodników. W latach 2011- 2016 liczba ta rosta systematycznie (od 20 do 60 zawodników), od tego momentu utrzymuje się na zbliżonym poziomie. - Fundacja Adrenalina – świadczy usługi w zakresie nauki i doskonalenia umiejętności pływania. Zajęcia odbywają się na pływalni „Aquapark” w kompleksie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim przy ul. Wyszyńskiego 56³⁰. - Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO – dominującą dyscypliną sportową w klubie jest taekwon-do, ale oferta obejmuje zajęcia na basenie: nauka pływania dla dzieci i młodzieży, aqua aerobik czy aqua TBC³¹.
Inne dyscypliny	Wśród innych dyscyplin sportowych obecnych w Mińsku Mazowieckim można wskazać: - Klub Sportowy „Akademia Parkour Wschód” – stowarzyszenie zrzeszające pasjonatów sztuki przemieszczania się (parkour). Klub prowadzi regularne treningi dla dzieci i młodzieży, jest także organizatorem Warsztatów Parkour, odbywającej się w Mińsku Mazowieckim największej tego typu imprezy w kraju. Podopieczni klubu biorą udział w warsztatach organizowanych na terenie miasta oraz zlotach organizowanych w Polsce. Liczba podopiecznych podczas zajęć wynosi około 60 osób z powiatu mińskiego, ale ciągle wzrasta. Osobną działalnością Klubu Sportowego Akademia Parkour Wschód jest Mińska Liga Mistrzów, czyli rozgrywki amatorskie szóstek piłkarskich, gdzie zespoły walczą o pozycje. Mińska Liga Mistrzów to dwie ligi po 10 drużyn w każdej po 15 zawodników (w sumie 300 osób). Rozgrywki odbywają się w każdy weekend od września do grudnia oraz od marca do czerwca na boiskach typu Orlik. - Mińskie Stowarzyszenie Sportów Ekstremalnych – stowarzyszenie skupiające pasjonatów sportów ekstremalnych. W ramach działalności MSSE prowadzona była m.in. Mińska Szkółka Deskorolki³².

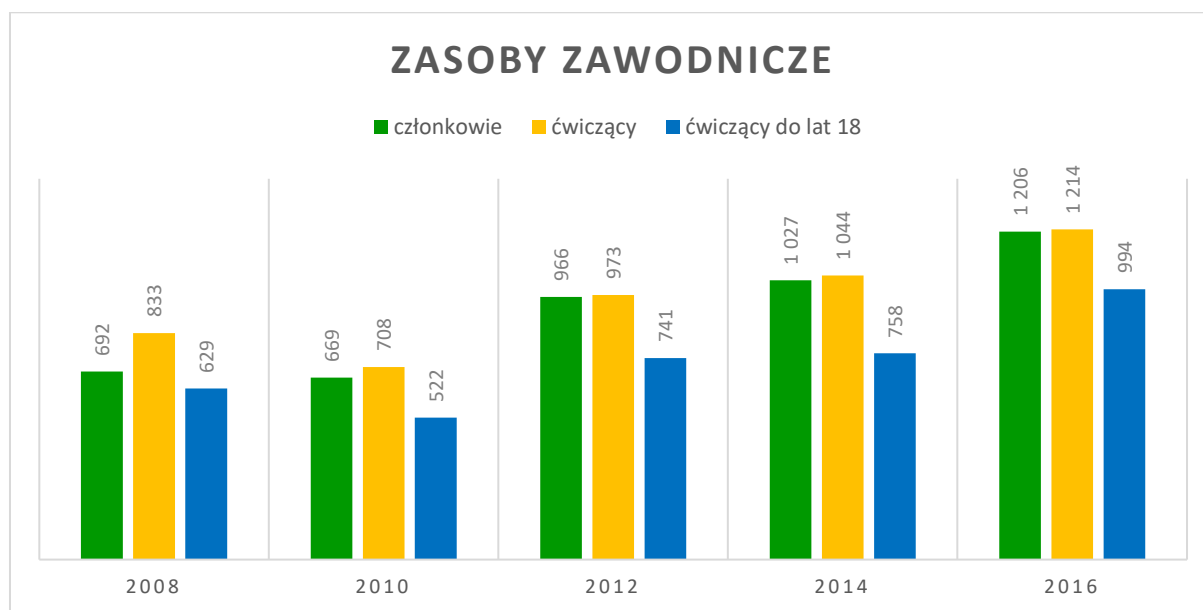
Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2016 roku mińskie kluby sportowe liczyły 1 206 członków, a ćwiczyło w nich 1 214 osób. Większość ćwiczących stanowiły osoby mające nie więcej niż 18 lat – ich liczba wynosiła 994, tj. 81,9% ogółu ćwiczących. Rok 2016 okazał się najlepszym w analizowanym okresie pod względem liczby członków i ćwiczących w klubach sportowych w Mińsku Mazowieckim. Ogółem w latach 2008-2016 liczba członków klubów sportowych wzrosła o 74,3%, liczba ćwiczących o 45,7%, zaś liczba ćwiczących do lat 18 – o 58%.

³⁰ Za: <http://www.adrenalina24.pl/> (22.03.2018)

³¹ Za: <http://www.mks-taekwondo.com/> (22.03.2018)

³² Za: <https://www.facebook.com/stowarzyszeniemsse/> (22.03.2018)

Wykres 12. Członkowie, ćwiczący ogółem i ćwiczący do lat 18 w klubach sportowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016

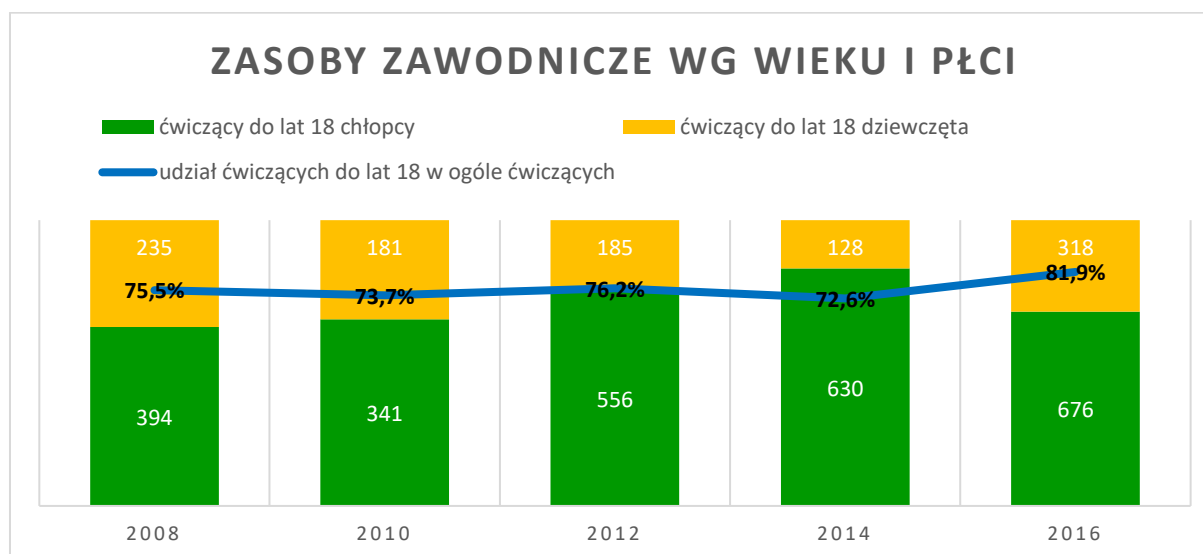


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W klubach sportowych w Mińsku Mazowieckim ćwiczą przede wszystkim mężczyźni, co jest zgodne z ogólnopolskimi trendami. W 2016 roku jedynie 30,4% ćwiczących reprezentowało płęć żeńską.

Przez cały analizowany okres osoby do 18 lat stanowiły ponad 70% wszystkich ćwiczących w mińskich klubach sportowych – najniższy odsetek uzyskano w 2014 roku (72,6%), zaś najwyższy – w 2016 roku (81,9%). Podobnie jak w ogóle ćwiczących również w kategorii ćwiczących do lat 18 liczba chłopców znacząco przewyższała liczbę dziewcząt. W 2016 roku dziewczynki stanowiły 32% ćwiczących do 18 lat, tj. nieznacznie więcej niż wynosił udział kobiet wśród ogółu ćwiczących. Nadal jednak dysproporcja płciowa (na korzyść mężczyzn) wśród niepełnoletnich osób ćwiczących w mińskich klubach sportowych była znaczna.

Wykres 13. Ćwiczący w klubach sportowych wg wieku i płci w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najwięcej osób należy do MKS „Olimp” (ok. 180 dziewcząt) i MKS TAEKWON-DO (ponad 100 osób). Ponadto Mińska Liga Mistrzów organizowana przez Klub Sportowy Akademia Parkour Wschód zgromadziła 300 uczestników. W większości pozostałych klubów liczba członków i zawodników została oszacowana na poziomie kilkudziesięciu osób: UKS „Szóstka” (ok. 80 osób), Miński Klub Sportowy MMA TEAM (ok. 70 osób), UKS „Piątka” (70 zawodników), UKS „Dąbrówka” (ok. 60 osób), Akademia Parkour Wschód (ok. 60 osób), Walhalla Fight Club (ok. 60 osób), KS Barakuda (ok. 60 osób), UKS Judo KONTRA (ok. 45-60 osób), Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski (ok. 50 osób), Klub Kolarski V-MAX (40-50 osób), MKS „Mazovia” sekcja piłka nożna (45 zawodników) i RC Mazovia Mińsk Mazowiecki (o. 30-35 osób). Kilkunastu czynnych zawodników należy do MKS „Mazovia” sekcja tenis stołowy (14 zawodników), MKS „Mazovia” sekcja warcaby (ok. 15 zawodników) czy MKS „Mazovia” sekcja brydż sportowy (14 zawodników).

PODSUMOWANIE

Oceniając kluby sportowe działające w Mińsku Mazowieckim należy zaznaczyć, że stricte zawodowego sportu w mieście nie ma, ale jednocześnie funkcjonują sportowcy i kluby, których dokonania stoją na najwyższym, profesjonalnym poziomie. Powyższa ocena wynika z faktu, że w mieście brak jest możliwości sfinansowania klubu lub kariery zawodnika, który mógłby rozwijać swoje umiejętności bez konieczności angażowania się w pozasportową działalność zarobkową.

Jednocześnie należy zauważyć wysokie zaangażowanie i profesjonalizm oraz indywidualne osiągnięcia lokalnych sportowców, zrzeszonych w miejskich klubach sportowych. Na szczególną uwagę zasługują dokonania sportowców z sekcji młodzieżowych popularnych dyscyplin drużynowych oraz wysokie osiągnięcia na szczeblu krajowym i międzynarodowym w indywidualnych dyscyplinach niszowych, takich jak sporty walki, kolarstwo, sporty ekstremalne.

Niestety najbardziej popularne aktualnie dyscypliny sportowe, takie jak piłka nożna, koszykówka, siatkówka czy lekkoatletyka są w Mińsku Mazowieckim reprezentowane na niedostatecznie wysokim poziomie. Sporty ekstremalne, dyscypliny niszowe lub niewymagające skomplikowanej infrastruktury i bazy treningowej zdecydowanie lepiej wypadają w konfrontacji z popularnymi, wysokobudżetowymi i wymagającymi profesjonalnego zaplecza treningowego dyscyplinami drużynowymi.

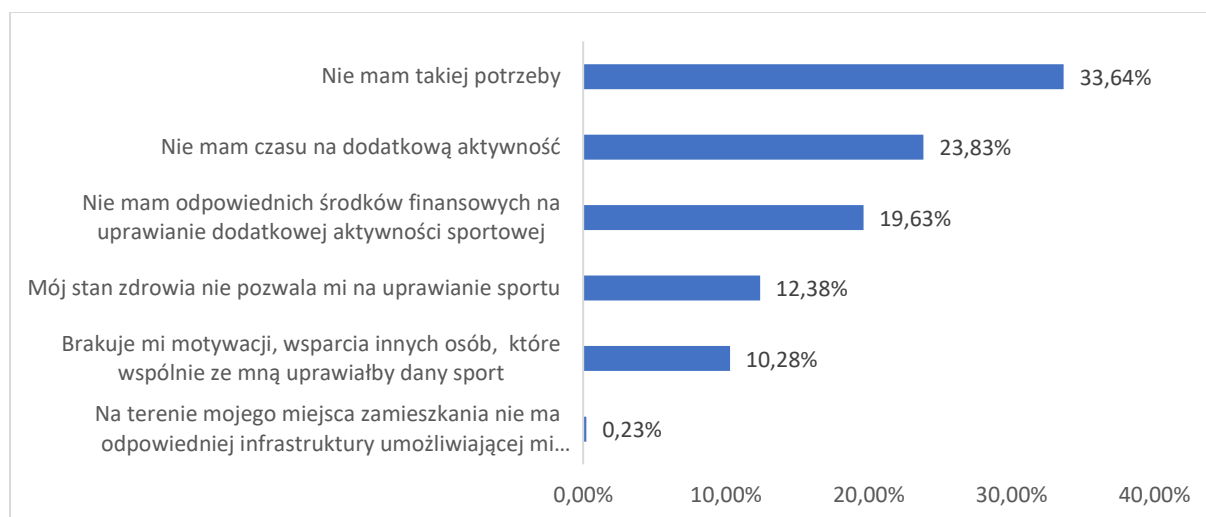
Atrakcyjności wydarzeniom sportowym w Mińsku Mazowieckim dodają prestiżowe imprezy sportowe, przede wszystkim cyklicznie organizowane gale sportów walki oraz zawody kolarskie i MTB, które pozwalają aktywnie uczestniczyć w tych wydarzeniach kibicom. To te wydarzenia przyciągają największą widownię i biorą w nich udział zawodnicy z różnych zakątków kraju i Europy.

Kwestia infrastruktury do uprawiania zawodowego, profesjonalnego sportu na terenie Mińska Mazowieckiego nie wygląda najgorzej, jej głównym problemem jest „dostęp do niej” ze względu na rosnące zapotrzebowanie. Istotnym wzmocnieniem dla rozwoju profesjonalnego sportu byłaby duża hala widowiskowo-sportowa, w której mogłyby rozwijać się i profesjonalizować drużyny w sekcjach koszykarskich, siatkówki, piłki ręcznej. Istotną barierą dla działalności i rozwoju zawodowego sportu są problemy natury finansowej.

Dane dot. liczby osób ćwiczących w klubach sportowych oraz rosnące zasoby kadrowe klubów sportowych wskazują na zwiększający się popyt na „sport i rekreację” w mieście. Popyt ten wspierany jest przez korzystne zjawiska demograficzne, związane m. in. z napływem mieszkańców do miasta. Popyt ten jest „konsumowany” przez wybrane kluby sportowe, które rozwijają swoją ofertę.

Jednocześnie należy podkreślić, iż granic wzrostu „aktywności klubów sportowych” należy poszukiwać z jednej strony w dostępności odpowiedniej infrastruktury (co jest uzależnionej w dużym stopniu od interwencji publicznej, tj. rozbudowy i modernizacji infrastruktury przez samorządy lokalne) oraz w postawie mieszkańców. Z badań z mieszkańcami miasta wynika, że około dwie trzecie ankietowanych zadeklarowało, że nie uprawia żadnej aktywności sportowej (60,2%). Ze wszystkich wybranych przyczyn najczęściej wskazywaną odpowiedzią braku aktywności fizycznej była „nie mam takiej potrzeby” (33,64%), a następnie: „nie mam czasu na dodatkową aktywność (23,83%); „nie mam odpowiednich środków finansowych na uprawianie dodatkowej aktywności sportowej (19,63%); „mój stan zdrowia nie pozwala mi na uprawianie sportu” (12,38%); „brakuje mi motywacji, wsparcia innych osób, które wspólnie ze mną uprawiałyby dany sport” (10,28%). Powyższe oznacza, że istotnym wsparciem dla dalszego rozwoju aktywności fizycznej mieszkańców miasta może być odpowiednia promocja „aktywnego i zdrowego stylu życia” oraz oferty klubów sportowych.

Wykres 14. Przyczyny braku aktywności sportowej. N=298

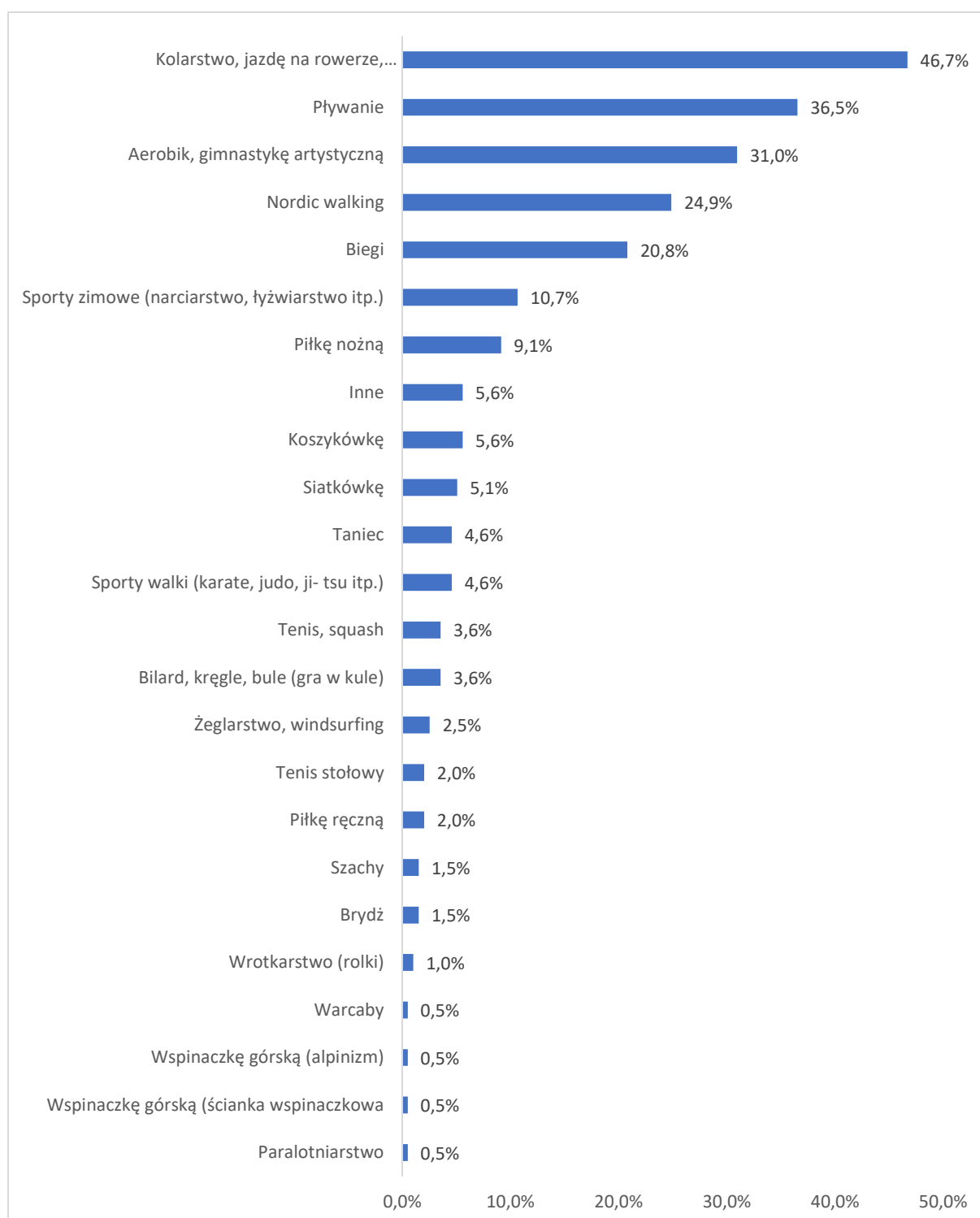


Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Najpopularniejszym sposobem aktywnego spędzania wolnego czasu w Mińsku Mazowieckim jest jazda na rowerze (46,7%), na drugim miejscu uplasowało się pływanie (36,5%), a na trzecim – aerobik/gimnastyka artystyczna (31,0%). Poza podium znalazły się: nordic walking (24,9%) oraz biegi (20,8%). Odpowiedzi te wskazują na potrzebę rozwijania odpowiedniej infrastruktury miejskiej.

Zainteresowanie mieszkańców Mińska Mazowieckiego sportem z roku na rok zwiększa się. Trend ten szczególnie wyraźnie widać wśród osób dorosłych, pracujących, o ustabilizowanej sytuacji rodzinnej i zawodowej.

Wykres 15. Uprawiana aktywność sportowa. N=197



Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Jednocześnie najpopularniejszą dyscypliną sportową w Mińsku Mazowieckim jest piłka nożna, a następnie siatkówka i koszykówka. Należy pokreślić, iż te dyscypliny sportu to domena głównie dzieci i młodzieży szkolnej – najczęściej ćwiczą oni bowiem w zorganizowanych grupach. Dorośli stawiają częściej na sporty uprawiane indywidualnie (przede wszystkim bieganie) lub w grupach z trenerem (tutaj prym wiodą w Mińsku Mazowieckim różne sztuki walki: judo, karate, taekwondo). Bardzo

popularne jest w mieście pływanie. Duża liczba osób rekreacyjnie jeździ na rowerach, rolkach, a w sezonie zimowym – łyżwach; rośnie także popularność nordic walking.

Większość klubów sportowych opiera swoją działalność na pojedynczych osobach, które jednocześnie są trenerami oraz osobami zarządzającymi klubami sportowymi. W dużo lepszej sytuacji są kluby, które posiadają liczniejsze kadry, co gwarantuje docelowo „stabilność” ich funkcjonowania. Jednocześnie w Mińsku Mazowieckim są kluby sportowe, które osiągają znaczące sukcesy sportowe, a ich działalność opiera się na jednostkach. W takiej sytuacji istnieje ryzyko „utrąty” posiadanego potencjału przez miasto, np. w momencie zawieszenia aktywności trenerskiej.

Podsumowując diagnozę odnoszącą się do działalności klubów sportowych oraz aktywności fizycznej mieszkańców Mińska Mazowieckiego można wskazać na następujące zagadnienia:

- Wysokie kompetencje i zaangażowanie klubów sportowych w rozwijanie oferty sportowej w mieście, widoczne w rosnącej liczbie osób ćwiczących oraz liczbie trenerów i instruktorów,
- Sukcesy sportowe oraz aspiracje sportowe klubów z Mińska Mazowieckiego,
- Ograniczone zasoby wybranych klubów sportowych dot. zarządzania – kluby sportowe „specjalizują” się w kształceniu sportowym (konieczność wzmocnienia myślenia strategicznego, długofalowego),
- Wzrost zainteresowania „sportem i rekreacją” jako elementu tzw. mody na zdrowy tryb życia, w tym również rekreacji i aktywności wśród osób dorosłych i seniorów
- Brak aktywności fizycznej większej części populacji miasta. Za zagrożenia należy uznać ponadto złe nawyki dzieci i młodzieży w zakresie spędzania czasu wolnego, wśród których dominuje spędzanie czasu przed komputerem,
- Niska stabilność i trwałość struktur „wybranych dyscyplin sportowych”, które opierają się na działalności jednostek.

2.4 Organizacja sfery sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim

Nadzór nad realizacją zadań jednostki w zakresie sportu i rekreacji sprawują odpowiednie organy Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki. W działalność w tym obszarze zaangażowane są poszczególne wydziały i jednostki organizacyjne urzędu, działające pod bezpośrednim nadzorem Burmistrza lub Zastępcy Burmistrza. Ponadto przy Radzie Miasta Mińsk Mazowiecki funkcjonuje *Komisja Spraw Społecznych*. Do zakresu działania Komisji należą m.in. sprawy: upowszechniania kultury, kultury fizycznej i turystyki, sportu dzieci i młodzieży, wydatków na kulturę, pomoc społeczną, sport i rekreację, sprawy jednostek komunalnych w zakresie kultury, sportu i pomocy społecznej czy współpracy ze stowarzyszeniami, instytucjami i placówkami prowadzącymi działalność z zakresu spraw społecznych oraz ochrony zdrowia.

Działania samorządu związane ze sportem w Mińsku Mazowieckim znajdują się przede wszystkim w gestii *Wydziału Promocji, Kultury i Sportu*, nad którym bezpośredni nadzór sprawuje Burmistrz Miasta. *Wydział Promocji, Kultury i Sportu* realizuje m.in. zadania z zakresu spraw kultury fizycznej, a w szczególności:

- opracowywanie założeń programowych oraz inicjowanie działań zmierzających do upowszechniania kultury i kultury fizycznej w Mieście;

- opracowywanie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych odbywających się w Mieście oraz organizacja lub współorganizacja imprez realizowanych przy finansowym zaangażowaniu Miasta;
- nadzorowanie miejskich jednostek organizacyjnych prowadzących działalność z zakresu kultury fizycznej;
- prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem patronatu burmistrza wydarzeniom organizowanym dla mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki;
- stwarzanie odpowiednich warunków rozwoju sportu w Mieście i przygotowywanie spraw związanych z powoływaniem miejskich instytucji działających w zakresie organizacji kultury fizycznej, wypoczynku i rekreacji;
- przygotowywanie projektów podziałów środków finansowych przeznaczonych w budżecie Miasta na kulturę i kulturę fizyczną;
- współdziałanie z klubami i stowarzyszeniami sportowymi, w tym w zakresie określania zasad wykorzystywania bazy miejskich obiektów sportowych i urządzeń rekreacyjnych;
- przygotowywanie decyzji administracyjnych w sprawach zezwoleń na przeprowadzenie imprez masowych;
- przedstawianie Burmistrzowi wniosków w sprawie przyznawania stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe;
- opracowywanie projektów programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- przygotowywanie projektów rocznych wykazów zadań publicznych Miasta zleczanych do realizacji przez organizacje pozarządowe;
- przygotowywanie i przeprowadzanie, na podstawie ustawy, otwartych konkursów ofert na realizację przez organizacje pozarządowe zadań publicznych Miasta;
- nadzorowanie realizacji umów z organizacjami pozarządowymi;
- merytoryczne rozliczanie zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym;
- kontrola realizacji zleconych zadań i wykorzystania dotacji przez organizacje pozarządowe.

Zadania mające pośredni wpływ na działalność sportową oraz infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w mieście znajdują się również w zakresie zadań innych wydziałów m.in. Zespołu ds. Oświaty (nadzór nad placówkami edukacyjnymi, w tym ich bazą sportową), Wydziału Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomości (zadania związane z planowaniem przestrzennym i zagospodarowaniem przestrzennym miasta, a także gospodarowaniem nieruchomościami stanowiącymi własność miasta), Wydziału Inwestycji (prowadzenie spraw związanych z przygotowaniem i realizacją inwestycji, w tym w obszarze infrastruktury sportowej), Wydział Rozwoju Gospodarczego Miasta (współpraca z Wydziałem Promocji, Kultury i Sportu w zakresie tworzenia i realizacji projektów prospołecznych i informacyjnych) czy Stanowisko ds. komunikacji społecznej (realizacja zadań związanych z komunikacją na linii urząd – mieszkańcy).

Działalność w obszarze sportu i kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim prowadzi jedna jednostka organizacyjna miasta: *Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji*. MOSiR zarządza miejskimi obiektami sportowymi, tj. Stadionem Miejskim przy ul. Sportowej 1, Ośrodkiem rekreacyjno-sportowym „AQUAPARK” z zapleczem i sztucznym lodowiskiem przy ul. Wyszyńskiego 56 oraz Stadionem Sportowym przy ul. Budowlanej 2a.

Działalność Wydziału Promocji, Kultury i Sportu oraz Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji uzupełniają zadania realizowane przez Zarząd Gospodarki Komunalnej, wśród których znajdują się między innymi:

- w przypadku Wydziału Zieleni:
 - budowa, utrzymanie, konserwacja i remonty terenów zieleni miejskiej, czyli parków, skwerów, zieleni osiedlowej, pasów zieleni w pasach drogowych i obiektów małej architektury
 - projektowanie i realizacja nowych klombów, kwietników i konstrukcji kwiatowych na terenie miasta;
- w przypadku Wydziału Technik Sanitarnych:
 - utrzymanie, konserwacja i remonty placów zabaw i obiektów małej architektury na terenach ogólnodostępnych.

Na terenie miasta Mińsk Mazowiecki działalność w zakresie uprawiania i upowszechniania sportu prowadzi około 60 podmiotów. Wśród nich znajdują się kluby sportowe oraz stowarzyszenia kultury fizycznej, zrzeszające zarówno dzieci i młodzież, jak i dorosłych mieszkańców miasta.

Uczniowie mińskich szkół mogą podnosić swoje umiejętności sportowe w jednym z uczniowskich klubów sportowych, funkcjonujących przy szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Uczniowskie kluby sportowe oferują zajęcia z różnych dyscyplin sportowych, zarówno gier zespołowych, jak i sportów indywidualnych: piłki nożnej, koszykówki, siatkówki, pływania, judo czy strzelectwa.

Natomiast oferta pozostałych klubów i stowarzyszeń sportowych na terenie miasta Mińsk Mazowiecki obejmuje m.in. następujące dyscypliny sportowe: sporty walki (karate, judo, boks, ju-jitsu, taekwondo, kich-boxing), sporty zespołowe (piłka nożna, koszykowa, siatkowa, ręczna, rugby), hokej, łyżwiarstwo i rolkarstwo, lekkoatletyka (w tym bieganie), pływanie, tenis ziemny i stołowy, sporty siłowe i sylwetkowe, sporty motorowe, kolarstwo, szachy, warcaby i brydż sportowy, lotnictwo, strzelectwo czy parkour i freerun.

Większość mińskich klubów i stowarzyszeń sportowych to jednostki zajmujące się sportem amatorskim oraz nastawione na rozwój sportowy dzieci i młodzieży. Ich uzupełnienie stanowią kluby i organizacje zrzeszające sportowców profesjonalistów i dorosłych mieszkańców miasta. Wśród mińskich klubów pod względem popularności i szerokiego zakresu działalności wyróżniają się kluby reprezentujące gry zespołowe (m.in. Mazovia Mińsk Mazowiecki – piłka nożna, Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski – piłka siatkowa, RC Mazovia – rugby), sporty walki (Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO, Klub Sztuk Walk-Walhalla Fight Club, Klub Walki i Fitness „Grappler”, Uczniowski Klub Sportowy Judo „Kontra”, Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushinkai, Miński Klub Sportowy MMA TEAM), biegi (Miński Klub Biegacza „Dreptak”, Klub Sportowy „KS Zielono-Czarni”), pływanie (Klub Sportowy „Barakuda”), szachy i warcaby (Mińskie Towarzystwo Szachowe, MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki – sekcja warcaby 100 polowe, Gminny Klub Sportowy „Diagram”) czy tenis (MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki – sekcja tenis stołowy, Mińsko-Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe).

Tabela 2. Związki sportowe oraz kluby i stowarzyszenia sportowe na terenie miasta Mińsk Mazowiecki

Nazwa		Dyscyplina
	Związki sportowe	
1	Miejski Szkolny Związek Sportowy ul. Mikołaja Kopernika 9	sport
2	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Mińsku Mazowieckim ul. Tadeusza Kościuszki 3	sport
	Kluby i stowarzyszenia sportowe	
3	Akademia Sztuk Walki ³³ ul. Szkolna 17 lok. 5, Dębe Wielkie	taekwon-do, kick-boxing
4	Fundacja Adrenalina ul. Michaliny Szczepankowskiej 3	pływanie, nordic walking, turystyka
5	Fundacja Akademia Piłki Nożnej ul. Topolowa 19	piłka nożna
6	Gminny Klub Sportowy „Diagram” ul. Chełmońskiego 14	warcaby
7	Harcerski Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno- Krajoznawczego w Mińsku Mazowieckim ul. Kościelna 3	turystyka
8	Hokejowy Klub Sportowy Mińsk Mazowiecki ul. Wiśniowa 4	hokej, rolkarstwo
9	Klub Dawnych Motocykli „Magnet” ul. Warszawska 173	motoryzacja
10	Klub Kolarski V-Max Mińsk Mazowiecki ul. Siennicka 8 lok. 26	kolarstwo
11	Klub Sportowy „Akademia Parkour Wschód” ul. Stefana Okrzei 18A	parkour, freerun
12	Klub Sportowy „Atletic” ul. Zygmunta Kazikowskiego 7 lok. 13	zajęcia ogólnorozwojowe
13	Klub Sportowy „Barakuda” ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 56	pływanie
14	Klub Sportowy „Champion” (dawniej UKS RING) ul. Mireckiego 11	boks
15	Klub Sportowy „Fabos” ul. Stefana Żeromskiego 9 lok. 1	siatkówka
16	Klub Sportowy „KS Zielono-Czarni” ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 12 lok. 103	biegi
17	Klub Sportowy „Leliwa Mińsk Mazowiecki” ul. Tadeusza Kościuszki 25A lok. 32	piłka ręczna
18	Klub Sportowy „Pasjonaci Sportu” ul. Mikołaja Kopernika 16 lok. 1	sport
19	Klub Sportowy „RC Mazovia Mińsk Mazowiecki” ul. Armii Ludowej 6	rugby
20	Klub Sztuk Walk-Walhalla Fight Club ul. Warszawska 178	sporty walki
21	Klub Walki i Fitness „Grappler” ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 11A	sporty walki, fitness
22	Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Mińskiej ul. Tadeusza Kościuszki 3"	turystyka
23	Miejski Klub Lekkoatletyczny w Mińsku Mazowieckim ul. Budowlana 2	lekkoatletyka

³³ Podmiot zarejestrowany w Dębem Wielkim, ale prowadzi zajęcia również na terenie miasta Mińska Mazowieckiego

24	Miejski Klub Sportowy „Mazovia” Mińsk Mazowiecki ul. Sportowa 1	piłka nożna, warcaby 100 polowe, brydż sportowy, tenis stołowy
25	Mińska Grupa Rowerowa ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 41B lok. 7	kolarstwo
26	Miński Klub Biegacza „Dreptak” ul. Sosnkowskiego 12/26	biegi
27	Miński Klub Lotniczy przy I Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” ul. Kościuszki 13/26	lotnictwo
28	Miński Klub Sportowy „Kwadrat” ul. Warszawska 114	trójbój siłowy
29	Miński Klub Sportowy MMA Team ul. Mikołaja Kopernika 11 lok. 58	MMA, BJJ, boks
30	Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO ul. Dąbrówki 28 lok. 1	taekwon-do
31	Mińskie Stowarzyszenie Sportów Ekstremalnych ul. Michaliny Szczepankowskiej 5	sporty ekstremalne
32	Mińskie Towarzystwo Strzeleckie im. Żołnierzy Wyklętych ul. Warszawska 222 lok. 13	strzelectwo
33	Mińskie Towarzystwo Szachowe ul. Marcina Borelowskiego 3a	szachy
34	Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushinkai ul. Dąbrówki 33 lok. 14	karate kyokushinai
35	Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski ul. Szczecińska 16g	siatkówka
36	Mińsko-Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 30a	tenis
37	Parafialny Klub Sportowy „Antoni” ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 54	sport
38	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Zarząd Oddziału w Mińsku Mazowieckim ul. Ogrodowa 1	turystyka
39	Stowarzyszenie „Punisher Gym” ul. Mała 6	kick-boxing
40	Stowarzyszenie Figurowy Mińsk Mazowiecki ul. Szczepankowskiej 21	łyżwiarstwo
41	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „SL Salos” ul. Kościuszki 27	sport
42	Stowarzyszenie Mińsko Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 30A	tenis
43	Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjne „Mechanik” przy Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Warszawy w Mińsku Mazowieckim ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 43	sport, rekreacja
44	Stowarzyszenie Sportów Siłowych i Kultury „Samir” ul. Mikołaja Kopernika 13	sporty siłowe
45	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Albatros” ul. Okrzei 14a	sport
	Uczniowskie Kluby Sportowe	
46	Międzyszkolny Klub Sportowy „Olimp” ul. Mikołaja Kopernika 9	siatkówka
47	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Korona” ul. Budowlana 4	piłka koszykowa, siatkowa, nożna, judo, aerobik, biegi na orientację, strzelectwo, pływanie
48	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „TOM BOXING TEAM” ul. 1 PLM „Warszawa” 14 lok. 47	boks

49	Stowarzyszenie „Dwie Jedyńki” ul. Mikołaja Kopernika 9	piłka nożna
50	Parafialno-Uczniowski Klub Sportowy „Mewa” ul. Stefana Kard. Wyszyńskiego 54	piłka nożna
51	Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska Champions” Mińsk Mazowiecki ul. Siennicka 17	piłka nożna
52	Uczniowski Klub Sportowy „Dąbrówka” ul. Gabriela Narutowicza 22	piłka nożna
53	Uczniowski Klub Sportowy „Joker” ul. Małopolska 11	sport
54	Uczniowski Klub Sportowy „Kopernik” ul. Mikołaja Kopernika 9	sport
55	Uczniowski Klub Sportowy „Piątka” ul. Małopolska 11	piłka nożna
56	Uczniowski Klub Sportowy „Szóstka” ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 1	piłka nożna
57	Uczniowski Klub Sportowy Judo „Kontra” ul. Budowlana 12	judo
58	Uczniowski Klub Sportowy „Probasket” ul. Ignacego Paderewskiego 7	koszykówka
59	Uczniowski Klub Sportowy „Ring” ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 23 lok. 15	boks

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Mińsk Mazowiecki oraz www.bazy.ngo.pl (20.03.2018)

Szkolnictwo sportowe w Mińsku Mazowieckim

Zasady prowadzenia szkolnictwa sportowego dla dzieci i młodzieży reguluje obowiązujące od 1 września 2017 roku *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego* (Dz.U. z dn. 29 marca 2017 r. poz. 671). Rozporządzenie określa:

- 1) warunki tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego,
- 2) warunki realizacji w oddziałach i szkołach sportowych oraz oddziałach i szkołach mistrzostwa sportowego zajęć sportowych obejmujących szkolenie sportowe w oparciu o programy szkolenia opracowane przez polskie związki sportowe.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. Rozporządzeniu kształcenie sportowe może być realizowane w formie oddziałów sportowych i oddziałów mistrzostwa sportowego w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży oraz szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego podstawowych i ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży. Tym samym kształcenie sportowe realizowane jest na dwóch etapach: ukierunkowanym (mającym na celu ujawnienie predyspozycji i uzdolnień kwalifikujących uczniów do szkolenia w określonym sporcie) oraz specjalistycznym.

Należy dodać, iż w latach poprzednich zasady organizacji szkolnictwa sportowego dla dzieci i młodzieży określało *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 roku w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego* (Dz.U. z 2012 poz. 1129). Zapisy Rozporządzenia były dostosowane do obowiązującego wówczas trzyetapowego systemu edukacji dzieci i młodzieży (szkoła podstawowa,

gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna). Nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej uwzględnia zmiany systemu kształcenia wprowadzone od roku szkolnego 2017/2018.

Na terenie miasta Mińsk Mazowiecki prowadzone jest kształcenie sportowe dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych. Różnymi formami kształcenia sportowego objęto łącznie 792 dzieci w mińskich szkołach podstawowych, z czego najwięcej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 (240 uczniów, tj. 30,3% ogółu uczestniczących w kształceniu sportowym) i Szkole Podstawowej Nr 1 (234 uczniów, tj. 29,5% ogółu). W Szkole Podstawowej Nr 4 kształcenie sportowe objęto 176 dzieci, w Szkole Podstawowej Nr 6 – 72 dzieci, w Szkole Podstawowej Nr 5 – 54 dzieci, zaś w Szkole Podstawowej Nr 3 – 16 dzieci.

W ramach kształcenia sportowego realizowane są zajęcia z różnych dyscyplin sportowych, choć dominują wśród nich sporty zespołowe: piłka siatkowa i piłka nożna. Wśród pozostałych dyscyplin znajdują się: piłka ręczna, piłka koszykowa, gimnastyka sportowa, cheerleaders, zajęcia ogólnorozwojowe, pływanie, zajęcia ogólnorozwojowe z piłką nożną, taniec, unihokey czy gry i zabawy ruchowe.

W poniższej tabeli przedstawiono dokładną charakterystykę kształcenia sportowego dla dzieci i młodzieży realizowanego w szkołach podstawowych w Mińsku Mazowieckim:

Tabela 3. Liczba uczniów objętych kształceniem sportowym w szkołach w Mińsku Mazowieckim

Szkoła	Liczba osób	Charakterystyka
Szkoła Podstawowa Nr 1	234	Ministerialny SKS – 60 osób w tym: 30 osób: piłka siatkowa
		Klasy sportowe – 89 osób, w tym: 40 osób: piłka siatkowa 49 osób: piłka nożna
		SKS – 40 osób: dyscypliny zespołowe
		Akademia siatkówki – 20 osób
		Zajęcia piłkarskie – 25 osób
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	240	Program Szkolny Klub Sportowy: kl. IV-VI – 18 osób: piłka siatkowa, ręczna, koszykówka kl. V a, d – 22 osób: piłka nożna, koszykówka, piłka ręczna
		Cheerleaders (kl. IV-VI) – 22 osób
		Gimnastyka sportowa: kl. I-VI – 20 osób kl. I-III – 24 osób
		Piłka siatkowa (kl. Vc, Vd) – 9 osób
		Piłka ręczna, koszykówka, piłka siatkowa /chł/ (kl. VI b, c, d) – 16 osób
		Piłka siatkowa /dz/ (VI a, b, c, d) – 16 osób
		Zajęcia ogólnorozwojowe: kl. VI a, b, c, d, VII b – 15 osób kl. III b, III f, II a – 10 osób kl. VI d – 13 osób
		Zajęcia ogólnorozwojowe z piłką nożną: kl. III a, b – 13 osób kl. V c – 12 osób
		Piłka nożna (kl. III) – 30 osób
Szkoła Podstawowa Nr 3	16	I semestr taniec

		I semestr piłka siatkowa - 16 osób (1 godz. tygod.)	
Szkoła Podstawowa Nr 4	176	SP	GIM
		Pływanie /dz/ i /cht/ (kl. V) – 30 osób	Gry zespołowe /dz/ (kl. II-III) – 26 osób
		Gry zespołowe/dz/ (kl. IV-VI) – 20 osób	Piłka ręczna /cht/ (kl. II-III) – 20 osób
		Gry zespołowe /cht/ (kl. IV-VI) – 36 osób	Unihokej /cht/ (kl. II-III) – 16 osób
		Gimnastyka /dz/ (kl. IV-VI) – 12 osób	
		Siatkówka /cht/ (kl. V) – 16 osób	
Szkoła Podstawowa Nr 5	54	Projekt Ministerstwa Sportu: gry i zabawy ruchowe dla dziewcząt (kl. IV) – 18 uczniów (2 godziny)	
		piłka koszykowa (kl. VI-VII) – 21 uczniów (2 godziny)	
		SKS – 15 osób: piłka siatkowa (kl. IV-VII)	
Szkoła Podstawowa Nr 6	72	Piłka siatkowa: kl. IV – 10 osób kl. V – 12 osób kl. VI – 12 osób	
		Piłka nożna: kl. IV – 12 osób kl. V – 10 osób kl. VI – 16 osób	
ŁĄCZNIE	792		

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki

Gimnazjum Miejskie nr 1 im. Gen. Władysława Andersa w Mińsku Mazowieckim³⁴, we współpracy z MKS „Olimp”, od 2012 roku realizuje projekt **Siatkarskich Ośrodków Szkolnych**. Siatkarskie Ośrodki Szkolne (SOS) to ogólnopolski projekt szkoleniowy finansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, skierowany do dzieci i młodzieży. Jego głównym celem jest upowszechnianie sportu, a w szczególności siatkówki. Opiera się na idei współpracy szkoły, lokalnego samorządu i związku sportowego³⁵.

Natomiast 6 lutego 2015 roku w sali konferencyjnej Urzędu Miasta podpisano Akt Inaugurujący powstanie *Akademii Siatkówki S.O.S.* przy Gimnazjum Miejskim nr 1. Zadaniem GM1 jako szkoły założycielskiej jest stworzenie programu rozwoju Akademii poprzez realizowanie systemu rozgrywek dla danego poziomu wiekowego oraz wsparcia szkoleniowego dla uczniów i nauczycieli. Do Akademii Siatkówki zaproszono mińskie szkoły:

- Szkołę Podstawową nr 1 im. M. Kopernika,
- Szkołę Podstawową nr 2 im. Dąbrówki,
- Szkołę Podstawową nr 5 im. J. Wybickiego
- Szkołę Podstawową nr 6 im. H. Sienkiewicza.

³⁴ Klasy gimnazjalne Gimnazjum Miejskiego nr 1 im. Gen. Władysława Andersa od roku szkolnego 2017/2018 zostały włączone do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Mikołaja Kopernika

³⁵ Za: https://www.mlodzielowasiatkowka.pl/o-nas/czym-sa-siatkarskie-osrodki-szkolne_382.html (22.03.2018)

Szkoły uczestniczące w programie mogą korzystać ze wsparcia sprzętowego, organizacyjnego i promocyjnego organizowanego lokalnie lub centralnie³⁶.

PODSUMOWANIE

Najważniejszym bieżącym problemem funkcjonowania „sportu i rekreacji” w Mińsku Mazowieckim jest dostępność do infrastruktury. Wynika to przede wszystkim z liczby obiektów nieadekwatnej do skali zainteresowania nimi. Chętne grupy, ale również osoby indywidualne napotykają na trudności, ponieważ część obiektów jest dostępna przede wszystkim dla klubów sportowych oraz zorganizowanych grup szkolnych. Dodatkową trudnością jest fakt, że część sal sportowych otwarta jest tylko w dni robocze, natomiast zainteresowanie nimi rośnie w dni wolne od pracy, gdy mieszkańcy mają więcej czasu, który mogliby poświęcić na rekreację.

Oceniając system organizacji sportu i rekreacji można stwierdzić, że Mińsk Mazowiecki jest miastem, które wspiera osoby chcące uprawiać sport i aktywne formy rekreacji, a główne problemy funkcjonowania systemu dot. lepszego zarządzania istniejącą bazą sportową i rekreacji oraz koniecznością jej rozwijania. Istotną rolę w systemie zarządzania sferą sportu i rekreacji posiada Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który ułatwia mieszkańcom Mińska Mazowieckiego dostęp do aktywnego wypoczynku i zachęca ich do uprawiania różnych dyscyplin sportu. MOSiR stara się również wspierać dyscypliny mniej popularne, wymagające większej promocji niż na przykład piłka nożna.

Władze miasta udzielają pomoc organizacjom trzeciego sektora, zajmującym się promocją aktywnego stylu życia wśród mieszkańców Mińska Mazowieckiego. Liczne kluby sportowe, jak i fundacje i stowarzyszenia związane ze sportem mogą one liczyć na wsparcie ze strony samorządu.

Warto w tym miejscu powtórzyć, że sportu zawodowego sensu stricto w Mińsku Mazowieckim nie ma, choć istnieje na niego zapotrzebowanie (oczekiwania kibiców, mieszkańców) oraz odpowiednia infrastruktura, a także możliwość finansowania profesjonalnych sekcji sportowych na wysokim poziomie. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji we współpracy z lokalnymi klubami sportowymi, samorządem oraz przy wydatnym udziale prywatnych sponsorów strategicznych, może próbować dążyć do profesjonalizowania mińskiego sportu. Jedną z możliwości mogłaby być skuteczna promocja lokalnego sportu i wydarzeń sportowych na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej.

Jednocześnie do zagrożeń należy zaliczyć „konkurencję” o młodych sportowców. Miasto nie będąc w stanie zabezpieczyć „ścieżki kariery” na miejscu lub tworząc gorszą ofertę dla młodych sportowców może tracić cenne zasoby zawodnicze lub wyróżniających się sportowców. Oczywiście takie zjawisko w pewnej skali należy uznać za naturalne, tj. zawodnicy i sportowcy wybierają lepsze kluby w celu kontynuowania kariery. Problem dotyczy wczesnego etapu kształcenia sportowego, tj. do poziomu szkoły średniej, w którym miasto może się wyspecjalizować, lub w przypadku profesjonalizacji wybranych dyscyplin sportu.

Podsumowując diagnozę odnoszącą się do organizacji sfery sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim można wskazać na następujące zagadnienia:

- Duża konkurencja „o istniejącą infrastrukturę sportową”,
- Brak sportu zawodowego, pomimo dobrych warunków do jego rozwoju w mieście,

³⁶ Za: <http://gm1minskmazowiecki.szkolnastrona.pl/p,196,sos-akademia-siatkowki> (22.03.2018)

- Niedostateczna współpraca pomiędzy szkołami oraz mińskimi klubami sportowymi w dziedzinie kształcenia sportowego (kształcenie skupia się głównie na popularnych grach zespołowych, nie wykorzystuje się potencjału lokalnych klubów sportowych),
- Biznesowy i profesjonalny rozwój oferty rekreacji i sportu,
- Pozyskiwanie „młodych sportowców” przez inne ośrodki miejskie, związana z brakiem możliwości zabezpieczenia na miejscu „dalszego rozwoju ścieżki zawodowej”.

2.5 Finansowanie sportu w Mińsku Mazowieckim

Miasto Mińsk Mazowiecki wspiera rozwój sportu dzieci i młodzieży oraz działalność klubów sportowych, stwarzając odpowiednie warunki dla ich funkcjonowania. Władze gminy realizują inwestycje w zakresie poprawy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w mieście, ale, co bardzo istotne, podmiotom i osobom związanym ze sportem, udzielane jest również wsparcie finansowe.

Warunki i tryb finansowania zadania własnego obejmującego tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu zostały określone w *Uchwale Nr XIII/105/11 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie warunków i trybu finansowania rozwoju sportu*. Ww. uchwała wnosi, że warunkiem finansowania rozwoju sportu przez miasto jest działanie zmierzające do osiągnięcia następujących celów publicznych:

- 1) poprawy warunków uprawiania sportu przez zawodników klubów sportowych na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki,
- 2) poprawy kondycji fizycznej i zdrowia psychicznego mieszkańców poprzez uczestnictwo w aktywnym stylu życia,
- 3) zwiększenia dostępności mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki do działalności sportowej,
- 4) popularyzacji uprawiania sportu dla podnoszenia sprawności fizycznej,
- 5) promocji sportu i aktywnego stylu życia,
- 6) zaspokojania potrzeb społecznych poprzez integrowanie się kibiców,
- 7) osiągania wyższych wyników sportowych przez zawodników klubów sportowych,
- 8) umożliwienia dostępu do różnorodnych form aktywności sportowej jak największej liczbie mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki,
- 9) kreowania pozytywnego wizerunku Miasta Mińsk Mazowiecki poprzez sprzyjanie współzawodnictwu sportowemu na wszelkich poziomach.

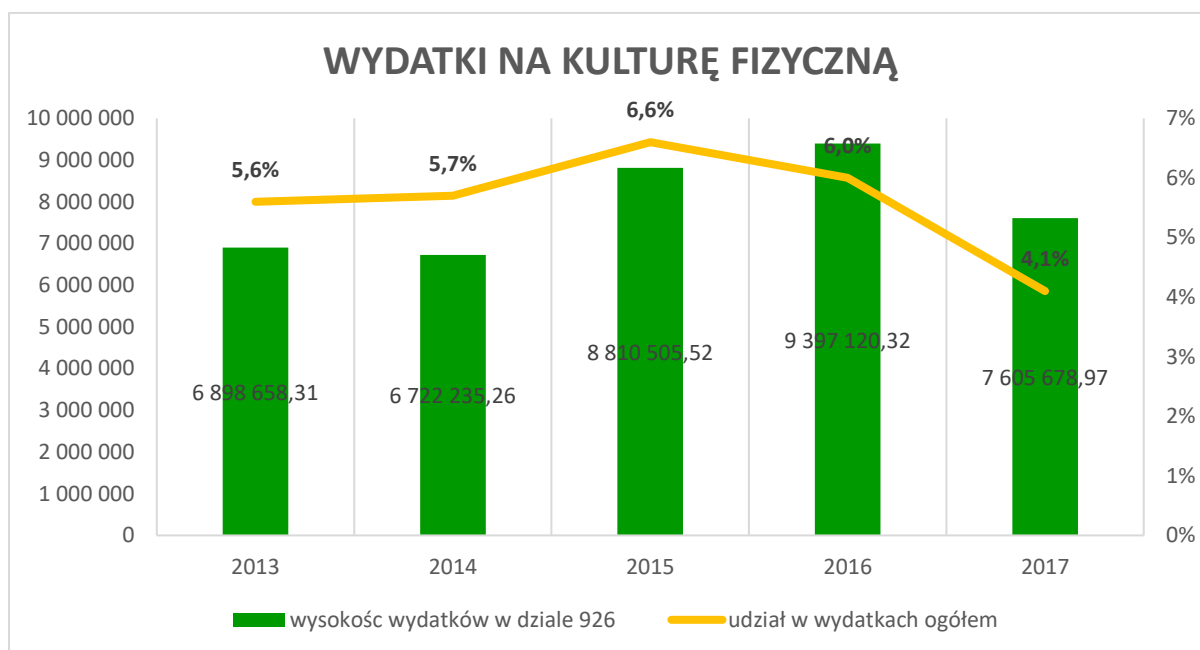
Również w *Uchwale Nr XIII/105/11 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie warunków i trybu finansowania rozwoju sportu* wskazano tryby finansowania rozwoju sportu na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. Należą do nich:

- 1) udzielanie dotacji dla klubów sportowych realizujących cele publiczne określone powyżej z zastosowaniem przepisów:
 - ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
 - ustawy o finansach publicznych,
 - ustawy o sporcie,
- 2) współorganizacji imprez sportowych,
- 3) rozbudowy i utrzymania miejskiej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,

4) wspierania rozwoju sportu szkolnego.

Wydatki miasta Mińsk Mazowiecki na kulturę fizyczną wykazywały w latach 2013-2016 tendencję rosnącą. Ich wysokość jest związana z rosnącymi nakładami władz samorządowych na finansowanie zadań związanych ze sportem. W 2016 roku wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w *dziale 926 Kultura fizyczna* wyniosły niemal 9,4 mln zł (co stanowiło 6% ogółu wydatków miasta) i były najwyższe w całym analizowanym okresie. Cztery lata wcześniej, w 2013 roku, w *dziale 926 Kultura fizyczna* wydatkowano z budżetu miasta 6,8 mln zł, tj. 5,6% wydatków z budżetu ogółem. W 2017 roku tendencja wzrostowa w zakresie wysokości wydatków ponoszonych w Mińsku Mazowieckim w *dziale 926* została zahamowana – na kulturę fizyczną wydatkowano łącznie 7,6 mln zł, tj. mniej niż w latach 2015-2016, ale jednocześnie więcej niż w latach 2013-2014. Znacząco zmniejszył się w 2017 roku udział wydatków w *dziale 926* w ogóle wydatków miasta. Ukształtował się on na poziomie 4,1%, tj. nie tylko poniżej wartości maksymalnej z 2015 roku (6,6%), ale również z lat wcześniejszych (5,6-5,7% w latach 2013-2014).

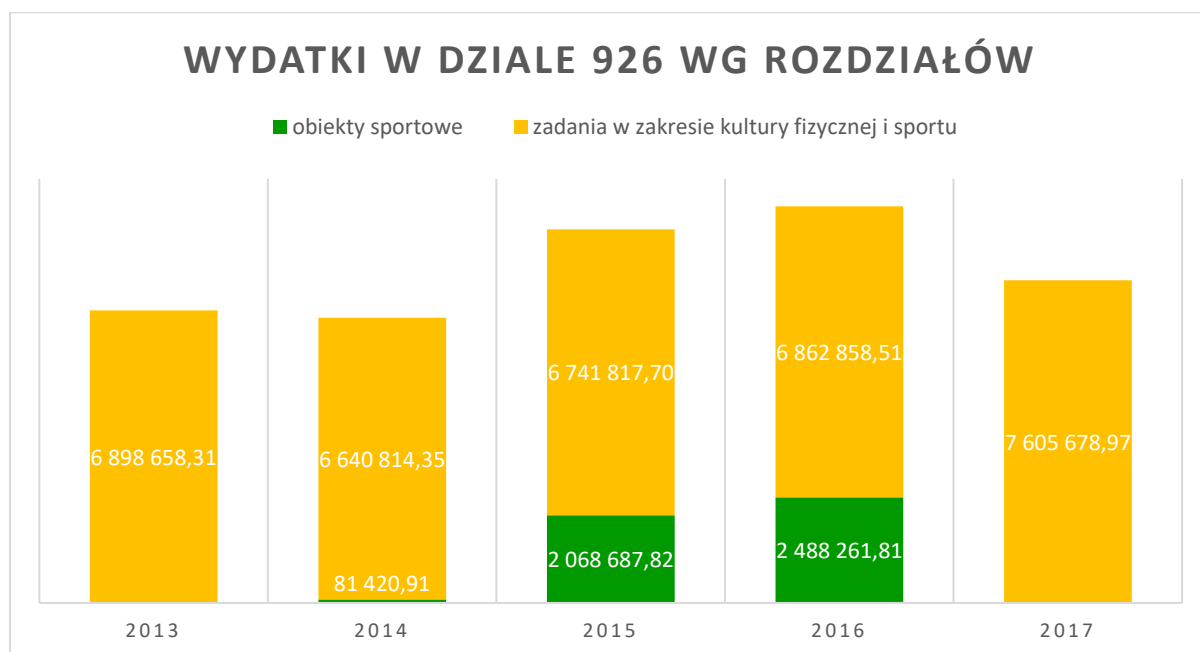
Wykres 16. Wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017



Źródło: dane BDL GUS

Wydatki w *dziale 926* obejmują wydatki klasyfikowane w dwóch rozdziałach: *obiekty sportowe* (92601) i *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* (92605). W analizowanym okresie wydatki sklasyfikowane w rozdziale *obiekty sportowe* pojawiały się w budżecie miasta w latach 2014-2016, przy czym najwyższe były w 2015 roku (ponad 2 mln zł) i 2016 roku (niemal 2,5 mln zł). W tych szczytowych latach udział wydatków w rozdziale *obiekty sportowe* w ogóle wydatków w *dziale 926* kształtował się na poziomie 23,5% i 26,5%. Natomiast w 2013 i 2017 roku w budżecie miasta nie wystąpiły wydatki klasyfikowane w rozdziale *obiekty sportowe*. W tych latach całość wydatków w *dziale 926* stanowiły wydatki w rozdziale *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu*. Wydatki w rozdziale *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* także w pozostałych latach stanowiły większość wydatków w *dziale 926*. Ich wysokość wahała się od 6,6 mln zł w 2014 roku do 6,8 mln zł w 2016 roku, zaś udział w ogóle wydatków w *dziale 926* – od 73% (w 2016 roku) do 98,8% (w 2014 roku).

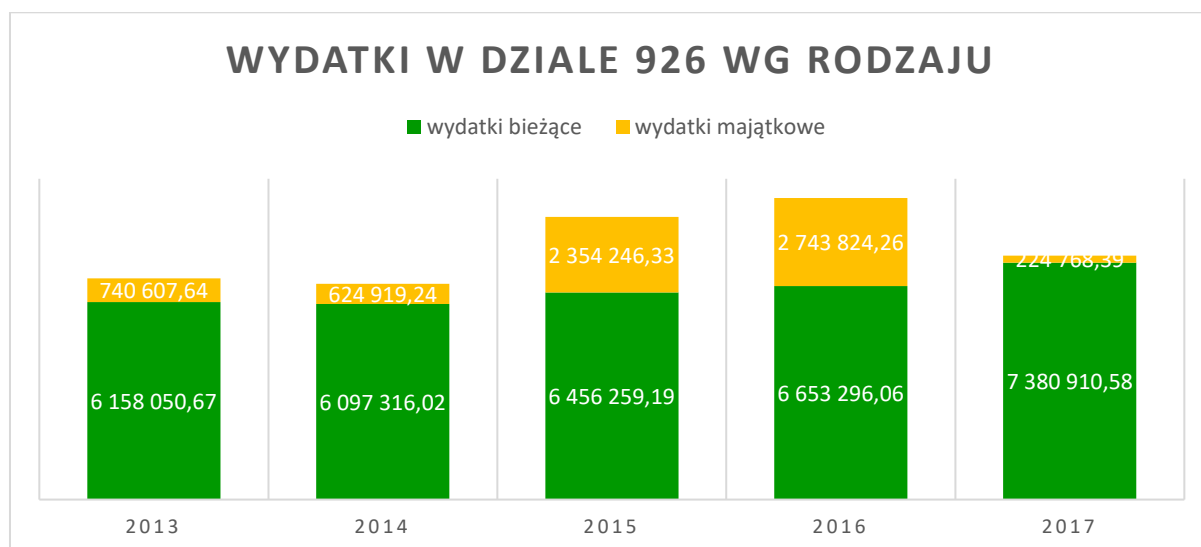
Wykres 17. Wydatki wg rozdziałów z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017



Źródło: dane BDL GUS

W ramach wydatków ponoszonych z budżetu miasta wyróżnia się ich dwa podstawowe rodzaje: bieżące i majątkowe. Ich wysokość w poszczególnych latach w przypadku miasta Mińsk Mazowiecki okazała się zróżnicowana. W 2013 roku wydatki bieżące w *dziale 926* wyniosły ponad 6,1 mln zł, w 2014 roku okazały się minimalnie niższe (6 mln zł), a w kolejnych latach wzrastały z 6,4 mln zł w 2015 roku do 7,3 mln zł w 2017 roku. Znaczącym wahaniom podlegała natomiast wysokość wydatków majątkowych w ramach realizacji zadań związanych z kulturą fizyczną, co skutkowało ich zmiennym udziałem w ogóle wydatków miasta w *dziale 926*. W 2013 roku wydatki majątkowe na kulturę fizyczną wyniosły 740 tys. zł, co stanowiło 10,7% wydatków w tym dziale. W kolejnym roku wysokość wydatków zmniejszyła się do 624 tys. zł, a ich udział spadł do 9,3%. Następne lata przyniosły jednak wzrost inwestycji w obszarze kultury fizycznej i wydatki majątkowe w *dziale 926* wzrosły do 2,3 mln zł w 2015 roku i 2,7 mln zł w 2016 roku. Tym samym znacząco zwiększył się ich udział w ogóle wydatków na kulturę fizyczną, wynosząc odpowiednio 26,7% i 29,2%. Rok 2017 przyniósł spadek wydatków majątkowych na kulturę fizyczną, zarówno ogółem (do poziomu 224 tys. zł), jak i ich udziału w całości wydatków w *dziale 926* (jedynie 3%).

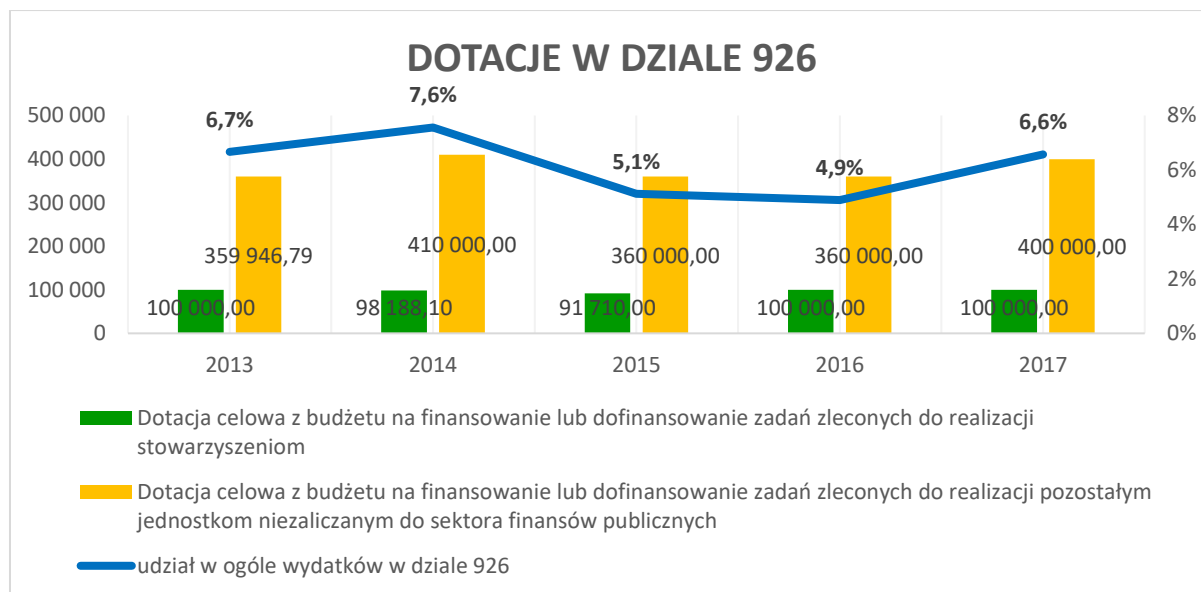
Wykres 18. Wydatki bieżące i majątkowe z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017



Źródło: dane BDL GUS

W ramach wydatków w rozdziale *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* klasyfikowane są wydatki związane z dotacjami celowymi na realizację określonych zadań udzielanymi przez miasto podmiotom zewnętrznym. Dotacja celowa z budżetu miasta na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom przez cały analizowany okres kształtowała się w Mińsku Mazowieckim na poziomie 100 tys. zł. Z kolei wysokość dotacji celowej z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych podlegała zmianom – w 2013 roku oraz w latach 2015-2016 wynosiła 360 tys. zł, w 2014 roku – 410 tys. zł, zaś w 2017 roku – 400 tys. zł.

Wykres 19. Wybrane wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w rozdziale *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* w dziale 926 Kultura fizyczna w zł latach 2013-2017



Źródło: dane BDL GUS

Kluby, stowarzyszenia i inne organizacje sportowe mogą ubiegać o dotacje celowe z budżetu miasta na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego. Każdego roku Burmistrz Miasta Mińsk Mazowiecki ogłasza otwarty konkurs ofert na *realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim*. Zlecenie realizacji ww. zadania publicznego następuje w formie wspierania wykonania zadania z udzieleniem dotacji na jego realizację, która nie będzie pokrywać pełnych kosztów realizacji zadania. Dotacje są udzielane na podstawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

W 2017 roku na podstawie rozstrzygniętego otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej dotację otrzymało sześć podmiotów, które zrealizowały siedem zadań. Otrzymały one dotacje na łączną kwotę 78 tys. zł. W latach poprzednich kwota dotacji wahała się od 71 tys. zł (2014 rok) do 81 tys. zł (2016 rok).

Rokrocznie największym beneficjentem otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim jest Miejski Szkolny Związek Sportowy. Dotacja dla Miejskiego Szkolnego Związku Sportowego przeznaczona jest na organizację miejskiego systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w Mińsku Mazowieckim.

Mińskie kluby sportowe mogą otrzymać dotację z budżetu miasta na realizację zadań z zakresu tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu. Jak wskazano powyżej, wysokość dotacji celowych z budżetu miasta Mińska Mazowieckiego przyznanych klubom sportowym niezaliczanym do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku podlega wahaniom. W 2013 roku oraz w latach 2015-2016 wysokość dotacji na realizację zadań publicznych z zakresu tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu wynosiła 360 tys. zł, w 2014 roku było to 410 tys. zł, zaś w 2017 roku – 400 tys. zł.

Rokrocznie największym beneficjentem postępowania w sprawie przyznania klubom sportowym dotacji na realizację ww. zadań jest Miejski Klub Sportowy „Mazovia” Mińsk Mazowiecki. Dotacja dla „Mazovii” w analizowanym okresie kształtowała się w przedziale od 230 000,00 zł (2013 rok) do 275 000,00 zł (2014 rok), co stanowiło ok. dwóch trzecich środków przeznaczanych na dotacje dla wszystkich klubów sportowych. W 2017 roku MKS „Mazovia” otrzymał 248 tys. zł (tj. 60% ogólnej kwoty), zaś dotacje dla pozostałych klubów sportowych nie przekraczały kilku (KS „Barakuda”, KC RC Mazovia, UKS „SZÓSTKA”), kilkunastu (MTSz, UKS Judo „KONTRA”, MKS Taekwon-do, KK V-MAX, MMKS) czy kilkunastu (MKS „OLIMP”, UKS „PROBASKET”) tysięcy złotych.

Istotnym elementem budowania systemu wsparcia dla lokalnych sportowców przez władze miasta Mińsk Mazowiecki jest funkcjonujący system stypendialny oraz system nagród dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe.

Szczegóły dotyczące zasad przyznawania stypendiów sportowych określa *Uchwała Nr XXXVIII.370.2018 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 12 lutego 2018 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości nagród dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe*. Uchwała określa szczegółowe zasady, tryb przyznawania i pozbawiania oraz rodzaje i wysokość nagród dla osób fizycznych, które osiągnęły wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym lub w krajowym współzawodnictwie sportowym.

Zgodnie z zapisami uchwały nagrodę może otrzymać osoba fizyczna będąca mieszkańcem Miasta Mińsk Mazowiecki, reprezentująca indywidualne lub drużynowe dyscypliny sportowe takie jak: lekkoatletyka, pływanie, sporty walk i sylwetkowe, kolarstwo, brydż sportowy, szachy, warcaby, tenis stołowy, sporty motorowe lub gry zespołowe, która:

- zajęła I-VI miejsce w igrzyskach olimpijskich (1 500 złotych);
- zajęła I-VI miejsce w mistrzostwach świata organizowanych przez międzynarodową organizację sportową działającą w danym sporcie, do której należy polski związek sportowy (1 200 złotych);
- zajęła I-VI miejsce w mistrzostwach Europy organizowanych przez międzynarodową organizację sportową działającą w danym sporcie, do której należy polski związek sportowy (1 000 złotych);
- zajęła I-III miejsce na uniwersjadzie, akademickich mistrzostwach świata i Europy (800 złotych);
- zajęła I-III miejsce w mistrzostwach Polski organizowanych przez polski związek sportowy działający w danej dyscyplinie sportowej (600 złotych);
- zajęła I-III miejsce w mistrzostwach województwa organizowanych przez wojewódzki bądź okręgowy związek sportowy działający w danej dyscyplinie sportowej (400 złotych).

Nagrodę może otrzymać również osoba fizyczna reprezentująca gry zespołowe, która uzyskała następujące wyniki:

- zajęła I-VI miejsce w rozgrywkach szczebla centralnego w kategorii wiekowej „senior” lub I-III miejsce w rozgrywkach wojewódzkich prowadzonych przez ogólnopolski lub wojewódzki związek sportowy w kategorii wiekowej „senior” (600 złotych);
- zajęła I-VI miejsce w rozgrywkach szczebla centralnego lub I-III miejsce w rozgrywkach wojewódzkich prowadzonych przez ogólnopolski lub wojewódzki związek sportowy, w innej kategorii wiekowej niż określona w pkt 1 (400 złotych).

Nagroda może być przyznana raz w danym roku budżetowym, przez Burmistrza Miasta Mińsk Mazowiecki na pisemny wniosek złożony przez osobę, która osiągnęła wysokie wyniki sportowe lub przez klub sportowy, którego ta osoba jest członkiem.

W 2017 roku na stypendia sportowe i nagrody dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w Mińsku Mazowieckim wydatkowano łącznie 65 600,00 zł.

PODSUMOWANIE

Analizując wielkość oraz zakres wsparcia finansowego udzielanego z budżetu miasta można wyciągnąć wniosek, że część klubów sportowych otrzymuje wyraźnie wyższe dotacje ze środków publicznych, co oczywiście, ze względu na ograniczony budżet odbywa się kosztem innych organizacji.

Ponadto problemem jest również wspomniana już dostępność do infrastruktury sportowej, która klubom udostępniana jest na preferencyjnych warunków. Jeden ośrodek (MOSiR) nie jest w stanie sprostać oczekiwaniom wszystkich działających w Mińsku Mazowieckim sekcji i klubów sportowych. Coraz istotniejszą rolę w działaniach klubów sportowych odgrywają sponsorzy oraz grupy osób ściśle związanych z daną dyscypliną, jak najbliżsi zawodników, ich rodzice, etc.

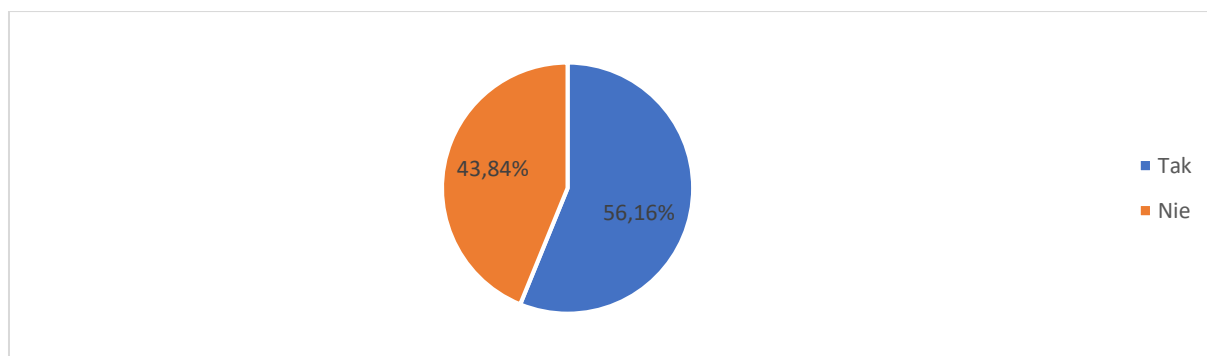
Podsumowując diagnozę odnoszącą się do finansowania sportu w Mińsku Mazowieckim można wskazać na następujące zagadnienia:

- Środki miejskie przeznaczone na finansowanie sportu stanowią o stabilności „wielu” dyscyplin sportowych,
- Środki finansowe z budżetu miast na finansowanie sportu, pomimo wspierania stabilności w czasie są niewystarczające w odniesieniu do potrzeb wielu dyscyplin sportu i nie wspierają w sposób należyty mniejszych klubów sportowych,
- W mieście występuje ograniczona skłonność przedsiębiorców do finansowania sportu,
- Korzystna sytuacja gospodarcza i materialna mieszkańców pozytywnie wpływa na zdolność inwestowania w rozwój sportowy, własny lub swoich dzieci, stanowiąc istotną bazę do rozwoju wybranych dyscyplin sportu w mieście.

2.6 Promocja sportu w Mińsku Mazowieckim

Ponad połowa ankietowanych w 2018 roku mieszkańców miasta (56,16%) w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyła w wydarzeniu sportowym jako kibic.

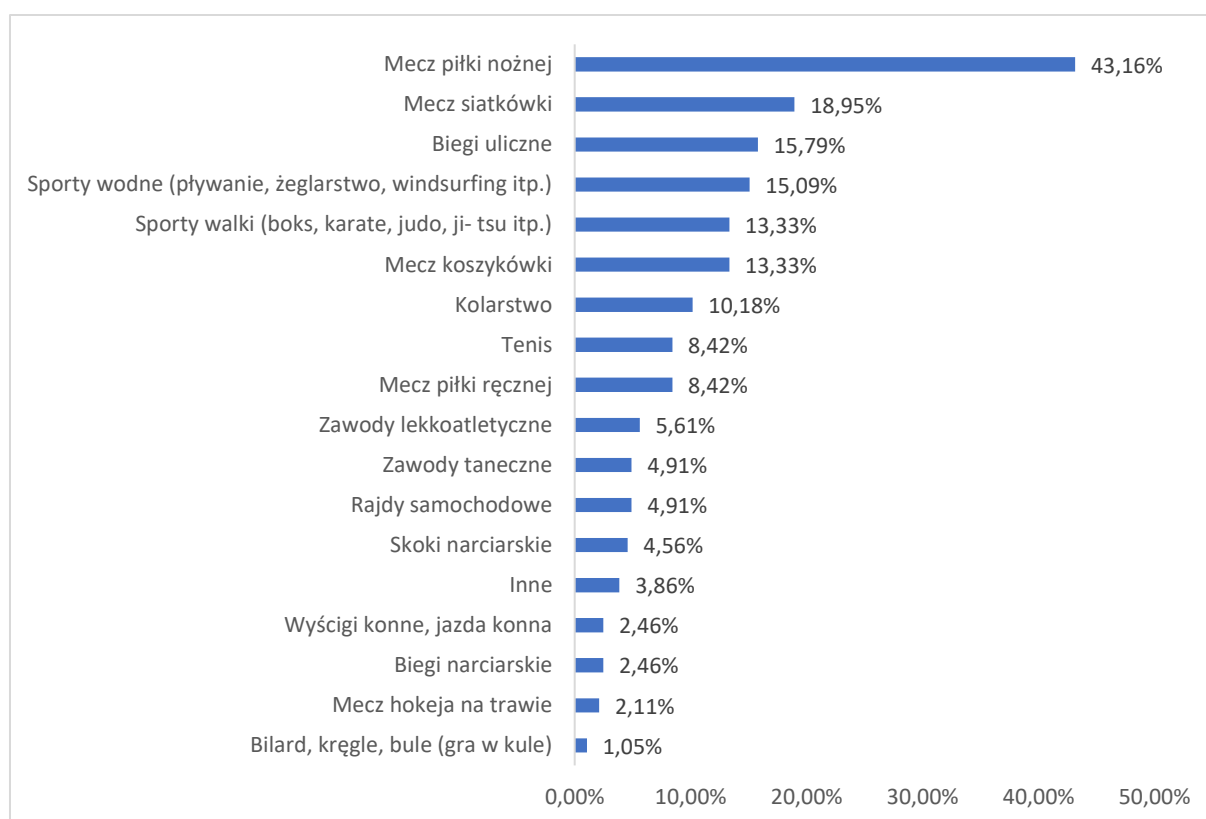
Wykres 20. „Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczył/a P. w jakimś wydarzeniu sportowym jako kibic?”. N=495



Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Mecze piłki nożnej był najczęściej wskazywanym rodzajem wydarzenia sportowego, w którym uczestniczyli mieszkańcy miasta (43,16%). Dwukrotnie mniej popularnym wydarzeniem okazał się mecz siatkówki (18,95%), a potem – biegi uliczne (15,79%), sporty wodne (15,09%), sporty walki i mecze koszykówki (po 13,33%) oraz kolarstwo (10,18%).

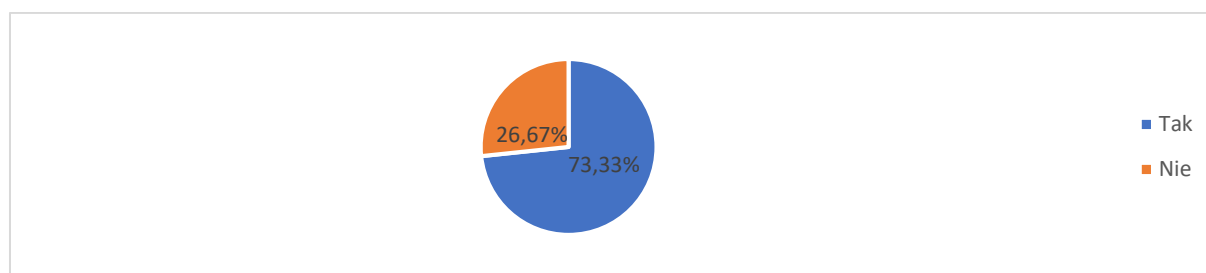
Wykres 21. Wydarzenie, w którym uczestnictwo w przecięgu ostatnich 12 miesięcy zadeklarował respondent. N=278



Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Okolo trzy czwarte ankietowanych mieszkańców miasta słyszała o wydarzeniach sportowych odbywających się na terenie Mińska w ciągu ostatnich 12 miesięcy, co świadczy o powszechności komunikatów związanych ze sportem w przestrzeni publicznej, a jednocześnie potwierdza dużą wartość marketingową sportu.

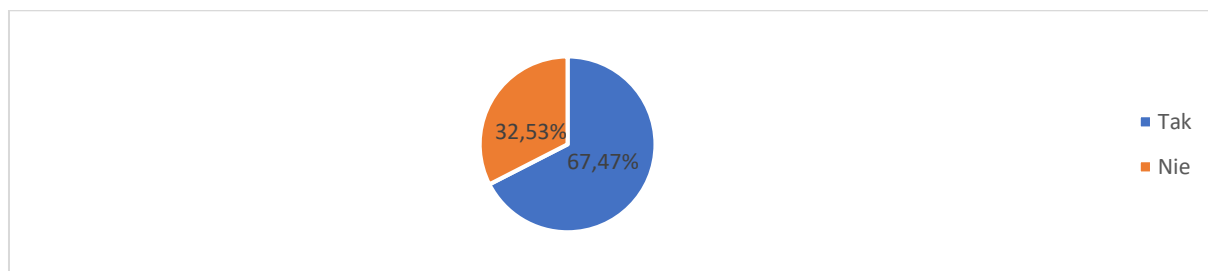
Wykres 22. „Czy słyszał P. o jakiś imprezach, wydarzeniach sportowych, które odbywały się na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=495



Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Dwie trzecie ankietowanych mieszkańców (67,47%) wykazało zainteresowanie wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego. Zostali oni poproszeni o wskazanie, w jakim wydarzeniu chcieliby wziąć udział.

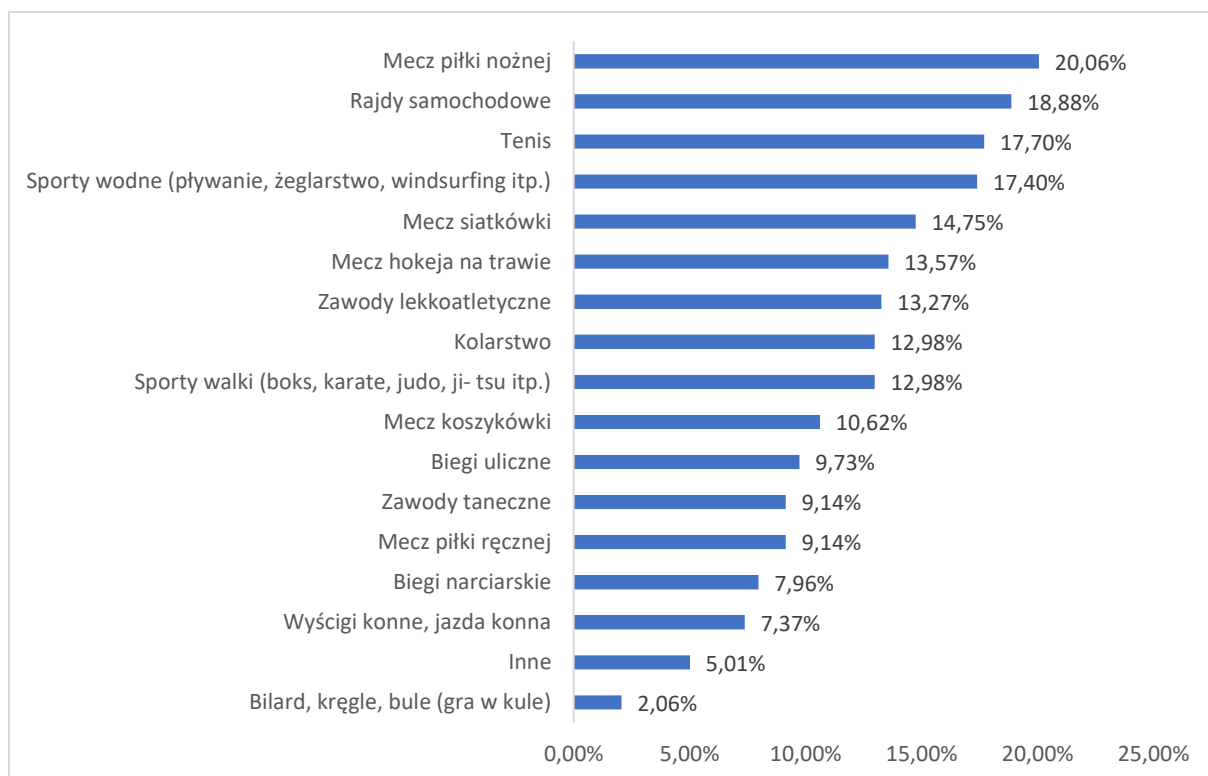
Wykres 23. „Czy byłby P. zainteresowany wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej, wydarzeniu sportowym na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=495



Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Co piąty ankietowany mieszkaniec, który wyraził zainteresowanie wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego, wskazał na mecz piłki nożnej (20,06%). Na drugim miejscu uplasowały się rajdy samochodowe (18,88%), a na trzecim – tenis (17,70%). Kolejnymi wskazaniem były: sporty wodne (17,40%), mecz siatkówki (14,75%), mecz hokeja na trawie (13,57%), zawody lekkoatletyczne (13,27%), kolarstwo i sporty walki (po 12,98%), mecz koszykówki (10,62%), biegi uliczne (9,73%), zawody taneczne i mecz piłki ręcznej (po 9,14%), biegi narciarskie (7,96%), wyścigi konne/jazda konna (7,37%), inne (5,01%) oraz bilard/kręgle/bule (2,06%). Powyższe odpowiedzi wskazują, że w Mińsku Mazowieckim trudno mówić o jednej wybijającej się w szczególny sposób dyscyplinie sportu, która wzbudza zainteresowania mieszkańców. Ten zakres odpowiedzi raczej potwierdza różnorodność oferty sportowej miasta.

Wykres 24. Wydarzenia sportowe, którymi zainteresowanie wykazali respondenci. N=334



Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Powyższe odpowiedzi świadczą o sporym potencjale „przekazu medialnego” miejscowych dyscyplin sportowych. Jednocześnie należy podkreślić jego lokalny charakter. Na pytanie zadane mieszkańcom, czy Mińsk Mazowiecki jest kojarzony przez mieszkańców innych miast Polski z jakimiś wydarzeniami sportowymi, osobami związanymi ze sportem, 304 osoby udzieliły na to pytanie odpowiedzi negatywnej lub zadeklarowało brak wiedzy w tej kwestii. Potwierdza to, że przekaz promocji miasta budowany na sporcie w dużym trudem wychodzi poza granice miasta.

PODSUMOWANIE

Najważniejszą instytucją, które „promuje sport i rekreację w mieście” jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Istotna rola MOSiR dotyczy m. in. organizacji imprez plenerowych, promujących poszczególne dyscypliny sportu i zachęcających mieszkańców Mińska Mazowieckiego do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Wydarzenia sportowe – imprezy dla mieszkańców – to najczęstsza forma promocji sportu i rekreacji przez władze Mińska Mazowieckiego. Zwrócić należy uwagę na różnorodność organizowanych wydarzeń, każdy może znaleźć dyscyplinę dopasowaną do swoich preferencji i możliwości, co potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami.

Wśród wielu wymienianych imprez sportowych odbywających się w mieście, prym wiodą imprezy biegowe. Istotnym zainteresowaniem cieszą się także gale sportów walki, zawody kulturystyczne, wyścigi kolarskie, rozgrywki ligowe, turnieje piłki koszykowej, piłki nożnej, pływanie. Najbardziej znaną, popularną imprezą jest Mazowiecka Piętnastka – impreza biegowa, która od wielu lat cieszy się niestabnącą popularnością wśród mieszkańców.

Popularność imprez biegowych w mieście jest znaczna, i tym samym przyciąga rzesze kibiców, dopingujących uczestników na trasie. Inne imprezy, pomimo bardzo dobrej organizacji, cieszą się mniejszym zainteresowaniem. Zmagania sportowe najczęściej obserwowane są przez najbliższych i grupy sympatyków zawodników biorących udział w zawodach.

Popularność danego wydarzenia sportowego jest ściśle skorelowana z atrakcyjnością danej dyscypliny, wynikami sportowymi, rangą sportowców i poziomem rozgrywek. Niebagatelną rolę odgrywa też odpowiednia promocja i organizacja zawodów.

Pomimo niezłej promocji, frekwencja na imprezach sportowych mogłaby się jeszcze zwiększyć, gdyby mieszkańcy bardziej aktywnie włączyli się w wydarzenia organizowane w mieście.

Na polu promocji i organizacji imprez sportowych, w szczególności biegowych, prym niezaprzeczalnie, wiodzie MOSiR, mający wieloletnie doświadczenie oraz zaplecze organizacyjne na wysokim poziomie.

Bardzo trudno wyłonić w mieście imprezę „sztandarową”, tj. najważniejszą imprezę sportową z najwyższym potencjałem promocyjnym dla miasta. Ze względu na liczby uczestników oraz ogólnokrajowy boom, wydają się być nimi imprezy biegowe, w tym wspomniana już Mazowiecka Piętnastka.

Jednocześnie warto podkreślić, że flagowe wydarzenie sportowe nie wyczerpuje zapotrzebowania na sportową promocję miasta. Miasto oferuje dość szerokie spektrum wydarzeń sportowych i wiele z nich może urosnąć pod pewnymi warunkami do rangi sztandarowych, rozpoznawalnych, będących wizytówką miasta, imprez sportowych. Niebagatelną rolę odgrywa tu historia mińskiego sportu oraz aktualne, obserwowane zainteresowanie dyscyplinami takimi jak sporty walki, sporty ekstremalne czy

rugby. Ważne jest także zaangażowanie mieszkańców oraz przyjezdnych w wydarzenia sportowe, które mogłyby być połączeniem różnych dyscyplin, włączających swoich sympatyków i aktywizujących ich na różnych polach sportowych zmagani.

Dyscypliną lub też wydarzeniem, z którymi mógłby kojarzyć się Mińsk Mazowiecki nie musi być koniecznie najpopularniejsza w mieście piłka nożna i jej rozgrywki. Miasto znane jest raczej z mniej popularnych dyscyplin, w których reprezentanci Mińska odnoszą znaczące sukcesy, jak również z wydarzeń organizowanych cyklicznie (jak biegi) oraz incydentalnie (gale sportów walki). Pewien potencjał mają również sukcesy mińskiej młodzieży w sportach walki.

Istotna wydaje się również kontynuacja promocji aktywności sportowej wśród mieszkańców i próba wyróżnienia miasta za pomocą szerszego reklamowania sportów niszowych, które dość dobrze się w Mińsku rozwijają. Wsparcie MOSiR oraz władz byłoby tu nieocenione. Uwypuklenie sukcesów w sportach walki (taekwondo, karate, MMA), promocja mistrzów szachowych, warcabowych, poprawa infrastruktury dla sportów ekstremalnych (rolki, deskorolki, BMX), wsparcie drużyny rugby oraz drużyn koszykówki czy siatkówki - to obszary, którymi Mińsk Mazowiecki może zaistnieć na sportowej mapie Polski.

Podsumowując diagnozę odnoszącą się do działalności klubów sportowych oraz aktywności fizycznej mieszkańców Mińska Mazowieckiego można wskazać na następujące zagadnienia:

- Potencjał „promocji” sportu związany z sukcesami sportowymi oraz istniejącymi narzędziami komunikacji marketingowej (miasto, MOSiR i lokalne media),
- Brak wykorzystania „potencjału” sukcesów sportowych do promocji sportu i wybranych dyscyplin sportu,
- Słabsza promocja „dyscyplin sportowych” mniej popularnych.

2.7 Podsumowanie diagnozy – analiza SWOT

Powyżej opisane uwarunkowania wewnętrzne oraz zewnętrzne polityki związanej ze sferą sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim przedstawione zostały za pomocą klasycznej analizy SWOT. Analiza SWOT obejmuje analizę:

- Mocnych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych (endogenicznych), czyli elementów rzeczywistości mających pozytywny charakter z punktu widzenia przyszłego rozwoju.
- Słabych stron, tj. uwarunkowań wewnętrznych o negatywnym charakterze.
- Szans, tj. uwarunkowań zewnętrznych (egzogenicznych) o charakterze pozytywnym. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem miasta lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze.
- Zagrożeń, tj. uwarunkowań zewnętrznych, mających negatywny wpływ na rozwój, leżących poza obszarem miasta lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze.

Mocne strony

- Dobrze rozwinięta ogólna baza sportowa,
- Dobrze rozwinięta się infrastruktura rekreacyjna,
- Środki miejskie przeznaczone na finansowanie sportu stanowiące o stabilności „wielu” dyscyplin sportowych,
- Wysokie kompetencje i zaangażowanie klubów sportowych w rozwijanie oferty sportowej w mieście, widoczne w rosnącej liczbie osób ćwiczących oraz liczbie trenerów i instruktorów,
- Sukcesy sportowe i aspiracje sportowe klubów z Mińska Mazowieckiego,
- Potencjał „promocji” sportu związany z sukcesami sportowymi oraz istniejącymi narzędziami komunikacji marketingowej (miasto i lokalne media),
- Korzystna sytuacja demograficzna w Mieście, rosnącą liczbą ludności, w tym osób młodych.

Słabe strony

- Braki w zakresie specjalistycznej infrastruktury sportowej, potrzebnej do rozwijania „wybranych” dyscyplin sportu (np. Judo, sporty walki),
- Duża konkurencja „o istniejącą infrastrukturę sportową”,
- Konieczność „wzmocnienia” infrastruktury treningowej,
- Ograniczone zasoby klubów sportowych dot. zarządzania – kluby sportowe „specjalizują” się w kształceniu sportowym (konieczność wzmocnienia myślenia strategicznego, długofalowego),
- Ograniczone środki finansowe z budżetu miast na finansowanie sportu w stosunku do potrzeb zgłaszanych przez kluby,
- Brak wykorzystania „potencjału” sukcesów sportowych do promocji sportu i wybranych dyscyplin sportu,
- Słaba współpraca pomiędzy szkołami oraz klubami sportowymi w dziedzinie kształcenia sportowego,
- Niska stabilność i trwałość struktur „wybranych dyscyplin sportowych”, które opierają się na działalności jednostek.

Szanse

- Wzrost zainteresowania „sportem i rekreacją” jako elementu tzw. mody na zdrowy tryb życia, w tym również rekreacji i aktywności wśród osób dorosłych i seniorów,
- Współpraca pomiędzy szkołami oraz klubami sportowymi w dziedzinie kształcenia sportowego,
- Skłonność lokalnych „darczyńców” do wspierania „lokalnych przedsięwzięć wspierających rozwój społecznych,
- Korzystna sytuacja gospodarcza, wpływająca na większą skłonność „finansowania” wydatków związanych z aktywnością fizyczną i sportem przez mieszkańców i przedsiębiorców,
- Biznesowy i profesjonalny rozwój oferty rekreacji i sportu.

Zagrożenia

- Brak promocji „dyscyplin sportowych” mniej popularnych, co skutkuje trudnościami w pozyskiwaniu nowych członków klubów sportowych,
- Konkurencje o „młodych sportowców” przez inne ośrodki miejskie, związana m.in. z brakiem możliwości zabezpieczenia na miejscu „dalszego rozwoju ścieżki zawodowej”,
- Niska skłonność przedsiębiorców do finansowania sportu,
- Brak aktywności fizycznej większej części populacji miasta. Złe nawyki dzieci i młodzieży w zakresie spędzania czasu wolnego, wśród których dominuje spędzanie czasu przed komputerem.

4. Wyzwania strategiczne dla rozwoju sportu (analiza problemowa)

Najważniejszym bieżącym problemem funkcjonowania „sportu i rekreacji” w Mińsku Mazowieckim jest dostępność do infrastruktury. Wynika to przede wszystkim z liczby obiektów nieadekwatnej do skali zainteresowania nimi. Chętne grupy, ale również osoby indywidualne napotykają na trudności, ponieważ część obiektów jest dostępna przede wszystkim dla klubów sportowych oraz zorganizowanych grup szkolnych. Dodatkową trudnością jest fakt, że część sal sportowych otwarta jest tylko w dni robocze, natomiast zainteresowanie nimi rośnie w dni wolne od pracy, gdy mieszkańcy mają więcej czasu, który mogliby poświęcić na rekreację.

Oceniając kluby sportowe działające w Mińsku Mazowieckim należy zaznaczyć, że stricte zawodowego sportu w mieście nie ma, ale jednocześnie funkcjonują sportowcy i kluby, których dokonania stoją na najwyższym, profesjonalnym poziomie. Powyższa ocena wynika z faktu, że w mieście brak jest m. in. możliwości sfinansowania klubu lub kariery zawodnika, który mógłby rozwijać swoje umiejętności bez konieczności angażowania się w pozasportową działalność zarobkową.

Jednocześnie należy zauważyć wysokie zaangażowanie i profesjonalizm oraz indywidualne osiągnięcia lokalnych sportowców, zrzeszonych w miejskich klubach sportowych. Na szczególną uwagę zasługują dokonania sportowców z sekcji młodzieżowych popularnych dyscyplin drużynowych oraz wysokie osiągnięcia na szczeblu krajowym i międzynarodowym w indywidualnych dyscyplinach niszowych, takich jak sporty walki, kolarstwo, sporty ekstremalne.

Niestety najbardziej popularne aktualnie dyscypliny sportowe, takie jak piłka nożna, koszykówka, siatkówka czy lekkoatletyka są w Mińsku Mazowieckim reprezentowane na niedostatecznie wysokim poziomie. Sporty ekstremalne, dyscypliny niszowe lub niewymagające skomplikowanej infrastruktury i bazy treningowej zdecydowanie lepiej wypadają w konfrontacji z popularnymi, wysokobudżetowymi i wymagającymi profesjonalnego zaplecza treningowego dyscyplinami drużynowymi.

Kwestia infrastruktury do uprawiania zawodowego, profesjonalnego sportu na terenie Mińska Mazowieckiego nie wygląda najgorzej, jej głównym problemem jest „dostęp do niej” ze względu na rosnące zapotrzebowanie. Istotnym wzmocnieniem dla rozwoju profesjonalnego sportu byłaby duża hala widowiskowo-sportowa, w której mogłyby rozwijać się i profesjonalizować drużyny w sekcjach koszykarskich, siatkówki, piłki ręcznej. Istotną barierą dla działalności i rozwoju zawodowego sportu są problemy natury finansowej.

W powyższym aspekcie Mińsk Mazowiecki jest niejako zakładnikiem własnego sukcesu, którego przejawem jest istotny wzrost liczby osób ćwiczących w klubach sportowych oraz widoczny rozwój zasobów kadrowych klubów sportowych, jak również sukcesy sportowe wybranych dyscyplin. Nie bez znaczenia jest również pozytywny trend związany z rozwojem aktywności fizycznej mieszkańców, którzy w większym stopniu chcą korzystać z miejskiej infrastruktury sportu i rekreacji. Miasto inwestowało i rozwijało infrastrukturę i istniejąca baza sportu i rekreacji jest na bardzo dobrym poziomie. Prognozując jednak dalszy wzrost zainteresowania uczestnictwem w ofercie sportowej i rekreacyjnej miasta, które wspierane będzie poprzez „rosnącą zamożność społeczeństwa” oraz procesy demograficzne i zmiany społeczne do wyzwań strategicznych rozwoju sportu w Mińsku Mazowieckim należy zaliczyć **zwiększenie dostępności do infrastruktury sportu i rekreacji**, w szczególności poprzez:

- Modernizację istniejącej infrastruktury sportu i rekreacji, która nie spełnia oczekiwań odbiorców i interesariuszy,
- Dalszy rozwój bazy sportowej, w tym specjalistycznej infrastruktury umożliwiającej uprawianie dyscyplin sportu oferowanych przez kluby sportowe z Mińska Mazowieckiego na wyższym poziomie,
- Wzmocnienie infrastruktury treningowej, która jest szczególnie obciążona przez działające w Mińsku Mazowieckim kluby sportowe,
- „Lepsze zarządzanie” istniejącym w mieście zasobem infrastruktury sportu i rekreacji.

W Mińsku Mazowieckim istnieje zapotrzebowanie na rozwój sportu zawodowego, które przejawia się nie tylko w opiniach kibiców, mieszkańców oraz aspiracjach klubów sportowych. Przejawem ambicji miasta jest istniejąca infrastruktura oraz potencjalna możliwość finansowania profesjonalnych sekcji sportowych na wysokim poziomie. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji we współpracy z lokalnymi klubami sportowymi, samorządem oraz przy wydatnym udziale prywatnych sponsorów strategicznych, może próbować dążyć do profesjonalizowania mińskiego sportu. Jedną z możliwości profesjonalizacji sportu mogłaby być skuteczna promocja lokalnego sportu i wydarzeń sportowych na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej.

Analizując wielkość oraz zakres wsparcia finansowego udzielanego z budżetu miasta można wyciągnąć wniosek, że część klubów sportowych otrzymuje wyraźnie wyższe dotacje ze środków publicznych, co oczywiście, ze względu na ograniczony budżet odbywa się kosztem innych organizacji. Ponadto problemem jest również wspomniana już dostępność do infrastruktury sportowej, która klubom udostępniana jest na preferencyjnych warunków. Jeden ośrodek (MOSiR) nie jest w stanie sprostać oczekiwaniom wszystkich działających w Mińsku Mazowieckim sekcji i klubów sportowych. Coraz istotniejszą rolę w działaniach klubów sportowych odgrywają sponsorzy oraz grupy osób ściśle związanych z daną dyscypliną, jak najbliżsi zawodników, ich rodzice, etc.

W powyższym aspekcie wyzwaniem strategicznym będzie dążenie miasta do wzmocnienia sfery sportu zawodowego w mieście realizowane poprzez:

- Rozwijanie lokalnego partnerstwa publiczno-prywatnego ukierunkowanego na rozwój wybranych dyscyplin sportu, opierającego się na wzajemnej komunikacji „aspiracji i zamierzeń”. W tym kontekście konieczne jest również wzmocnienie myślenia strategicznego dot. rozwoju wybranych dyscyplin sportowych,
- Budowanie ścieżek rozwoju kariery sportowej w mieście „na bazie lokalnego partnerstwa” instytucji publicznych (miasto, szkoły, zarządcy infrastruktury – klubu, sponsorzy prywatni, w tym rodzice),
- Znalezienie efektywniejszego sposobu „finansowania” sportu w mieście, w tym m. in. w oparciu o środki prywatne.

Promocja sportu i rekreacji w mieście wydaje się być także jednym z wyzwań strategicznych. Z jednej strony, jak już opisano powyżej, oczekuje się wzmocnienia aspektu zawodowego sportu, co może być istotnym wsparciem dla promocji miasta i jego oferty oraz budowania tożsamości wśród mieszkańców. Jednocześnie należy zauważyć, że mocną stroną miasta jest różnorodność dyscyplin sportowych oraz dynamicznie rosnący popyt na ofertę sportu i rekreacji (dzieci, dorosłych, seniorów). Popyt i podaż

niestety nie rozkładają się równomiernie, najwięcej korzyści z tego układu mają dyscypliny sportowe najbardziej popularne. Z drugiej zaś strony największe sukcesy sportowe odnoszą dyscypliny mniej popularne, a ich potencjał promocyjny nie jest do końca skutecznie wykorzystany.

Istotną rolę w systemie zarządzania sferą sportu i rekreacji posiada Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który ułatwia mieszkańcom Mińska Mazowieckiego dostęp do aktywnego wypoczynku i zachęca ich do uprawiania różnych dyscyplin sportu. **MOSiR stara się również wspierać dyscypliny mniej popularne, wymagające większej promocji niż na przykład piłka nożna.** Jednocześnie MOSiR jest najważniejszą instytucją, która „promuje sport i rekreację w mieście”. Istotna rola MOSiR dotyczy m. in. organizacji imprez plenerowych, promujących poszczególne dyscypliny sportu i zachęcających mieszkańców Mińska Mazowieckiego do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Wydarzenia sportowe – imprezy dla mieszkańców – to najczęstsza forma promocji sportu i rekreacji przez władze Mińska Mazowieckiego. **Zwrócić należy uwagę na różnorodność organizowanych wydarzeń,** każdy może znaleźć dyscyplinę dopasowaną do swoich preferencji i możliwości, co potwierdzają wyniki badań z mieszkańcami.

Warto podkreślić, że flagowe wydarzenie sportowe nie wyczerpuje zapotrzebowania na sportową promocję miasta. Miasto oferuje dość szerokie spektrum wydarzeń sportowych i wiele z nich może urosnąć pod pewnymi warunkami do rangi sztabarowych, rozpoznawalnych, będących wizytówką miasta, imprez sportowych. Niebagatelną rolę odgrywa tu historia mińskiego sportu oraz aktualne, obserwowane zainteresowanie dyscyplinami takimi jak sporty walki, sporty ekstremalne czy rugby. Ważne jest także zaangażowanie mieszkańców oraz przyjezdnych w wydarzenia sportowe, które mogłyby być połączeniem różnych dyscyplin, włączających swoich sympatyków i aktywizujących ich na różnych polach sportowych zmagani. W ten sposób możliwe będzie budowanie rozpoznawalności wybranych dyscyplin sportu, także tych potencjalnie mniej popularnych, a tym samym wspieranie ich trwałości poprzez przyciąganie nowych adeptów.

W powyższym aspekcie wyzwaniem strategicznym będzie wzmocnienie promocji sportu i rekreacji w mieście realizowane poprzez:

- Promocję sukcesów sportowych w mieście, w szczególności mniejszych klubów, a tym samym przyciąganie nowych członków, odbiorców i sponsorów,
- Rozwijanie imprez flagowych, budujących przekaz promocyjny na zewnątrz oraz do wewnątrz.

Mając na uwadze powyższą analizę można wskazać trzy nadrzędne wyzwania strategiczne dla rozwoju sportu i rekreacji w Mińsku Mazowiecki:

- 1) Zwiększenie dostępności do infrastruktury sportu i rekreacji,**
- 2) Rozwój sportu zawodowego,**
- 3) Promocja sportu i rekreacji.**

5. Misja i wizja sportu w Mińsku Mazowieckim

Misja

Jak powinniśmy działać
aby osiągnąć sukces?

Co jest nadrzędnym celem
naszej działalności?

Jakimi „wartościami”
będziemy się kierować?

Misja jako nadrzędny cel funkcjonowania jest krótkim, syntetycznym określeniem docelowego kierunku rozwoju ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które będą przestrzegane. Misja przybiera postać rozwiniętego zdania zapowiadającego ogólny trend rozwojowy, zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych podmiotów, a zwłaszcza mieszkańców.

Misja samorządu lokalnego Mińska Mazowieckiego w odniesieniu do sfery sportu i rekreacji wyrażona została w Strategii Rozwoju Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025, a jej treść odpowiada zasadniczo zapisom wybranych celów strategicznych.

Cel strategiczny B. Sprawny system komunikacji.

Cel strategiczny realizowany będzie przez jeden kierunek działań odnoszący się do sfery sportu i rekreacji:

- B6. Kształtowanie przyjaznego rowerzystom systemu drogowego – ten kierunek działań obejmuje rozbudowę systemu dróg rowerowych i budowę małej infrastruktury towarzyszącej, np. parkingów rowerowych. System ma umożliwiać dostęp do ważnych przestrzeni centralnych miasta, instytucji publicznych, szkół etc. (funkcja transportowa) oraz łączyć z trasami rowerowymi w otoczeniu miasta – obecnymi i perspektywicznymi (funkcja transportowa i rekreacyjna). System powinien powstawać z zachowaniem pięciu wymogów wskazywanych przez CROW

Cel strategiczny C. Wysokiej jakości otoczenie społeczne.

Cel strategiczny realizowany będzie przez dwa kierunki działań odnoszący się do sfery sportu i rekreacji:

- C3. Budowa kompleksowego systemu wsparcia aktywności sportowej – wzmacnianie promocji i wsparcia sportu w gminie (pełen cykl edukacji i aktywizacji sportowej od juniorów – na poziomie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych⁴⁸ – do seniorów), poszerzanie systemu lokalnych stypendiów sportowych, analiza i ew. reorganizacja dostępności infrastruktury sportowej (zbieżność z kierunkiem działań w obszarze strategicznym IV czas wolny). Wsparcie w zakresie organizacji przychodni sportowej w Mińsku Mazowieckim. Wymienione kwestie powinien podejmować program w zakresie rozwoju sportu, który byłby również platformą do dalszej integracji środowisk sportowych.
- C4. Działania na rzecz aktywizacji i zapewnienia dobrych warunków dla życia seniorów – kierunek działań obejmuje określenie potrzeb, a następnie ich zaspokajanie zgodnie z rekomendacjami Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020. W ramach wypełniania tego kierunku działań zaspokojona powinna być potrzeba w postaci placówki pobytu i wsparcia dla seniorów.

Cel strategiczny D. Kompleksowa oferta spędzania czasu wolnego.

Cel określa trzy rodzaje wyzwań stojących przed miastem: tworzenie nowej oferty spędzania czasu wolnego (poprzez nowe działania miękkie, ale też inwestycje), wzmacnianie już istniejącej oferty oraz poprawę komunikacji (w tym także rozpoznanie potrzeb odbiorców).

Cel strategiczny realizowany będzie przez trzy kierunki działań odnoszące się do sfery sportu i rekreacji:

- D1. Rozwijanie infrastruktury czasu wolnego – tworzenie miejsc dla rekreacji, sportu i kultury poprzez budowę, rozbudowę i wyposażanie obiektów oraz zagospodarowanie przestrzeni.
- D2. Wzmacnianie oferty kultury, rozrywki i sportu – kierunek działania zakłada poprawę przepływu informacji pomiędzy organizatorami (zarówno publicznymi, jak i pozarządowymi) oraz pomiędzy organizatorami a potencjalnymi uczestnikami.
- D3. Rozbudowa oferty zajęć pozaszkolnych dla młodzieży – kierunek działania wymaga w pierwszej kolejności określenia potrzeb i oczekiwań grupy docelowej.

Cel horyzontalny E. Rozwinięte sieci współpracy

Cel horyzontalny przenika określone wcześniej cele strategiczne, podkreślając potrzebę współdziałania między innymi, z których najistotniejszy dla rozwoju sportu i rekreacji w mieście wydaje się być następujący kierunek:

- Realizacja celu strategicznego D jest zależna od współpracy przede wszystkim w układzie Urząd Miasta i instytucje publiczne – organizacje pozarządowe – „odbiorcy”. Cztery instytucje miejskie mogłyby potencjalnie pełnić rolę węzłów współpracy (w pewnym stopniu już pełnią): MDK, Muzeum i Biblioteka (w dziedzinie kultury należy określić, która z nich ma pełnić główną funkcję wsparcia dla nowych inicjatyw pozarządowych) oraz MOSiR.

Nawiązując do przedstawionego wyżej miejsca lokalizacji w Strategii Rozwoju Miasta zapisów odnoszących się do sfery sportu i rekreacji docelowym kierunkiem (nadrzędnym celem), jaki przyświeca samorządowi lokalnemu jest **„rozwój wysokiej jakości otoczenia społecznego, w tym**

kompleksowego systemu wsparcia aktywności sportowej oraz kompleksowej oferty spędzania wolnego czasu” w oparciu o rozwinięte sieci współpracy.

Rysunek 3. Misja samorządu lokalnego w odniesieniu do sfery sportu i rekreacji

Misja samorządu lokalnego w odniesieniu do sfery sportu i rekreacji:

Rozwój kompleksowego systemu wsparcia aktywności sportowej oraz kompleksowej oferty aktywnego spędzania wolnego czasu w oparciu o sieć współpracy.

Nadrzędnymi wartościami będą:

- **Sieć współpracy** – co oznacza budowanie lokalnego partnerstwa, transparentność podejmowanych działań i inicjatyw oraz wzajemną komunikację.

Wizja

Jak będzie wyglądać miasto w sferze sportu i rekreacji w 2025 roku?

- Jak będzie się o nim mówiło?
- Co przyciągnie naszą uwagę?
- Z czego będziemy dumni?
- Jakie problemy uda nam się pokonać?

Wizja wskazuje, kim chcemy się stać, co chcemy stworzyć i osiągnąć. Wizja stanowi więc oczekiwany obraz przyszłości. Jest on przedstawiany w formie opisowej. Oczekiwana przyszłość determinować będzie działania.

Mając na uwadze „obraz miasta” zdefiniowany w Strategii Rozwoju Miasta Mińsk Mazowiecki do 2025 roku, wyzwania strategiczne związane z rozwojem sportu i rekreacji, oczekiwany obraz miasta w sferze sportu to:

Wizja sportu i rekreacji Mińska Mazowieckiego w 2025 roku:

Miasto zaspokajające potrzeby w zakresie sportu i rekreacji, z wysokiej jakości infrastrukturą, zorganizowanym systemem wspierania rozwoju i promocji dyscyplin sportowych, miasto aktywnego i zdrowego stylu życia.

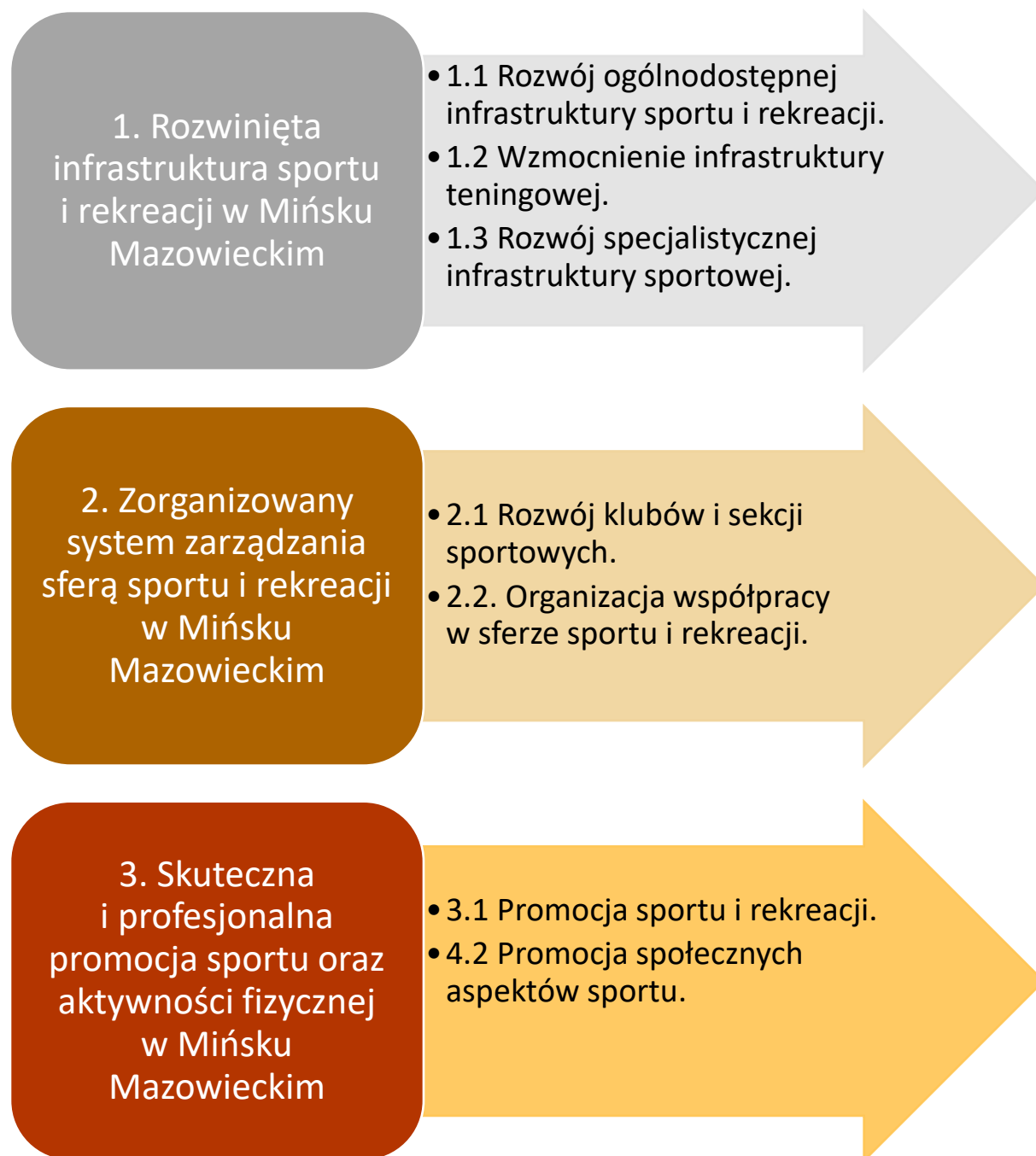
Nawiązując do wyzwań strategicznych zdefiniowano cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań:

- Cele stanowią podstawową strukturę części strategicznej dokumentu.
- Cele porządkują spojrzenie na Strategię.
- Cele strategiczne odpowiadają głównym wyzwaniom strategicznym.

- Cele operacyjne stanowią rozwinięcie celów strategicznych.
- Struktura Strategii ma charakter hierarchiczny (celom przypisano kierunki działań).

Zestaw kierunków działań stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy miasta, zbudowany został w oparciu o jego atuty oraz szanse pojawiające się w otoczeniu. Jednocześnie należy dodać, że struktura operacyjna dokumentu wypracowana została w sposób partycypacyjny w trakcie konsultacji społecznych.

Rysunek 4. Cele strategiczne oraz operacyjne Programu rozwoju sportu dla Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025



6. Działania do podjęcia w sferze sportu w Mińsku Mazowieckim

Poniżej zaprezentowano pełną strukturę Programu rozwoju sportu dla Miasta Mińsk Mazowiecki do 2025 roku w postaci celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań.

Wizja:

Miasto zaspokajające potrzeby w zakresie sportu i rekreacji, z wysokiej jakości infrastrukturą, zorganizowanym system wspierania rozwoju i promocji dyscyplin sportowych, miasto aktywnego i zdrowego stylu życia.

Misja:

Rozwój kompleksowego systemu wsparcia aktywności sportowej oraz kompleksowej oferty aktywnego spędzania wolnego czasu w oparciu o sieć współpracy.

Wyzwania strategiczne:

- 1) Zwiększenie dostępności do infrastruktury sportu i rekreacji,
- 2) Rozwój sportu zawodowego,
- 3) Promocja sportu i rekreacji.

1. Cel strategiczny.
Rozwinięta infrastruktura sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim.

2. Cel strategiczny.
Zorganizowany system zarządzania sferą sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim.

3. Cel strategiczny.
Skuteczna i profesjonalna promocja sportu oraz aktywności fizycznej w Mińsku Mazowieckim.

Cel strategiczny 1. Rozwinięta infrastruktura sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim.

Cele operacyjne	Kierunki działań
1.1 Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury sportu i rekreacji.	• Zwiększenie dostępności do krytej pływalni poprzez rozbudowę obecnego obiektu lub budowę obiektu przyszłolnego • Modernizacja boisk osiedlowych, obiektów przeznaczonych do amatorskiego, niezrzeszonego uprawiania sportów zespołowych, w tym boisk do piłki nożnej, koszykówki oraz skate parku, • Utworzenie trasy rekreacyjnej dedykowanej do rolek, • Utworzenie akwenu kąpielowego wraz z infrastrukturą oraz plażą i terenami rekreacyjnymi, • Rozwój kompleksowego systemu ścieżek rowerowych i pieszych, • Utworzenie trasy do narciarstwa biegowego, • Budowa placów zabaw dla najmłodszych o charakterze sprawnościowym, • Modernizacja przestarzałych przyszłolnych obiektów sportowych.
1.2 Wzmocnienie infrastruktury treningowej.	• Zwiększenie dostępności do infrastruktury treningowej w okresie jesienno-zimowych poprzez budowę i modernizację wybranych obiektów (np. tzw. balony), • Modernizacja Stadionu Miejskiego MOSiR w tym modernizacja nawierzchni boisk, kortów tenisowych, bieżni oraz trybun dla publiczności.
1.3 Rozwój specjalistycznej infrastruktury sportowej.	• Budowa hali widowiskowo-sportowej, dedykowanej w szczególności sportom zespołowym, w tym koszykówce, siatkówce i piłce ręcznej, wraz z zapleczem dedykowanym sportom walki oraz zapleczem hotelarskim, • Rozwój infrastruktury treningowej dla potrzeb „sportów walki”, • Rozwój infrastruktury treningowej dla potrzeb tenisa stołowego.

Cel strategiczny 2. Zorganizowany system zarządzania sferą sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim.

Cele operacyjne	Kierunki działań
2.1 Rozwój klubów i sekcji sportowych.	• Wzmocnienie poziomu sportowego wybranych dyscyplin sportowych w tym piłki nożnej, koszykówki, siatkówki oraz lekkiej atletyki, • Zwiększenie wsparcia finansowego udzielanego przez miasto klubom i organizacjom sportowym, • Zwiększenie nakładów finansowych na promocję aktywności fizycznej, • Zwiększenie wsparcia prywatnego klubów i dyscyplin sportowych, rozwój „sponsoringu”, • Promocja miasta i jego oferty, także biznesowej, przez sport, • Podnoszenie kwalifikacji kadr „sportu i rekreacji” w mieście.
2.2. Organizacja współpracy w sferze sportu i rekreacji.	• Organizacja partnerskiej współpracy pomiędzy klubami sportowymi oraz instytucjami publicznymi, • Utworzenie mobilnej aplikacji rezerwacji obiektów sportowych przez kluby sportowe, grupy zorganizowane oraz mieszkańców, • „Zarządzanie dostępnością” infrastruktury treningowej pod kątem „efektywnego i sprawiedliwego” podziału miejsc wśród zainteresowanych klubów, • Działania organizacyjne na rzecz zwiększenia dostępności do przyszkolonej infrastruktury sportowej w dni wolne od pracy, • Zwiększenie dostępu do aktywnego oraz biernego uczestnictwa w sporcie osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 3. Skuteczna i profesjonalna promocja sportu oraz aktywności fizycznej w Mińsku Mazowieckim.

Cele operacyjne	Kierunki działań
3.1 Promocja sportu i rekreacji.	• Promocja dyscyplin sportowych z Mińska Mazowieckiego wśród mieszkańców miasta, w tym promocja oferty klubów sportowych, • Promocja i organizacja imprez sportowych, w szczególności imprez biegowych, gal sportów walki, zawodów kulturystycznych, wyścigów kolarskich, rozgrywek ligowych, turniejów gier zespołowych, zawodów pływackich, • Prowadzenie działań ukierunkowanych na zwiększenie frekwencji na imprezach sportowych, • Wykreowanie i rozwój flagowej (głównej) imprezy promującej sport w mieście (na bazie istniejącego wydarzenia sportowego, np. Mazowieckiej Piętnastki oraz wsparcie medialne dla imprez sportowych, które mogą stać się wizytówką miasta, mających potencjał do integracji, aktywizacji oraz promocji sportu w Mińsku Mazowieckim • Współpraca z lokalnymi mediami dot. promocji imprez i wydarzeń sportowych, • Promocja sukcesów i historii sportu z Mińska Mazowieckiego • Szersza promocja tzw. sportów niszowych, odnoszących sukcesy w Mińsku Mazowieckim, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, • Wzmocnienie informacji w mediach społecznościowych dot. wydarzeń i aktywności sportowych w mieście • Rozwijanie i promocja wizerunku miasta przyjaznego do uprawiania sportu, jako elementu promocji gospodarczej i przyciągania nowych inwestorów oraz mieszkańców.
3.2 Promocja społecznych aspektów sportu.	• Promocja przedsięwzięć mających na celu zwiększenie aktywności sportowej osób w wieku poprodukcyjnym, • Promocja idei sportu niepełnosprawnych, • Promocja zdrowotnych i profilaktycznych aspektów sportu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, • Wspieranie rozwoju medycyny sportowej oraz rehabilitacji ruchowej.

7. Prognoza finansowa Programu do 2025 roku

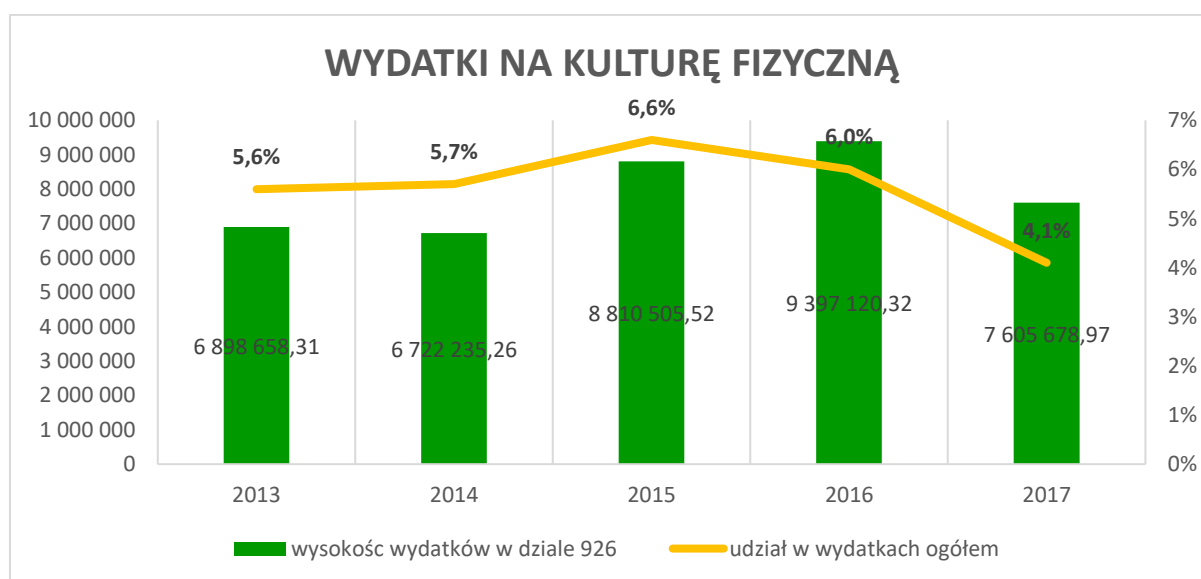
Realizacja projektów i przedsięwzięć wynikających z Programu finansowana będzie ze środków publicznych oraz prywatnych, w części będzie możliwa przy wsparciu finansowym UE. Jednym ze źródeł finansowania Programu mogą być Programy Operacyjne realizowane w latach 2014-2020 oraz w kolejnej perspektywie UE, jak również inne środki zewnętrzne.

W konsekwencji potencjalne źródła finansowania strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, gminnych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych.

Wydatki miasta Mińsk Mazowiecki na kulturę fizyczną wykazywały w latach 2013-2016 tendencję rosnącą. W 2016 roku wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w *dziale 926 Kultura fizyczna* wyniosły niemal 9,4 mln zł (co stanowiło 6% ogółu wydatków miasta) i były najwyższe w całym analizowanym okresie. Cztery lata wcześniej, w 2013 roku, w *dziale 926 Kultura fizyczna* wydatkowano z budżetu miasta 6,8 mln zł, tj. 5,6% wydatków z budżetu ogółem. W 2017 roku tendencja wzrostowa w zakresie wysokości wydatków ponoszonych w Mińsku Mazowieckim w *dziale 926* została zahamowana – na kulturę fizyczną wydatkowano łącznie 7,6 mln zł, tj. mniej niż w latach 2015-2016, ale jednocześnie więcej niż w latach 2013-2014. Znacząco zmniejszył się w 2017 roku udział wydatków w *dziale 926* w ogóle wydatków miasta. Ukształtował się on na poziomie 4,1%, tj. nie tylko poniżej wartości maksymalnej z 2015 roku (6,6%), ale również z lat wcześniejszych (5,6-5,7% w latach 2013-2014).

Wykres 25. Wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017



Źródło: dane BDL GUS

Powyższe dane dot. finansowania sportu w dużym stopniu uzależnione są od wielkości inwestycji realizowanych przez samorząd w tej sferze. Jak wynika z badań prowadzonych z mieszkańcami oraz liderami infrastruktura sportu i rekreacji oceniana jest pozytywnie, pomimo występujących braków oraz potrzeb jej dalszego rozwoju.

W inny sposób oceniana jest natomiast wysokość wsparcia jaka udzielana była przez miasto klubom i stowarzyszeniom sportowym. **Wśród opinii przedstawicieli klubów sportowych dominuje ocena zbyt niskiego i nierównego podziału środków finansowych.**

Kluby, stowarzyszenia i inne organizacje sportowe mogą ubiegać o **dotacje celowe** z budżetu miasta na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego. Każdego roku Burmistrz Miasta Mińsk Mazowiecki ogłasza otwarty konkurs ofert na *realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim*. Zlecenie realizacji ww. zadania publicznego następuje w formie wspierania wykonania zadania z udzieleniem dotacji na jego realizację, która nie będzie pokrywać pełnych kosztów realizacji zadania. Dotacje są udzielane na podstawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

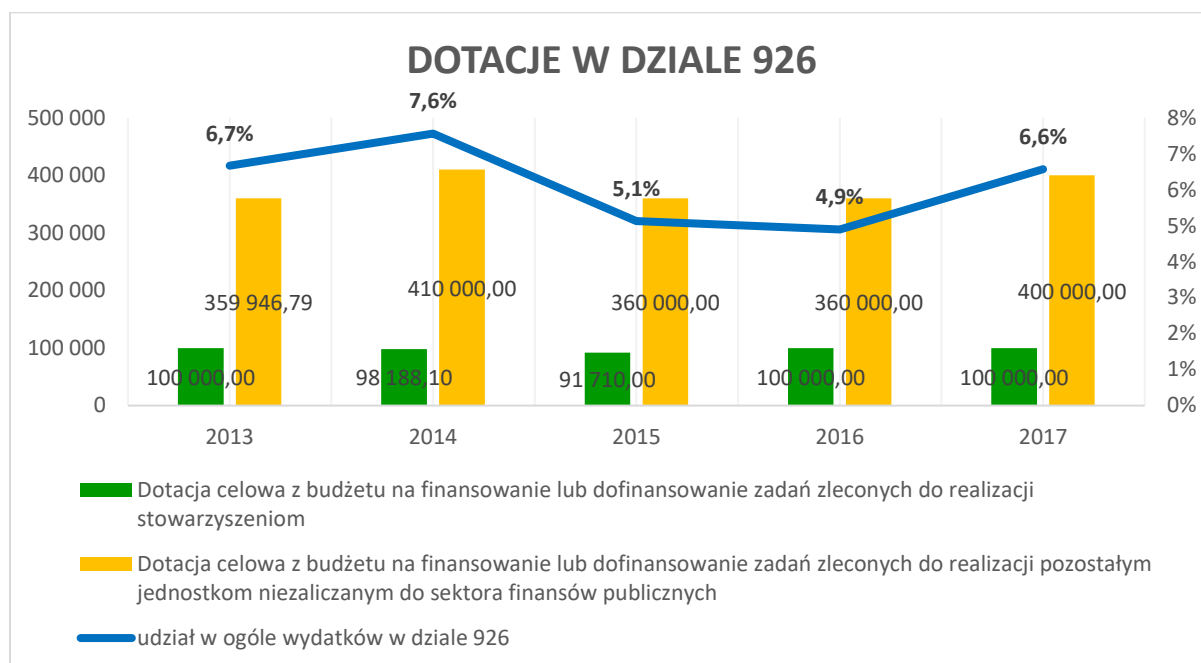
W 2017 roku na podstawie rozstrzygniętego otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej dotację otrzymało sześć podmiotów, które zrealizowały siedem zadań. Otrzymały one dotacje na łączną kwotę 78 tys. zł. W latach poprzednich kwota dotacji wahała się od 71 tys. zł (2014 rok) do 81 tys. zł (2016 rok).

Mińskie kluby sportowe mogą otrzymać dotację z budżetu miasta na realizację zadań z zakresu tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu. Jak wskazano powyżej, wysokość dotacji celowych z budżetu miasta Mińska Mazowieckiego przyznanych klubom sportowym niezaliczanym do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku podlega wahaniom. W 2013 roku oraz w latach 2015-2016 wysokość dotacji na realizację zadań publicznych z zakresu tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu wynosiła 360 tys. zł, w 2014 roku było to 410 tys. zł, zaś w 2017 roku – 400 tys. zł.

Jednocześnie warto zauważyć, iż sytuacja budżetowa Miasta Mińsk Mazowiecki w okresie poprzedzającym realizację Programu zdecydowanie się poprawiła. Dochody własne Miasta Mińsk wzrosły o 50% w przeliczeniu na mieszkańca w okresie od 2012 do 2016 roku, osiągając wartość ponad 3,9 tys. zł na mieszkańca. Oznacza to, że roczny wzrost dochodów własnych w przeliczeniu na mieszkańca wynosił około 12,5% w skali rocznej.

Wysokość wsparcia, jakie miasto udzielało bezpośrednio klubom oraz stowarzyszeniom sportowym w tym okresie wykazywała się względną stałością, czyli nie była skorelowana z rosnącymi dochodami gminy, pomimo istotnego wzrostu liczby osób ćwiczących w mieście.

Wykres 26. Wybrane wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w rozdziale zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu w dziale 926 Kultura fizyczna w zł latach 2013-2017



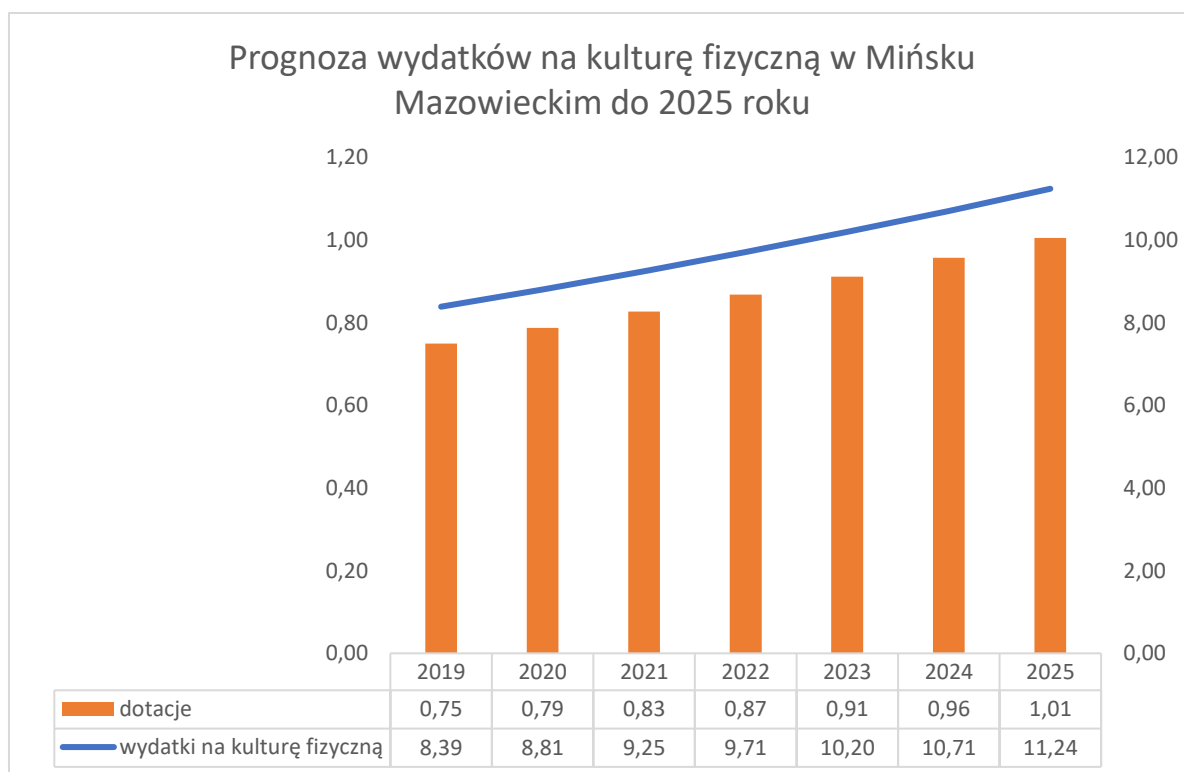
Źródło: dane BDL GUS

Poniżej na wykresie przedstawiono projekcję wydatków na kulturę fizyczną w latach 2019-2025 z budżetu miasta, którą oparto o następujące założenia:

- Wydatki związane ze sferą kultury fizycznej rosnąć będą średnio rocznie 5% w skali roku, co jest założeniem umiarkowanym w stosunku do obecnego wzrostu budżetu miasta,
- Nastąpi wzrost wydatków z budżetu miasta na wspieranie działalności klubów i stowarzyszeń sportowych (dotacje) o rekompensację „wzrostu” dochodów własnych z poprzednich lat (o około 50%). Prognozowany jest dalszy prognozowany wzrost dotacji 5% w skali roku, co jest założeniem umiarkowanym w stosunku do obecnego wzrostu budżetu miasta,
- Wartość początkową wydatków w sferze kultury fizycznej oparto na wartości średniorocznych wydatków z budżetu miasta w okresie 5 lat poprzedzających realizację Programu,
- Wzrost wydatków uzasadniony jest istotnym wzrostem „zapotrzebowania” na sport i rekreację w mieście, w szczególności widocznym we wzroście liczby osób ćwiczących w klubach sportowych oraz wzroście liczby mieszkańców miasta.

Oparte na ww. założeniach prognozy finansowania sportu i rekreacji wskazują, że w okresie do 2025 roku miasto przeznaczy na ten cel łączną kwotę około 68 mln zł, z czego ponad 6 mln na wsparcie działalności statutowej klubów i stowarzyszeń sportowych. Oczekuje się, że w 2025 roku na dotacje dla klubów i stowarzyszeń sportowych miasto przeznaczać będzie około 1 mln zł.

Rysunek 5. Prognoza wydatków dot. sfery sportu w Mińsku Mazowieckim w latach 2018-2025



Źródło: opracowanie własne

Przedsięwzięcia objęte niniejszym Programem w zakresie w jakim finansowane będą ze środków budżetu miasta, ujmowane będą w rocznych Planach Budżetowych, a jeżeli tego wymagają również w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Miasta. Dla uszczegółowienia kosztów przedsięwzięcia poprzedzone będą szczegółowym opracowaniem kosztów, obejmujących koszty tworzenia, realizacji i utrzymania infrastruktury.

8. Wdrażanie Programu

Przyjęcie Programu z jednej strony zamyka proces jej opracowywania, z drugiej zaś rozpoczyna proces jej wdrażania. Skuteczność wdrażania zapisów Programu uzależniona będzie od podejmowanych działań implementacyjnych, od trzymania się procedur usprawniających jej realizację oraz od organizacji prac nad Programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za jego realizację pomiędzy struktury organizacyjne Miasta.

Za proces wdrażania Programu odpowiedzialność ponosić będzie Miasto Mińsk Mazowiecki. Bezpośredni nadzór nad realizacją Strategii pełnić będzie:

- Burmistrz Miasta Mińsk Mazowiecki.

Dla powodzenia procesu wdrażania Programu należy przyjąć **tzw. zasadę partnerstwa**, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie miasta.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności zbudowania modelu partycypacji społecznej i współzarządzania realizacją Programem, który uwzględniałby następujące elementy:

- prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi interesariuszami w zakresie przedsięwzięć i projektów realizujących Program,
- budowę trwałej sieci partnerstwa na rzecz „rozwoju sportu”, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w Programie,
- kojarzenie partnerów do realizacji wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie platformy i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb oraz poprawę skuteczności ich działania poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenie badań i analiz w zakresie zmian społecznych na obszarze miasta, które będą rezultatem realizowanych działań i projektów wynikających z Programu,
- współdziałanie w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym w sferze sportu,
- kreowanie warunków sprzyjających wdrażaniu zapisów Programu,
- aktywny udział w procesie wdrażania Programu.

Prace nad wdrożeniem Programu powinny rozpocząć się natychmiast po jej przyjęciu. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie Programu wymagać będzie szeregu działań koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

Skuteczność realizacji Programu i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny postępów wdrożeniowych, obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Monitoring procesu wdrażania Strategii i ewaluacji jej efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym efektywne planowanie działań, właściwą alokację środków, właściwe

prorowadzenie okresowej oceny i odpowiednie reagowanie na zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze.

Należy przyjąć, że głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Programu powinny być cele strategiczne i operacyjne.

Koordinacja działań wynikających z realizacji Programu będzie zadaniem Urzędu Miasta w Mińsku Mazowieckim.

Oprócz monitoringu do istnych zadań związanych z zarządzaniem realizacją Programu należeć będzie ewaluacja. **W szerokim aspekcie ewaluacja** dotyczy oceny stopnia realizacji założeń Programu oraz jego wpływu na wybrane dziedziny życia społecznego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Program rozwiązuje realne problemy miasta i jego mieszkańców.

Ewaluacja Strategii będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań (ex-ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób Program przyczyni się do poprawy sytuacji w sferze sportu na terenie gminy?
- ocena w trakcie realizacji działań (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?
- ocena po realizacji działań (ex post) - ocena długoterminowego wpływu Programu odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że Program wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującego dokumentu powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój miasta. **Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji Programu przeprowadzana była minimum co 3 lata.**

9. Monitoring i ewaluacja Programu

Stała obserwacja procesu wdrażania Programu oraz efektów podejmowanych działań stanowi jeden z kluczowych elementów dla powodzenia całego procesu realizacji zamierzeń zdefiniowanych w misji i wizji. Odpowiednio zaplanowany, właściwie wdrożony i sprawnie funkcjonujący system monitoringu jest podstawowym narzędziem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie oceny stopnia zaimplementowania zapisów Strategii oraz warunkującym skuteczne zarządzanie procesem jej wdrażania.

Proces monitorowania powinien polegać na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w odniesieniu do celów wytyczonych w Programie. W niniejszym dokumencie przyjęto, że monitoring prowadzony będzie jednocześnie na kilku płaszczyznach. Dzięki takiemu podejściu monitoring będzie dostarczał informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów oraz umożliwi kwantyfikację efektów zrealizowanych działań i projektów (wśród tych efektów rozpatrywać można efekty: społeczne, techniczne i przestrzenno-funkcjonalne, organizacyjne).

Monitoring Programu będzie realizowany w dwóch etapach, na które składają się:

- Etap I – ustalenie stanu wyjściowego dla przyjętych wskaźników, coroczne sprawozdania z realizacji Programu, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów i ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
- Etap II - analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami Miasta Mińsk Mazowiecki wg wskaźników zaproponowanych dla poszczególnych celów.

Do szczegółowych etapów monitoringu Programu należy zaliczyć:

- zbieranie danych i informacji (materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen),
- analizę danych i informacji – uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja,
- przygotowywanie raportów - zestawienie otrzymanych danych w raporty roczne,
- ocenę wyników – ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami, określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów Strategii,
- identyfikację odchyleń – ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami,
- analizę przyczyn odchyleń – poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji,
- planowanie korekty.

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Strategii. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych w ramach opracowanego Programu.

Dobór właściwych wskaźników, mierzalnych i dostępnych w statystyce publicznej lub w wewnętrznym systemie sprawozdawczości Miasta Mińsk Mazowiecki, umożliwiać będzie efektywne monitorowanie procesu wdrażania Programu. Zdefiniowane wskaźniki monitoringu odnoszące się do każdego celu strategicznego mają charakter ilościowy odnosząc się do rezultatów realizacji. Ich uzupełnieniem będą informacje na temat bezpośrednich produktów powstałych podczas realizacji Programu.

Zadania związane z monitorowaniem stopnia realizacji Programu realizowane będą przez Zespół ds. rozwoju sportu w Mińsku Mazowieckim, powołany Zarządzeniem Burmistrza Mińska Mazowieckiego.

WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

Tabela 4. Wskaźniki realizacji Programu

Wskaźnik	Jednostka	Źródło pozyskania danych	Częstotliwość pomiaru	Oczekiwany rezultat w 2025 roku
Cel strategiczny 1. Rozwinięta infrastruktura sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim.				
Liczba osób korzystających z wybranych obiektów infrastruktury sportowej	Osoba	UM / MOSiR	1 raz/rok	Wzrost
Liczba nowych obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	Szt.	UM / MOSiR	1 raz/rok	Wzrost
Liczba zmodernizowanych i wyremontowanych obiektów infrastruktury sportowej	Szt.	UM / MOSiR	1 raz/rok	Wzrost
Cel strategiczny 2. Zorganizowany system zarządzania sferą sportu i rekreacji w Mińsku Mazowieckim.				
Liczba klubów sportowych	Klub sportowy	GUS	1 raz/rok	Utrzymanie obecnej liczby
Liczba sekcji sportowych	Sekcja sportowa	GUS		Utrzymanie obecnej liczby
Liczba członków klubów sportowych	Osoba	GUS	1 raz/rok	Wzrost
Liczba trenerów sportowych, instruktorów sportowych, innych osób prowadzących zajęcia sportowe	Osoba	GUS	1 raz/rok	Wzrost
Liczba ćwiczących w klubach sportowych ogółem	Osoba	GUS	1 raz/rok	Wzrost
Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych osób do 18 roku życia	Osoba	GUS	1 raz/rok	Wzrost
Liczba osób ćwiczących w klubach sportowych powyżej 18 roku życia	Osoba	GUS	1 raz/rok	Wzrost
Wartość środków finansowych przeznaczonych przez Miasto Mińsk Mazowiecki na dotacje dla klubów i stowarzyszeń sportowych	Zł	UM	1 raz/rok	Wzrost
Cel strategiczny 3. Skuteczna i profesjonalna promocja sportu oraz aktywności fizycznej w Mińsku Mazowieckim.				
Liczba osób biorąca udział w wydarzeniach sportowych w mieście	Osoba	GUS	1 raz/rok	Wzrost

10. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Informacje nt. dyscyplin sportowych w Mińsku Mazowieckim	27
Tabela 2. Związki sportowe oraz kluby i stowarzyszenia sportowe na terenie miasta Mińsk Mazowiecki.....	41
Tabela 3. Liczba uczniów objętych kształceniem sportowym w szkołach w Mińsku Mazowieckim	45
Tabela 4. Wskaźniki realizacji Programu	80
Wykres 1. Ludność miasta Mińsk Mazowiecki ogółem w latach 2007-2016	4
Wykres 2. Piramida wieku – Mińsk Mazowiecki, rok 2007 i 2016	5
Wykres 3. Ludność miasta Mińsk Mazowiecki według ekonomicznych grup wieku w latach 2007-2016	6
Wykres 4. Ruch naturalny w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016	6
Wykres 5. Migracje w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016	7
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016	8
Wykres 7. Wydatki majątkowe inwestycyjne z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016	8
Wykres 8. Długość ścieżek rowerowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2011-2016	22
Wykres 9. „Czy na terenie Mińska Mazowieckiego ma P. niezbędną infrastrukturę, zaplecze do uprawiania wskazanych aktywności sportowej?”. N=197	24
Wykres 10. Kluby i sekcje sportowe w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016.....	25
Wykres 11. Trenerzy, instruktorzy sportowi i inne osoby prowadzące zajęcia sportowe w klubach sportowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016	26
Wykres 12. Członkowie, ćwiczący ogółem i ćwiczący do lat 18 w klubach sportowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016	35
Wykres 13. Ćwiczący w klubach sportowych wg wieku i płci w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016	35
Wykres 14. Przyczyny braku aktywności sportowej. N=298	37
Wykres 15. Uprawiana aktywność sportowa. N=197	38
Wykres 16. Wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017	49
Wykres 17. Wydatki wg rozdziałów z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017	50
Wykres 18. Wydatki bieżące i majątkowe z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017	51
Wykres 19. Wybrane wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w rozdziale zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu w dziale 926 Kultura fizyczna w zł latach 2013-2017.....	51
Wykres 20. „Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczył/a P. w jakimś wydarzeniu sportowym jako kibic?”. N=495.....	54
Wykres 21. Wydarzenie, w którym uczestnictwo w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zadeklarował respondent. N=278.....	55

Wykres 22. „Czy słyszał P. o jakiś imprezach, wydarzeniach sportowych, które odbywały się na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=495.....	55
Wykres 23. „Czy byłby P. zainteresowany wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej, wydarzeniu sportowym na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=495.....	56
Wykres 24. Wydarzenia sportowe, którymi zainteresowanie wykazali respondenci. N=334	56
Wykres 25. Wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017	73
Wykres 26. Wybrane wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w rozdziale zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu w dziale 926 Kultura fizyczna w zł latach 2013-2017	75

Zdjęcie 1. Stadion Miejski przy ul. Sportowej 1 w Mińsku Mazowieckim	10
Zdjęcie 2. Stadion Sportowy przy ul. Budowlanej 2a w Mińsku Mazowieckim.....	11
Zdjęcie 3. Zespół boisk wielofunkcyjnych w Mińsku Mazowieckim	12
Zdjęcie 4. Basen sportowy w Aquaparku w Mińsku Mazowieckim.....	17
Zdjęcie 5. Basen rekreacyjny w Aquaparku w Mińsku Mazowieckim	17
Zdjęcie 6. Lodowisko w Mińsku Mazowieckim.....	18
Zdjęcie 7. Skatepark w Mińsku Mazowieckim.....	20
Zdjęcie 8. Street Workout Park w Mińsku Mazowieckim.....	20
Zdjęcie 9. Trasy do uprawiania narciarstwa biegowego w Mińsku Mazowieckim.....	21

11. Załączniki

Załącznik nr 1. Diagnoza sfery sportu i rekreacji miasta Mińsk Mazowiecki